

Grad Dobrovo v središču poletja

Za nami je mesec, v katerem smo občutili posledice vedno bolj očitnih podnebnih sprememb. Junjski vročinski val je z visokimi temperaturami pritisnil že zgodaj, kar potrjuje, da so vremenski ekstremi postali del naše realnosti, in opozarja, da moramo prihodnost snovati z večjo odgovornostjo do okolja. Kljub vročini se je v teh mesecih zvrstilo ogromno dogodkov. Na začetku omenjam tiste, ki jim bomo več pozornosti namenili v naslednji številki.

Konec junija se je odvijal Festival svetlobnih projekcij, ki je v barvah in svetlobi objel Grad Dobrovo ter pričaral pravljichen večer. Na zaključnem dogodku enomesečnega gostovanja rezidenčnega programa R.o.R Barvite krajine Evropske prestolnice kulture so na Gradu Dobrovo projicirali poslikave, ki so jih ustvarili člani Slikarskega društva Dablo v sklopu delavnice Naslikaj, projiciraj, oživi pod mentorstvom umetniškega tandema LuMenArtist. Navdušil je tudi Festival Prečkanja – Sconfinamenti, ki s čezmejnimi sodelovanjem in umetniškim vodstvom pianista Aleksandra Gadžijeva dokazuje, da glasba presega meje in povezuje generacije. V okviru festivala smo v Vili Vipolže prisluhnili klavirskemu virtuozu Rafaelu Lipsteinu, dan kasneje pa na Gradu Dobrovo mojstru violončela Michiakiju Uenu. Za nami je tudi Piccolo Opera Festival, še en kulturni vrhunec, ki je 11. julija na Gradu Dobrovo postregel s svežo, igrivo uprizoritvijo Donizettijeve Rite, tokrat v neobičajni postavitvi z japonskim pridihom. Na gradu je na voljo tudi VR izkušnja s Centrom za doživetje soteske Kožbanjšček, ki obiskovalcem omogoča sodoben pogled v naravno dediščino. Vabljeni k obisku.

Med dogodki, ki jih v tej številki ne uspemo podrobno predstaviti, naj izpostavimo še Spominsko slovesnost v Kožbani ob 80. obletnici konca 2. svetovne vojne, Praznik v Kožbani in 14. Memorial Kamun. 21. junija smo si v sklopu prireditve Poletna noč lahko ogledali dokumentarni film Gram srca režiserja Jana Cvitkoviča. V Kojskem so priredili turnir Rio Kojsko. V Neblem so se razveselili obnovljene cerkvice svetega Urha. Mladinski center Brda z zanimivimi vsebinami za otroke vabi na Poletno počitniško varstvo, pred kratkim se je zaključil jubilejni Oratorij, ki je otroke poletno razvedril takoj po koncu šolskega leta. Briški učenci so sodelovali na državni proslavi ob dnevu državnosti, ki jo je predvajala RTV Slovenija. V videu so s plesnim in recitatorskim nastopom sodelovali na osrednjih državni proslavi, kar je izjemno priznanje njihovi ustvarjalnosti in čast za našo skupnost ter Občino Brda.

V tem poletju nas na obnovljenem Gradu Dobrovo navdušuje razstava Zorana Mušiča - Pokrajine teles, ki predstavlja enega izmed osrednjih razstavnih projektov Evropske prestolnice kulture. Briški grad je simbo-

ličen dom Mušičeve umetnosti, kot si ga je že pred več kot 35 leti zamislila avtorica razstave dr. Nelida Nemec. S tem se Brda uvrščajo na zemljevid pomembnih kulturnih prizorišč širše regije, razstava pa vabi k premisleku o zgodovini in o današnjem svetu.

Zoran Mušič nas s svojimi deli postavlja pred univerzalna vprašanja človeške bolečine, spomina in dostojanstva. Njegove težke, a iskrene besede »Zame človeštvo ni nič boljše kot včeraj. Priča smo istemu trpljenju. (...) Nismo poslednji. Ni samo Dachau,« so danes bolj aktualne kot kadarkoli. V času, ko se odpirajo nova vojna področja in se tudi znotraj družb javnost nevarno razdvaja, nas njegova umetnost kliče k poglobljene- mu pogledu vase, da ne pozabimo na odgovornost do sočloveka, skupnosti in resnice.

Posebno težo je imela letošnja slavnostna seja Občine Brda, na kateri so podelili občinska priznanja, nagrade in naziv častnega občana. Seja je bila prežeta s spoštovanjem do prostovoljstva, narave in skupnosti. Tik pred tem slovesnim trenutkom pa smo se poslovili od častnega občana Izidorja Simčiča – Dorčeta, arhitekta in človeka premisleka, ki je Brda zaznamoval s spoštovanjem do tradicije, estetike in povezovanja. Njegovo delo in misel bosta ostala temelj tudi za prihodnje generacije.

Hvaležna sem za vse te dogodke, na katerih lahko gradimo prihodnost. Hvaležna za ljudi, ki prispevajo k skupnosti. Za umetnost, ki odpira oči. Za otroke, ki pogumno stopajo na velike odre. Za preteklost, ki jo nosimo odgovorno, in za trenutke, ko se ustavimo, da bi zaslišali besede umetnikov, mislecev in srca.

Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:
Anita Manfreda, glavna urednica
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, redakcija, tehnično urejanje
Andrej Colja, fotografije
Ana Cukijati, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Monika Prinčič, Goran Simčič, Iva Sivec,
Mateja Drnovšček, Erika Koncut

Oglasno trženje:
Tina Testen Kumar s. p.,
GSM: 040 475 676
E-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglosov:
DESENIA Danijela Milašinović s. p.

Za lekturo oglasnih sporočil
so odgovorni naročniki oglosov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
Tel.: (05) 335 10 38,
031 220 528

Računalniški prelom in tisk:
GRAFIKA SOČA d. o. o.

Briški časnik prejme brezplačno
vsako gospodinjstvo občine Brda.

ISSN 1318-8860

Naklada: 2650 izvodov

Po mnenju Urada vlade za
informiranje je javno glasilo
Briški časnik proizvod informativnega
značaja iz 13. točke tarifne številke 3
tarife prometnega davka, po kateri se
plačuje DDV.

Briški časnik na internetu:
www.obcina-brda.si

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič, ZOSO foto

Županov nagovor

Spoštovane občanke in občani!

Za nami je 59. Praznik češenj, s katerim minulih dvajset let obeležujemo tudi občinski praznik Občine Brda. Žal je usoda odločila, da se tik pred praznikom poslovimo od velikega briškega človeka, častnega občana Izidorja Simčiča – Dorčeta. Veliko je storil za Brda tako na arhitekturnem področju kot navezovanju pomembnih stikov doma in po svetu. Obnova srednjeveške vasice Šmartno, večletna prizadevanja in delo na področju Medštudijskega središča Vipolže, čemur je sledila prenova vipolškega dvorca in mnogi drugi projekti bodo o njegovi predanosti briški zemlji pripovedovali še mnoga, mnoga leta. Hvaležen sem mu za vsak nasvet, vsak prispevek in doprinos k razvoju briške občine.

Hvaležnost, humanost in ponos so bile vrednote, ki so zaznamovale tudi letošnjo slavnostno sejo v Vili Vipolže. Na tem mestu ponovno čestitam prejemnikom občinskih priznanj, Kolesarskemu društvu Brda ter lovskima družinama Dobrovo in Sabotin, prejemnikoma občinske nagrade Karlu Passoniju in dr. Nataši Fikfak, ter prejemniku naziva častnega občana Občine Brda Bernardu Sadovniku, sicer dolgoletnemu županu Občine Globasnica ter predsedniku Skupnosti koroških Slovencev in Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje iz Celovca. Ob njihovih izjavah ter ob ogledu dosežkov in utrinkov od praznika do praznika me je prevzela globoka ganjenost, kako veličastna skupnost smo Brike in Brici. Kako čisto vsak, od najmlajših do najstarejših, od strokovnih služb do prijateljev Brd, ustvarjamo uspeh in ugled naših Brd. Skupnosti, ki je še pred 40 leti, pred izgradnjo Osimske ceste, veljala za nek zakoten nerazvit žep Slovenije, danes pa je zgled, kako črpati in plemeniti v skupnosti evropska in državna sredstva, kako ustvarjati pogoje za investicije ter ustvarjati trdne čezmejne vezi, ki prepletajo kulturno in gospodarsko sodelovanje.

V skupnosti s takšno vizijo zato ni in ne sme biti prostora za populizem. Sam se že vsa desetletja županovanja trudim za dobro vzdušje v briški skupnosti in sinergijo

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

med vsemi deležniki. Veliko časa namenjam vzpostavitvi dialoga. Sem pristaš konstruktivnih pripomb, zato so moja vrata vedno odprta. Na sestankih svetniških skupin skrbimo, da na vsa vprašanja podrobno odgovorimo. Ker Občina Brda ničesar ne skriva. Verjemite, umetno vnašanje slabe volje na dolgi rok zagotovo ni plodno. Tako imenovana »zaskrbljenost« na družbenih omrežjih, ki se ne glede na vsa pojasnila na svetniških skupinah in nadalje na sejah občinskega sveta pojavlja takoj po sejah, kaže na nekonstruktivno delovanje določenih oseb. Dokler bom župan, bom vztrajal pri zagotavljanju demokracije in konstruktivnega delovanja. Izkazati se moramo kot skupnost, saj smo ravno zaradi složnega delovanja v preteklosti Brda popeljali med razvojno najuspešnejše in najprivlačnejše skupnosti.

Na infrastrukturnem področju uspešno nadaljujemo z investicijo Goriške ceste, ki bo zagotovila med drugim tudi varnejšo pot v vrtec in šolo. Zaključuje se tudi prva faza projekta izgradnje parkirišča v Šmartnem, razmišljamo pa že o nadaljnjih investicijah. Projektiramo se namreč cestni odsek od krožišča v Gonjačah do razglednega stolpa. Nedaleč stran poteka sanacija ceste in kanalizacije med vasema Šmartno in Imenje. Pridobili smo tudi sofinanciranja za obogatitev športne ponudbe v Športnem parku Vipolže: do konca letošnjega leta bo novo igrišče z umetno travo, kolopark in fitnes na prostem zaokrožila trim oziroma t. i. Holmerjeva steza. Sicer pa se je tukaj že zaključila tretja faza investicije v nogometno igrišče v Športnem parku Vipolže. Postavitev razsvetljave je bila v skoraj 70 % sofinancirana s strani Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport RS ter Fundacije za šport.

Županov nagovor

V sklopu projekta Regionalne oskrbe s pitno vodo iz vodovodnega sistema Mrzlek bomo do leta 2029 obnovili dele vodovodnega omrežja v devetih naseljih v zahodnih in severozahodnih Brdih. Investicija je vredna kar 3 milijone evrov, od katerih bosta kar 2 milijona sofinancirali Evropska unija in država. Trenutno poteka podpisovanje služnostnih pogodb z lastniki zemljišč na delih, kjer vodo ne poteka po občinskih zemljiščih. Večina lastnikov je bila zelo kooperativna, izkazala je veselje ob napovedani obnovi in je že podpisala pogodbe. Z nekaterimi lastniki pa se še usklajujemo in upamo, da bodo zaznali doprinos investicije za briško skupnost in njihov domači kraj.

Velika pridobitev je zagotovo ponovno odprtje Gradu Dobrovo. Tudi pri tem projektu smo pridobili znatna sofinanciranja. Med letoma 2021 in 2022 smo obnovili streho, fasado, okna oziroma stavbno pohištvo gradu, za kar je bilo potrebno odšteti dobrih 400.000 evrov, skoraj polovico je sofinanciralo Ministrstvo za kulturo RS. Dodatnih skoraj 400.000 evrov pa smo pridobili iz Sklada malih projektov GO!2025, in sicer za projekta *deBagger&Mušič - nove muzejske zbirke na Gradu Dobrovo* in *BRIDGE, Turizem in kultura v harmoniji z okoljem*. Doprinos projekta deBagger&Mušič so depojska omara in razstavne vitrine, s pomočjo katerih je stalna zbirka Mušičevih grafičnih del zaščitena pred zobom časa. Projekt Bridge pa nas v 3. nadstropju gradu in na travniku pred gradom povezuje z idilično lepoto briške narave, še posebej potoka Kožbanjšček s Krčnikom in Kotlinami. Verjamem, da bo odslej Grad Dobrovo z vso ponudbo, od muzejskih zbirk do enogastromske ponudbe ter možnosti raznoraznih dogodkov, ponovno prevzel mesto srca Brd in Goriške. Ne gre namreč zanemariti dejstva, da je Grad Dobrovo eno osrednjih prizorišč Evropske prestolnice kulture GO!2025 in gosti razstavo Mušičevih del z naslovom *Pokrajine teles* avtorice dr. Nelide Nemec, ki je del uradnega programa EPK.

V duhu čezmejnosti je bil tudi letošnji 59. Praznik češenj, ki se je odvijal na Dobrovem v okolici Gradu Dobrovo in v Občini Števerjan. Če smo pretekla leta veliko truda vložili v izvajanje mini praznikov češenj na avstrijskem Koroškem (zadnja leta tudi v Matuljih na Hrvaškem), smo bili letos priča dodatnemu koraku h krepitvi sodelovanja med pobratenima sosednjima občinama Brda in Števerjan. Ta je s kreativnostjo in resnično odprtim duhom sprejela povabilo k sodelovanju in pripravila zanimiv program.

Na tem mestu se iskreno zahvaljujem in čestitam vsem, ki so ob vseh dogodkih v preteklih mesecih tako doma kot v tujini (Giro d'Italia, mini prazniki češenj, Praznik češenj itd.), slavnostnih odprtjih (Grad Dobrovo) in slavnostni seji Občinskega sveta Občine Brda organizirali, soustvarjali in izvedli predvidene programe.

Cenjene občanke in občani, spoštovana mladina, naj bo uspešno tudi poletje, ki je pred nami.

župan Franc Mužič

FURS obvestilo NUSZ

Odmera davka od premoženja

Finančna uprava Republike Slovenije - Finančni urad Nova Gorica obvešča, da so bile v četrtek, 22. maja 2025, odpremljene odločbe o odmeri davka od premoženja za leto 2025.

Obveznost iz naslova davka od premoženja, v primeru, ko se slednja poravna v **dveh** obrokih, zapade v plačilo na sledeči način:

1. obrok: **7. 7. 2025**
2. obrok: **6. 10. 2025**

Obveznost iz naslova davka od premoženja, v primeru, ko se slednja poravna v **štirih** obrokih, zapade v plačilo na sledeči način:

1. obrok: **7. 7. 2025**
2. obrok: **6. 8. 2025**
3. obrok: **6. 10. 2025**
4. obrok: **4. 12. 2025**

Pojasnilo k izračunom

Občinski svet je na 16. redni seji sprejel nov odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča na območju Občine Brda, v katerem je občina upoštevala ustrezno pravno podlago za sprejem novega odloka in izvajanje NUSZ, uskladila je definicije z 218. členom zakona o graditvi objektov (ZGO-1) in določila uraden vir podatkov za določitev višine NUSZ (GURS - REN). Poenotila je tudi bazo podatkov na osnovi registra nepremičnin, ki ga vzdržuje GURS. Točkovaľnemu sistemu je dodala tudi točke za komunalno opremo, poleg tega pa je pri točkovanju za stanovanja na prvem območju znižala število točk, na drugem pa ohranila. S tem je občina minimalno zvišala skupno obremenitev zaradi dodatnih točk za komunalno opremo in zmanjšala razliko do točkovanja stanovanjskih površin na drugem območju. Pri točkovanju je občina spremenila točkovanje za bencinske servise tako, da je znižala osnovne točke in s tem zmanjšala razmerje med najnižjo in najvišjo višino točk. Na področju nezazidanih stavbnih zemljišč gre izpostaviti, da je faktor povečan z 0,2 na 0,5 z namenom, da se spodbudi prodaja nezazidanih stavbnih zemljišč in pospeši spreminjanje le-teh v kmetijska ali gozdna na območjih, kjer je to z urbanističnega vidika sprejemljivo za razvoj občine. Vrednost točke se sedaj lahko usklajuje s sklepom župana, če se le-ta poviša enako, kot je rast življenjskih stroškov (vir: SURS), če pa odstopa od tega, pa mora spremembo višine točke sprejeti občinski svet. Občina je nenazadnje uskladila tudi oprostivne glede na zakonske možnosti. Nov odlok je tako skladen z vsemi zakonskimi določili. Velja pa še omeniti, da se pri spremembah Občinskega prostorskega načrta Občine Brda vedno pojavljajo težave, saj je na območju briške občine kar četrtina nepozidanih stavbnih zemljišč in dodatno zaproša za nova stavbna zemljišča.

Erika Koncut

20. in 21. redna seja Občinskega sveta Občine Brda

Znova se obeta participativni proračun

Letos spomladi so občinski svetniki obravnavali zaključni račun proračuna Občine Brda za leto 2024 in odlok o rebalansu 1 proračuna Občine Brda za leto 2025. Prihodki proračuna so bili v letu 2024 realizirani v višini 7.518.370,05 evra oziroma 91,5 % planiranega proračuna, odhodki pa so znašali 7.589.754,57 evra oz. 81,1 % planiranega proračuna. Kar se tiče prvega letošnjega rebalansa proračuna pa gre izpostaviti, da so glede na veljavni proračun za leto 2025 prihodki višji za 2,4 %, odhodki pa se ravno tako povečujejo, in sicer za 11,4 %. Prihodki so planirani v višini 8.932.705 evrov, odhodki pa v višini 9.709.474 evrov. Svetniki so potrdili tudi tretji poziv participativnega proračuna Občine Brda, ki bo izpeljan v letu 2025. Namenjen bo vsem občanom Brd, in sicer od 15. leta starosti dalje. Za namen poziva oziroma izpeljavo projektov bo namenjenih 25.000 evrov, ki bodo rezervirani v proračunu Občine Brda za leto 2026, ko bodo izbrani projekti tudi realizirani.

Občinski svet je na majski seji obravnaval tudi spremembi in dopolnitvi statuta ter poslovnika Občine Brda. Pri prvem je bila sprememba le uskladitev s spremembami zakona o lokalnih volitvah, s katerimi je občinska volilna komisija dobila vlogo, ki jo je po dosedanji zakonodaji imel občinski svet, ki je potrjeval svoje mandate. Z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o lokalnih volitvah (ZLV-K), ki ga je na seji dne 22. novembra 2024 sprejel Državni zbor RS, pa so se spremenile tudi določbe 30., 41. in 90. člena ZLV, s čimer se je spremenil način ugotavljanja izida volitev ter način ugotavljanja mandatov novoizvoljenega občinskega sveta.

Sicer pa je občinski svet letos spomladi obravnaval še: letno poročilo Javnega zavoda OŠ Alojza Gradnika Dobrovo za leto 2024, letno poročilo Javnega sklada malega gospodarstva Goriške za leto 2024 ter poslovni in finančni načrt za leto 2025, poročilo o delu nadzornega odbora Občine Brda za leto 2024, predloge sklepov o soglasju k dodelitvi dela plače za redno delovno uspešnost direktorjev in ravnateljev javnih zavodov, imenovanje predstavnika Občine Brda v Svet zavoda JZGRD – Gasilska enota Nova Gorica, odlok o spremembah in dopolnitvah občinskega prostorskega načrta Občine Brda 08, elaborat o oblikovanju cen storitev gospodarske javne službe obdelave in odlaganja komunalnih odpadkov za leto 2025, letno poročilo o izvedenih ukrepih iz akcijskega načrta lokalnega energetskega koncepta in njihovih učinkih, letno poročilo o delu Medobčinske uprave Mestne občine Nova Gorica, Občine Ajdovščina in Občine Brda za leto 2024, sklep o določitvi cene prilagojenega programa za predšolske otroke v Osnovni šoli Kozara Nova Gorica ter sklep o porabi presežka prihodkov nad odhodki Javnega zavoda Glasbena šola Nova Gorica. Svetniki so potrdili tudi letošnji izbor občinskih nagrajencev.

Podrobna pojasnila in gradiva so na voljo na spletni strani Občine Brda, in sicer na povezavi: <https://www.obcina-brda.si/sl/uprava-in-organi-obcine/obcinski-svet/seje-obcinskega-sveta/2022-2026/>

Erika Koncut

OŠ Alojza Gradnika Dobrovo

Valeta 2025

Devetošolci OŠ Alojza Gradnika Dobrovo so junija zaključili šolanje na praznovanju v Vili Vipolže. Ob tej priložnosti jim je Občina Brda podarila torto.

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Slavnostna seja 2025

Občina je nagradila humanost

Letošnja slavnostna seja Občine Brda je potekala 6. junija v Vili Vipolže. Na njej so podelili občinska priznanja in nagrade, pa tudi naziv častnega občana. Tokratna slavnostna seja je bila v znamenju srčnosti, humanosti, prostovoljstva, predanosti briškemu teritoriju in naravi. Spomnili smo se nedavno

preminulega častnega občana Izidorja Simčiča - Dorčeta, dosežkov in mejnikov od lanske do letošnje pomladi ter se poklonili 40. obletnici odprtja Osimske ceste, ki je močno zaznamovala razvoj briškega teritorija. Slavnostna seja je bila nabita s čustvi, ponosom in hvaležnostjo.

Poklon preminulemu častnemu občanu Izidorju Simčiču - Dorčetu

Uvodne minute letošnje slavnostne seje so bile posvečene nekaj dni pred sejo preminulemu častnemu občanu

Izidorju Simčiču - Dorčetu, ki se je v srca Brik in Bricev zapisal kot arhitekt z globokim spoštovanjem do briške

dediščine in arhitekture ter čutom za čezmejno povezovanje in širjenje prepoznavnosti briške občine. »S tem, ko smo izgubili Izidorja Simčiča - Dorčeta, smo v Brdih resnično izgubili osebo, ki je v tem prostoru ogromno napravila. Ne gre samo za velikega človeka, ampak za človeka, ki je s tem krajem še kako živel. Dorčetu se zahvaljujem za vse, kar je napravil in naj ostane v trajnem spominu. Meni vem, da bo,« je o častnemu občanu Simčiču v uvodnem nagovoru poudaril briški župan Franc Mužič. Simčičevi življenjski deli sta bili prenova srednjeveške vasi Šmartno in Vile Vipolže, med pomembnimi projekti pa gre navesti tudi ustanovitev Meduniverzitetnega središča Vipolže.

Občinska priznanja odeta v čut za okolje

30-letni doprinos k prepoznavnosti Brd kot kolesarske destinacije in razvoju kolesarske panoge v Brdih je bil motiv za podelitev občinskega priznanja **Kolesarskemu društvu Brda**, ki združuje nekaj čez 60 članic in članov vseh starostnih skupin, pri čemer jih je 21 z amatersko tekmovalno licenco registriranih pri Kolesarski zvezi Slovenije. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1995 na pobudo danes žal pokojnega Jožeta Blažiča. Pohvali se lahko z izjemnimi dosežki svojih članov, od naslova

Kolesarsko društvo Brda

Slavnostna seja 2025

svetovne amaterske prvakinja do naslovov državnih prvakov tako med posamezniki in posamezniki kot ekipno. Ekipno so člani društva osvojili že 18 naslovov državnih prvakov. Sicer pa je bilo društvo pobudnik in aktivno še danes pomaga pri organizaciji kolesarskega maratona od Ljubljane do Dobrovega v organizaciji Kleti Brda.

Predsednik društva **Darinko Ribolica** je v video zapisu dejal: »To priznanje nam pomeni, da je tudi občina videla ves naš trud, vse naše delovanje na področju kolesarjenja v zadnjih 30 letih. Nenazadnje je to priznanje tudi vsem Bricem, ki so navdušeni kolesarji in spremljajo kolesarjenje. To se je videlo tako ob velikem obisku Brd ob prehodu Gira d'Italia kot kolesarskem maratonu Junaki vinogradov. Vidi se, da Brda diha in živijo za kolesarjenje. Brici spoznavajo, kako pomembno je športno udejstvovanje in verjetno je kolesarjenje tisti pravi način, ki Brda zariše na zemljevid Slovenije in pokaže, kako smo lepi in kako

Darinko Ribolica, predsednik Kolesarskega društva Brda

je potrebno to svoje življenje živeti tudi skozi šport.«

Visoka obletnica je zaznamovala tudi **Lovsko družino Sabotin**, ki je prejela občinsko priznanje za 70-letni trud na področju naravovarstvene dejavnosti in spodbujanja

prostovoljstva na območju Občine Brda. Sabotinska lovška družina danes upravlja s 3.832 hektarji lovnih površin, sestavlja pa jo 59 članov, ki ob drugih obveznostih v lovišču opravijo več kot 1300 prostovoljnih delovnih ur na leto. Kot poudarjajo, je cilj lovcev, da z orodji, ki jih imajo na voljo pri svojem delu, pripomorejo k temu, da ne bo izumrla nobena lovna divjad.

V video zapisu sta spregovorila predsednik lovske družine **Tadej Hrovat** in član lovske družine **Vojko Rutar**. »Lovska družina Sabotin je zelo navdušena, zadovoljna in presečena, da nas je občina prepoznala in nagradila s tem občinskim priznanjem. Lovci se najraje pogovarjamo, kaj smo videli, kaj smo opazili, ne pa o vplenu, odstrelu. Pomembno je to, kaj vidimo in čutimo v naravi,« je izpostavil Hrovat, temu pa je Rutar dodal: »To priznanje je tudi pohvala prejšnjim generacijam lovcev. Tudi mi se bomo trudili, da bomo zadostili našim potrebam, pa tudi sodelovanju z briškimi proizvajalci in kmeti.«

Predanost briškemu teritoriju

Občinsko priznanje za 70-letni trud na področju naravovarstvene dejavnosti in spodbujanja prostovoljstva na območju Občine Brda je prejela tudi **Lovska družina Dobrovo**. Ta trenutno šteje 72 članov. Ponosna je, da sta od začetnih 53 članov še dva živeča, Evarist Kocijančič, ki se še pri svojih častitljivih skoraj 96 letih aktivno udeležuje lova s svojim psom, in 93-letni Jožef Movja. Članstvo se je sicer ravno v zadnjih letih zelo pomladilo. LD Dobrovo upravlja z loviščem velikem 5.454 hektarov, letno pa opravijo nekaj čez 1500 prostovoljnih ur.

Še živeči ustanovni član **Evarist Kocijančič** je v video zapisu izpostavil: »To je eno veliko priznanje lovcem. Upam, da bo tudi naprej tako, da bodo lovci sodelovali z občino in ljudmi. Nekateri nas

Edi Sirk, predsednik LD Dobrovo

mogoče gledajo malo počez, ampak menim, da naj bodo hvaležni, da smo, sicer bi nas divjad požrla.« Predsednik LD Dobrovo **Edi Sirk** je temu dodal: »Lov se je veliko spremenil od leta 1954 do danes. Občinsko priznanje nam dokazuje, da delamo v pravi smeri, da skrbimo za naravo in obstoj le-te za naše zanamce. Lov torej ni samo ubijanje, ampak skrb za habitat divjadi in naravo. Vesel sem, da peljemo v pravo smer, da držimo skupaj, saj samo, če držimo skupaj, smo družina in lahko peljemo lovstvo naprej.«

Velja še pristaviti, da se obe družini povezuje tudi čezmejno in z lovskimi družinami severno-primorske regije, sodelujeta z izobraževalnimi institucijami in skrb za naravo vlivata vse od najmlajših dalje.

Slavnostna seja 2025

Evarist Kocijančič

Poseben trenutek podelitve priznanja Lovski družini Dobrovo je bila na pobudo predsednika družine Edija Simčiča izročitev prejetega priznanja še živečemu ustanovnemu članu Evaristu Kocijančiču.

Program letošnje slavnostne seje so sooblikovali moderatorka Martina Arčon, Vokalna skupina Vinika, Rok Marinič Podbršček, Tomaž Vuga in Gorazd Humar, učenci POŠ Kojsko, Erika Koncut in Matej Srebrnič. Tehnična izvedba: Občinska uprava in Matej Srebrnič

Tadej Hrovat, predsednik LD Sabotin

Občinski nagradi zrcalita skrb za skupnost

Nagrado Občine Brda za dolgoletno udejstvovanje na lokalnem nivoju s posebnim poudarkom na vztrajnosti pri uresničitvi projekta Obvoznice Kojsko je prejel **Ivan Karlo Passoni**, ki ga odlikuje udejstvovanje v Krajevni skupnosti Kojsko, Balinarskem klubu Goriška brda, Občinskem svetu Občine Brda, predvsem pa dolgoletna vztrajnost pri uresničevanju projekta Obvoznice Kojsko, s katero se je središče vasi Kojsko oddahnilo bremena prometa.

»Sem zelo zadovoljen, da so nekateri prepoznali moje delo, še posebej, ker so vse te moje 50-letne dejavnosti vidne. Vidimo balinišče, vidimo urejeno vas Kojsko, vidimo obvoznico v Kojskem, vidimo igrišče Rio v Kojskem, ki je uporabno 365 dni. Izredno zadovoljstvo je, ko nekaj ustvarjaš in pustiš ljudem za seboj ter da s tem doprineseš Brdom, še posebej pa Kojskemu,« je med drugim v video zapisu dejal Passoni.

Ivan Karlo Passoni

Občinsko nagrado za doprinos na področju slovenskega zdravstva, srčno predanost svojemu poklicu, strokovnost in mentorstvo mladim generacijam zdravnikov je prejela **asist. prim. Nataša Fikfak, dr. med., specialistka interne medicine in hematologije**, zaposlena v Splošni bolnišnici dr. Franca Der-

ganca Nova Gorica v hematološki ambulanti in dnevni bolnišnici, kjer se osredotoča na obravnavo bolnikov z akutnimi in kroničnimi levkemijami, mielodisplastičnim sindromom (MDS), mieloproliferativnimi neoplazijami (MPN), plazmocitomom ter drugimi ne malignimi krvnimi boleznimi. Odlikuje jo človeški pristop in poudarjanje pomena dobre komunikacije med zdravnikom in pacientom.

»Pri svojem vsakdanjem delu pričakujem veselje, zadovoljstvo in nagrade s tem, ko nekaj dobro naredim. Občinska nagrada pa je nekaj več. Daje mi potrdilo, da sem se prav odločila, da delam dobro, ne samo v strokovnih krogih, ampak tudi v svojem okolju. Ker sem »briška pupa«, je v video komentarju izpostavila dr. Fikfak, ki je na slavnostni seji izrekla tudi besede zahvale v imenu nagrajencev: »Razmišljala sem, zakaj smo ravno mi prejeli občinske nagrade in priznanja. Občinske nagrade so pohvala za to, kar počnemo vsak dan. Poklicno,

Slavnostna seja 2025

kot to počnem jaz, prostovoljno, kot to počneta lovski družini, pa tudi športno društvo, ker spodbuja k bolj zdravemu, k aktivnemu življenju, in nenazadnje prepoznavnosti Brd. Menim v imenu vseh nagrajencev, tudi častnega občana, da je letos občina podarila nagrade humanosti. Humanost je pravzaprav tisto, ki zmaguje ne glede na politično prepričanje, okolje, gospodarsko situacijo in ne glede na bogastvo. Humanost je tisto, kar lahko vodi naprej vedno.«

Asist. prim. Nataša Fikfak, dr. med., specialistka interne medicine in hematologije

Naziv častnega občana v znamenju čezmejnega povezovanja

Tudi letos je bil podeljen naziv častnega občana, tokrat za doprinos k razvoju prepoznavnosti Občine Brda na avstrijskem Koroškem ter vzpostavitvi pomembnih trdnih političnih, gospodarskih in turističnih vezi med Avstrijo in Občino Brda. Naziv je prejel **Bernard Sadovnik**, župan občine Globasnica in predsednik Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje iz Celovca (v nadaljevanju AACC). Sadovnikova angažiranost na čelu AACC in globoka ljubezen do briške občine je privedla do številnih pomembnih čezmejnih srečanj, med katerimi sprejmi predsedniku Republike Avstrije dr. Heinzu Fischerju, pri županu mestne občine Dunaj dr. Michaelu Häpflu (junij 2016) in pri predsedniku spodnjega doma avstrijskega zveznega parlamenta Wolfgangu Sobotki (maj 2023), pogostitev na posebni slovesnosti slovenskega veleposlaništva na Dunaju ob 25. obletnici samostojnosti Slovenije (junij 2016), številni obiski Brd visokih avstrijskih političnih osebnosti in utrjevanje vezi s celovško občino.

»Od vseh prejetih nagrad in priznanj je zame naziv častnega občana Občine Brda najbolj presenetljiv in najlepši naziv, ki si ga zagotovo nisem zaslužil, ker vem, da jih je toliko, ki živijo z Brici in Brikami.

Bernard Sadovnik, prejemnik naziva častni občan

Seveda se veselim. Menim, da ni bilo mojega pogovora s kakšnim medijem v Avstriji ali Sloveniji, da nisem vedno znova ugotovil, da so Brda nebesa. Da sem sedaj častni občan nebes na Zemlji, mi osebno veliko pomeni, ker sem z Brdi izredno povezan,« je v video izjavi izpostavil Sadovnik. Naziv je prejel vidno ganjen, lesket solza pa ni krasil samo njegovih oči, ampak večine prisotnih na slovesnosti. Čustven je bil tudi njegov nagovor v dvorani, ko je med drugim dejal: »Brda ljubim in vedno, če sem tukaj pri vas, sem doma. Tukaj imam številne dobre prijatelje, med njimi je tudi župan Franc Mužič, s katerim

sodelujem že 30 let. V tem skupnem prostoru potrebujemo ljudi, osebnosti, ki začutijo, da je povezovanje izrednega pomena, ki začutijo, da se slovenska kultura in beseda ohranita samo, če sodelujemo in če se preko ideoloških meja zavedamo, da je to tista vrednota, tista prioriteta, o kateri naj se ne razdvajajmo. Franc Mužič mi je razkril pogled v to, kaj je gostoljubje in da delamo za prihodnost z zavedanjem, kaj so naši temelji. Brda so zgledna, kar zadeva čezmejno sodelovanje, Brda so izraz tega, kako se Evropa gradi, Brda so Evropa, nosijo evropske vrednote v srcu.«

Slavnostna seja 2025

Učenci POŠ Kojško

Rok Marinič Podbršček

Od prostovoljstva do fenomena Osimske ceste

Novost letošnje slavnostne seje je bil pregled dosežkov od praznika do praznika v obliki kratkega filma, ki se je z video in foto utrinki dotaknil infrastrukturnih investicij, Goriške ceste in sanacije plazov, sprejemanja strateških dokumentov, projektov participativnega proračuna, do kulturnih mejnikov z odprtjem Gradu Dobrovo na čelu. Izpostavljeni so bili številni dogodki na področju mladih, prostovoljstva, preventivnih dejavnosti, promocije Brd, pa tudi spodbujanja športa ter lokalnega gospodarstva. Video pa se je zaključil s 40. obletnico odprtja Osimske ceste.

Prav na temo slednje sta v dvorani spregovorila dva izmed ključnih akterjev njene izgradnje Tomaž Vuga in Gorazd Humar. »Danes je povsem logično, da gre cesta preko italijanskega ozemlja, ampak leta 1975, ko je bilo to dogovorjeno, je bil to neponovljiv evropski fenomen,« je posebej poudaril Vuga.

Video posnetek celotne slavnostne seje je na voljo na spletni strani Občine Brda pod rubriko Utrinki.

Erika Koncut

Fotografija: Damijan Simčič,
ZOSO foto

Županove čestitke so letos prejeli: David Vendramin, Malin Lavrenčič, Ula Koncut, Tjaž Saksida, Angela Simčič, Nika Marinič, Liliya Ferraiolo, Tina Zidarič in Vita Benedetič.

Slavnostna seja 2025

Martina Arčon in Tomaž Vuga

Vokalna skupina Vinika

Dan državnosti v Cerovem

Pomen skupnosti, povezovanja in ponosa na domovino

25. junij ni le datum v koledarju. Je opomnik na pogum, odločnost in skupno voljo slovenskega naroda, ki se je pred 34 leti odločil, da zgradi svojo lastno pot. Tudi letos so se Brike

Uradni del slovesnosti se je začel s himno Republike Slovenije, ki jo je izvedel Moški pevski zbor Srečko Kumar. Zbor, ki že več kot 40 let povezuje pevce iz Brd in Goriške, nosi ime po izjemnem glasbeniku Srečku Kumarju iz Kojskega – človeku, ki je na Primorskem postavil temelje glasbenega šolstva. Njihovo večglasno petje je že takoj ob začetku napolnilo prostor z dostojanstvom in globoko čustveno noto.

Zbrane je nato nagovorila podžupanja Teja Jelina, ki je izpostavila pomen skupnosti, povezovanja in ponosa na našo domovino, pa tudi na lokalne ljudi, ki z vsakdanjim delom in vztrajnostjo ohranjajo duh časa in prostora, v katerem živimo.

Slovesnost se je nadaljevala z nastopi mladih – simbolom prihodnosti. Oder so zavzeli člani kluba #Lospravilos in s svojo mladostno energijo ter ritmi sodobne glasbe povezali generacije.

Dogajanje na cerovskem igrišču so zaokrožile tudi harmonike Glasbenega društva Hram pod vodstvom Andreja Plesničarja, predanega glasbenika, ki je na naših tleh pustil globok pečat. Zvok harmonike nas je znova spomnil, kako bogato in živo je ljudsko izročilo, če ga negujemo.

in Brici na predvečer našega najpomembnejšega praznika zbrali skupaj, da obeležijo dan državnosti – s pesmijo, z mislijo in zahvalo.

Klupa Karatel

Zatem je sledil še en prav poseben nastop – klupa Karatel, novoustanovljena fantovska zasedba, ki z imenom že v osnovi pove, da gre za skupino, ki zna združiti prijateljstvo, tradicijo in veselje do petja. Večer pa se ni končal brez zabave. Oder so na koncu zavzeli še Lisjaki – tako kot znamo v Brdih – s pesmijo, z nasmehom in odprtim srcem.

Mladinski klub Cerovo
Fotografija: Marjan Feri

Izidor Simčič–Dorče (1942–2025)

Skromni briški otrok, ki je domači dediščini dal moč pripovedovanja

Svetovljan premišljenih besed in z dušo, globoko predano umetnosti arhitekture, Izidor Simčič – Dorče, častni občan Občine Brda, je svojo pripoved sklenil 31. maja 2025 v objemu najožjih na rojstni domačiji. Plemenitil ga je skrben čut za lepoto, s katerim je znal ovrednotiti briško dediščino, arhitekturo, ji vliti dodano vrednost in iz nje narediti pripovedovalko prostora. In Brda so prav zahvaljujoč njegovi viziji še kako pripovedovala.

Hermann Hesse je dejal, da je človekova prava naloga v življenju le ta, da najde samega sebe. Mladega briškega arhitekta Simčiča je življenjska pot sprva ponesla daleč od doma. A prav v iskanju samega sebe je navdih našel ravno v domačih Brdih. Bližnje Benetke z Le Corbusierjem in daljni nemški Stuttgart sta cerovskemu mlademu fantu vlila svetovljanstvo ter briške korenine trmaste vztrajnosti. Prav ti vrednoti sta mu pri delu na Zavodu za varstvo kulturne dediščine in kasneje v lastnem biroju omogočili vizionarstvo, prepojeno s spoštljivim umeščanjem različnih arhitektur v briški in goriški prostor.

V Simčičevem opusu sodelovanj oziroma samostojnih projektov najdemo številne zanimive arhitekture našega severnoprimskega prostora, od galerij, cerkva, spominskih obeležij, graščin, tržnice, stanovanjskih hiš, vinskih kleti, pa tudi priprav pomembnih razstav.

Občina Brda mu je bila kot neke vrste projekt. Ob ustanovitvi je bila Izidorju Simčiču zaupana naloga organizacije in oblikovanja prostorov v občinski stavbi na Dobrovem. Ni pa se ukvarjal samo z naročenimi arhitekturnimi nalogami, temveč se je popolnoma posvečal potrebam Brd.

Tako je, poleg gradbenega področja, pomembno pripomogel k navezovanju in utrjevanju vezi z občinami v obmejnem prostoru v Italiji in Avstriji, kar je posledično privedlo h krepitvi turistične prepoznavnosti briške občine in sklepanja raznih sodelovanj.

Življenjski projekt Izidorja Simčiča je bila zagotovo prenova srednjeveške vasice Šmartno, bil pa je tudi ključni pobudnik obnove današnje Vile Vipolže. V Gradu Dobrovo je organiziral številne simpozije z mednarodno akademsko udeležbo, kjer je iskal tudi primerno vsebino za vipolški renesančni dvorec. Plod njegovega dela je bila tudi ustanovitev Študijskega središča Vipolže. Njegovo poznanje jezikov in svetovljanstvo je Občini Brda odprlo številna vrata.

Leta 2023 se je hvaležnost Brik in Bricev Izidorju Simčiču – Dorčetu

združila v nazivu častnega občana Občine Brda. Z globoko hvaležnostjo so bili prežeti tudi zadnji zapisi v žalno knjigo v Vili Vipolže ter slovo v Cerkvu svetega Lenarta in na pokopališču v Dolnjem Cerovem.

Bodočim generacijam je Izidor Simčič pustil veliko sporočil, najpomembnejše pa je, da je bil najprej Bric in potem arhitekt. Čutil je odgovornost do domačega prostora. Pokazal je, da korenine dajejo moč in življenje čisto vsem vejicam našega vsakdana. Da se korenin ne smemo sramovati, temveč iz njih narediti dodano vrednost, navdihovati in kazati pot mladim generacijam. Biti ponosen otrok Brd in pripovedovati o njih, pripovedovati o tukajšnjih ljudeh.

Izidor Simčič – Dorče, hvala.
Občina Brda

Izidor Simčič–Dorče (1942–2025)

Sledi v krajini: zapuščina arhitekta Dorčeta Simčiča

Ko govorimo o slovenski arhitekturi, največkrat omenjamo ustvarjalce prepoznavnih stavb in močnih avtorskih izrazov. Redkeje se spomnimo arhitektov, katerih delo ne izstopa z ikoničnostjo, temveč s počasno, a vztrajno kontinuiteto. Tistih, ki v ozadju soustvarjajo prostor z občutkom za lokalni prostor, ljudi in čas, ki gradijo prostore za življenje – tiho, z zvestobo krajini – in katerih prisotnost je vtisnjena v lokalni topografiji skozi desetletja skrbnega dela. Dorče Simčič je bil eden takšnih arhitektov. Njegov opus je dolgotrajen dialog s prostorom, ljudmi in dediščino. Bil je arhitekt, konservator, oblikovalec, urbanist, mislec in vizionar, ki je svoj ustvarjalni lok – kljub izkušnjam v tujini – najbolj celovito uresničil doma, na Primorskem, v Goriških brdih. Kljub dolgoletnemu prijateljevanju s slovensko in mednarodno arhitekturno in oblikovalsko elito, zlasti z Vojtehom Ravnikarjem in Oskarjem Kogojem, je želel ostati anonimen.

Začetki njegove poti so bili prežeti z iskanjem novih arhitekturnih možnosti. Že med študijem razpet med sodobnimi idejami Edvarda Ravnikarja in začetkom študija na kmalu ukinjeni Smeri B, in kasneje s konservatorskimi pristopi Toneta Bitenca. Njegova diplomska naloga je bila nenavadna: neklasična mapa z risbami, temveč filmski trak in šop fotografij, ki so predstavili mobilni paviljon za počitniški Poreč, ki bi se sezonsko odpiral, zapiral, celo prestavljal. Ta revolucionarni projekt je bil leta 1972 uvrščen v publikacijo *Wandelbare Dächer* (Premikajoče se strehe), ki jo je izdal Otto Frei na Univerzi v Stuttgartu*, kar kaže, kako konceptualno je Simčič razmišljal o arhitekturi kot odzivu na potrebe, čas in prostor. Idejo modularne zasnove osnovne celice z možnostjo faznega širjenja je črpal iz sodelovanja pri Le Corbusierjevem projektu bolnišnice v Benetkah in jo navdušen nad konceptom odprtih struktur po Johansenu vseskozi ohranjal in razvijal ter jo prepoznal v značilnosti briške arhitekture. Svoje vizionarske ideje je nadaljeval in beograjski Energoprojekt ga je zavaljo razvoja koncepta montažnih paviljonov za sezonsko rabo, predvidenih za sotočje Save in Donave ter prilagodljivih tudi obmorskim lokacijam in razvoju modularnih naselij, poslal v tehnološko napredno podjetje Züblin v Stuttgartu, specializirano za gradbeno prefabrikacijo. Ker naročilo ni bilo realizirano, se je zaposlil pri biroju Winkler v Esslingenu, kjer se je začelo njegovo poglobljeno zanimanje za arhitekturno dediščino.

Po osebnem povabilu direktorja ZVKDS OE Nova Gorica se je Dorče vrnil domov. Sprva je vodil revitalizacijo Posočja, predvsem vasi Breginj. Po potresu si je

prizadeval za ohranitev vaškega jedra, nato pa prevzel projekt celostne prenove vasi Šmartno v Goriških brdih, danes enega najlepših naselij ob zahodni meji – v veliki meri po njegovi zaslugi. Sodeloval je tudi pri obnovah številnih kulturno zaščitenih objektov po Primorski (Škocjanske jame, Galerija Rika Debenjaka v Kanalu, Mašerova hiša v Kobaridu, vojaška pokopališča, kasneje tudi cerkve in pokopališča). Po reformi spomeniške službe se je odločil za samostojno arhitekturno pot v okviru Desse, sodeloval z arhitektoma Vinkom Torcarjem in Luiso Codelia ter drugimi novogoriškimi kolegi na Prvomajski 13 v Novi Gorici, ki so bogatili primorski prostor, organizirali razstave, tkali čezmejna prijateljstva. Bil je soustanovitelj Društva primorskih arhitektov. Z ženo Tonko Simčič, gradbeno inženirko, je v nekdanjem solkanskem mlinu odprl arhitekturni studio z vinoteko Privin, opremljeno z njegovim značilnim modularnim pohištvo »Lego«. Tu se je razvijala sinergija med prostorom, vinom in arhitekturo, ki je zaznamovala njegovo pozno ustvarjalno obdobje, ko je za domačine in uveljavljene briške vinarje snoval domačije, kleti in degustacijske prostore ter s pretanjenim čutom soustvarjal arhitekturno krajino in Brda predstavil kot vinorodno pokrajino z bogato tradicijo. Območje je bilo zaradi zgodovinskih travm, vojn, mej, politične izolacije in gospodarske zapostavljenosti osiromašeno in izpraznjeno, Dorče pa ga je s svojo vizijo znova osmisлил in kultiviral. Brda so zanj postala delovni laboratorij, kjer je raziskoval, kako lahko sodobna arhitektura ne krha, temveč nadgrajuje lokalno identiteto. V Brdih, kjer se zdi, da vsaka linija vinograda sledi melodiji gričevja, je Dorče razumel arhitekturo kot tiho harmonijo prostora. Njegov nevsiljiv, a prepoznaven slog je razviden v prenovah, prizidavah in novogradnjah, ki danes oblikujejo značilno podobo Brd. Kot občinski urbanist je znal prepoznati razvojne potenciale kraja, zagovarjal povezovanje z mednarodnim prostorom in poudarjal zgodovinsko vpetost Brd v furlansko in italijansko kulturno območje. Z občutkom je prepletal sodobne rešitve z vzorci čezmejne arhitekture, hkrati pa dosledno ohranjal arhitekturno dediščino. Njegova vizija je pripomogla k prepoznavnosti Brd kot edinstvene kulturne krajine, oblikovane z mislijo na celoto – brez meja.

Leta 2017 je izdal knjigo *Pot in delo nekega arhitekta*, v kateri je predstavil svojo življenjsko in poklicno pot regionalno senzibilnega arhitekta. Za življenjsko delo in neprecenljiv prispevek k prostorski identiteti Goriških brd je bil Dorče Simčič upravičeno odlikovan z nazivom častnega občana.

Izidor Simčič–Dorče (1942–2025)

V razmišljanjih iz časa službovanja na Zavodu za varstvo kulturne dediščine je jasno zaznati njegov odnos do arhitekturne odgovornosti. V intervjuju za Primorske novice leta 1977 je dejal: »Najbrž se vsi skupaj komaj zavedamo, da prebivalci Posočja živijo v neke vrste zgodovinskem času. Sedaj so dane tako materialne kot dejanske možnosti za velike spremembe. Osebo pa mislim, da naša projektiva tega velikega zaloga ne more prebaviti in da bo s stališča 'pokulturnjenja' okolja narejena marsikatera napaka.« To zavest o vlogi arhitekta kot varuha prostora je gojil vse življenje. V istem tekstu pišejo: »Po postavljenem vprašanju njegov molk za premislek. Je pač tak, da se razgreje šele po daljšem času. Takrat pa je od sile temperamenten. Pravi Bric.«

Dorče, hvala vam za vse. Moj globok poklon.

Anja Koršič Mravlje,
arhitektka in arhitekturna kritičarka

Osebni zapis ob slovesu arhitekta, ki je s svojo vizijo soustvaril identiteto Goriških brd in širše primorske krajine

(Zapis je bil objavljen v junijski številki revije Outsider, številka 42, junij 2025.)

*Otto, Frei (ed.). 1972. IL 5 – Wandelbare Dächer/Convertible Roofs. Mitteilungen des Instituts für Leichte Flächentragwerke (IL), Universität Stuttgart.

Obisk ministra za kohezijo in regionalni razvoj

Brda kot tipičen primer rastoče destinacije

V Brdih smo 23. maja gostili ministra za kohezijo in regionalni razvoj dr. Aleksandra Jevška in njegovo ožjo ekipo. Predstavili smo izvedene kohezijske projekte občine v preteklih letih, s poudarkom na poslovni coni, ki je primer dobre prakse sodelovanja občine, različnih ministrstev in gospodarstva, ter kolesarski stezi, ki je bila ravno tako primer dobre prakse, saj je dogovor razvojnih regij prvič segel tudi čezmejno. Orisali smo tudi aktualni kohezijski projekt Mrzlek 3, ki se bo izvajal med letoma 2026 in 2029, hkrati smo predstavili še ostale uspešno izvedene projekte in kombinacijo različnih nepovratnih sredstev, na katere smo uspešno kandidirali.

Ministra je sprejel tudi direktor Kleti Brda Silvan Peršolja, ki je ministrstvu predstavil prestižno Klet de Baguer in doprinos zadnjega lastnika gradu Silverija De Baguerja briškemu vinogradništvu.

Minister in njegova ekipa sta si z zanimanjem ogledala pred kratkim odprt Grad Dobrovo, ki je tudi dober pokazatelj uspešnega črpanja različnih virov sofinanciranja, od Ministrstva za kulturo RS do SPF GO! 2025. Ogledali so si tudi razstavo *Pokrajine teles* Zorana Mušiča in Interpretacijsko sobo soteske Kožbanjščka. Navdušeni so bili tudi nad razstavljenim Rogličevim pokalom, ki je bil ob priložnosti Gira d'Italia na ogled v Gradu Dobrovo.

Minister je bil nad predstavljenim navdušen, obenem pa je poudaril, da so Brda tipičen primer rastoče destinacije. Izpostavil je še, da je potrebno imeti projekte

pripravljene vnaprej in biti pripravljene na možnosti sofinanciranja.

Občina Brda
Fotografija: Erika Koncut

Pretresljiva prepesnitev človekove bolečine

»Prvič sem jih videl takoj po vojni. Griče, ki so me spominjali na gola trupla, na katerih ni več niti kože. Predstavljal sem si jih vedno enake, brez letnih časov in barv. Ko rečem pokrajina, pomislim na trupla.« Pretresljive besede slikarja, ki je zmogel grozote, ki jih je videl v nacističnem koncentracijskem taborišču Dachau, prenesti na papir ali slikarsko platno kot odsev svo-

je ranjene, trpeče duše, polne ustvarjalne sle in dvomov. Čudovit preplet pokrajin teles in teles pokrajin iz umetnikovega zadnjega obdobja, piše v napovedi razstave v prenovljenem Gradu Dobrovo, druge od treh razstav Zorana Mušiča, ki sodijo v sklopu *Vojna in mir* med osrednje dogodke letošnje Evropske prestolice kulture (EPK).

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Nelida Nemec, kuratorka Mušičevih razstav

Umetnik, rojen v Bukovici 12. februarja 1909 očetu Antonu Mušiču iz Šmartnega in materi Mariji Blažič iz Kostanjevice pri Ligu nad Kanalom, je bil v cerkvi v Biljah krščen en mesec po rojstvu kot Anton Zoran Mušič. Je edini slikar slovenskega porekla, ki se je v drugi polovici 20. stoletja prebil v elitne kulturne kroge v Italiji in Franciji, zlasti v Parizu. Tudi zaradi osebne karizme in šarma. Navsezadnje je bil to visok, postaven in očarljiv možki, ki se je znal z eleganco gibati po evropskih meščanskih salonih.

Pokrajine teles in telesa pokrajine

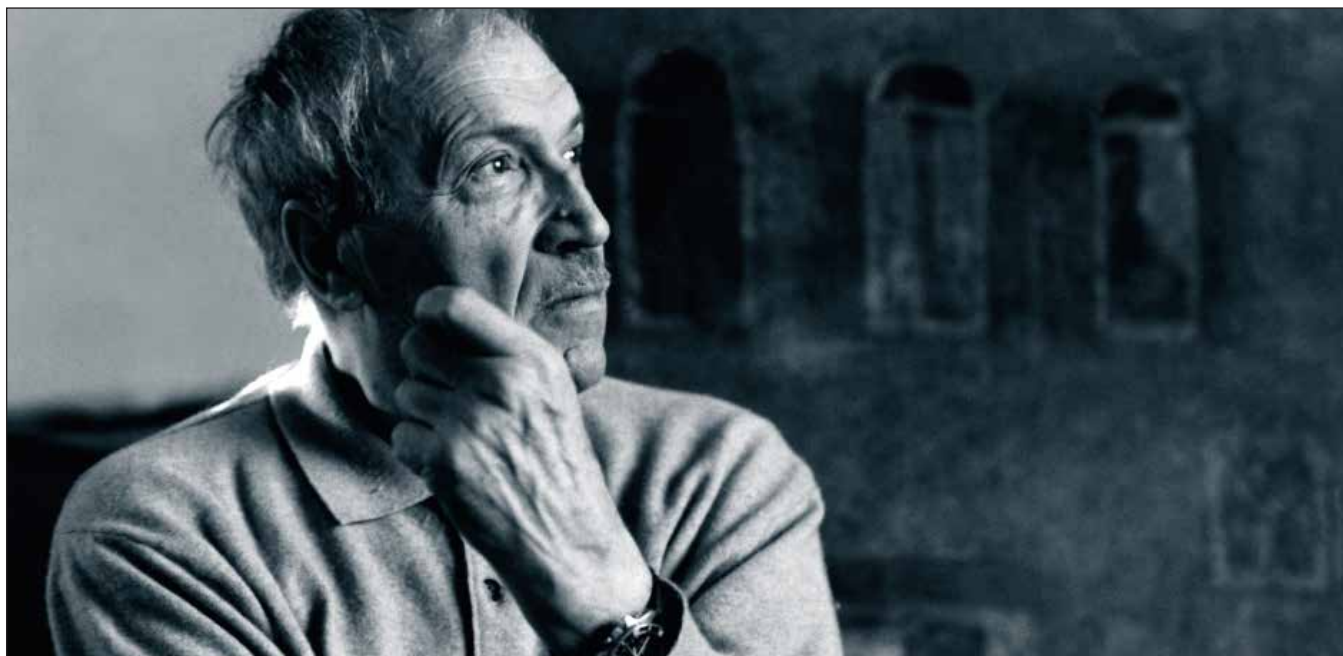
Leta 1991 je bila postavljena stalna zbirka Mušičevih (podarjenih) grafik na Gradu Dobrovo, letos pa so umetnikova dela na ogled in v opomin kar na treh razstaviščih, poleg Dobrovega še v Štanjelu in onkraj meje v goriški palači Attems. Premišljena odločitev vodstva EPK, da je kot enega glavnih poudarkov, ki uperjajo prst v človekova ravnanja, uvrstila ravno Mušiča. Tako se sli-

kar simbolično ponovno vrača domov, v kraje, kjer se je bil rodil in ki so na poseben način zaznamovali njegovo dolgo ustvarjalno življenje. Že kot dečku se je globoko v podzavest vtisnila krajina vojnih opustošenj in golega kraškega kamenja z ožganim drevjem. »Name je imela velik vpliv pokrajina, v kateri sem rojen,« je spregovoril umetnik o sebi. »To je Kras. Ko sem bil pozneje v Španiji, sem v Kastilji našel podobnosti z rodno zemljo, težavno in neusmiljeno, osušeno in puščobno. Tega se vedno spominjam, zakoreninilo se je v meni in postalo izhodišče vsega mojega ustvarjanja. To mi ustreza, čeprav ne vem natančno, zakaj. Nekaj avtističnega je. Prav ta preprosta pokrajina, opustošena, osvobodena vseh odvečnih spremenljivosti, anekdot. Pokrajina, od katere je ostalo samo bistvo.«

Ne moralizira, obsodba je prepuščena gledalcu

»Umetnik, ki je združil dva umetnostnozgodovinska koncepta, krajino in figuro, v zelo sporočilen preplet telesa in figure,« je umetnostna zgodovinarica in kuratorka aktualnih Mušičevih razstav Nelida Nemec, vrhunska poznavalka slikarjevih del in njegova dobra znanka, pospremila odprtje razstave sredi maja na Gradu Dobrovo. Razstavljenih je okoli 60 slikarjevih del, ki so v okviru njegovih različnih ciklov poznejšega obdobja nastala kot posledica izkušnje v taborišču Dachau. Potlačen spomin na preživete grozote je privrel na dan ob grozljivem spoznanju, da niso bili poslednji. Umirajoči, v skopi barvni lestvici naslikani s poudarjeno glavo in krempljastimi rokami, ki se počasi spreminjajo v skrivenčeno vejevje; izmučen in do kosti izžet obraz, ki z odprtimi očmi zre v nevidno nebo; odprta usta, ki so

Grad Dobrovo, obnovljen zaradi Zorana Mušiča

Fotografija: Ferdinand Neumueller (vir internet)

Zoran Mušič v Parizu 1989

obstala v krik; človeške figure, ki v smrtni agoniji ne spadajo ne v svet živih ne mrtvih; figure v zadnjem možnem stanju človeka, dokler je še telo ... Mušič ne moralizira, obsojba je prepuščena gledalcu.

Poleg del iz edine stalne zbirke Mušičevih grafičnih del pri nas si je do začetka septembra mogoče ogledati tudi nekatere Mušičeve stvaritve, ki so jih posodili zasebni zbiratelji. Na ogled so risbe, grafike in slike iz ciklov Nismo poslednji, Vegetativni motiv ter slike iz ciklov Avtoportreti, Portret Ide, Dvojni portreti, Popotnik. »Odslej bo torej grad, ki je bil obnovljen zaradi Mušiča, veliko bolje izpovedoval Mušičevo delo, kar je bila tudi dolgoletna želja Občine Brda,« ponosno zapiše briški župan Franc Mušič na občinski spletni strani. Osnovni cilj projekta je bil prav skrb za te donirane grafike. »Z novo depojsko omaro in vitrinami smo poskrbeli za primerno hrambo,« dodaja direktorica briške občinske uprave Anita Manfreda.

S prenovo tudi nove vsebine

»Veliko delo je bilo opravljeno in

žlahtna zgodba se je lahko začela. S prenovo je grad pridobil tudi druge, nove vsebine, kar nakazuje, kako se v Brdih prepletajo umetnost, kulturna in naravna dediščina ter zgodovina in karakter briškega človeka,« poudari Manfreda.

Pred novo preobleko, ki jo zdaj nosi grad, in njegovimi oplemenitenimi vsebinami se je na dan odprtja oglasila harfa mladih virtuozov Evelin in Valerija Greblo, po materi briških korenin; mogočno je zadenela pesem briških moških pevskih zborov, ki nosijo ime Srečko Kumar, Ludvik Zorzut in Nonet Brda; duet solistov Nataše Jakopič in Marka Pavlina je v grajski opravi zapel arijo iz Mozartove opere Don Giovanni; nastopile so recitatorke osnovne šole; svečan dogodek ob odprtju prenovljenega gradu so pospremili govori briškega župana Franca Mušiča, državnega sekretarja za kulturo Marka Rusjana, programskega direktorja EPK Stojana Pelka in direktorice Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tine Novak Samec. Program je nastal v sodelovanju EPK, Občine Brda in njenim zavodom, Megi Rožič pa se je znova dokazala kot odlična povezovalka.

Pretresljiva prepesnitev človekove bolečine

In medtem, ko je množica obiskovalcev uživala ob programu in kasneje ob ogledu prenovljenega gradu, so tiho in zadržano, kakršen je bil Mušič sam, zrlle njegove *Pokrajine teles* v obiskovalce. Vstop v njegov svet tišine, v preplete listja in vejic ter človeških okončin, ki se jih je bila dotaknila smrt, v zadnje trenutke njih, ki so postali gomile trupel, v pretresljivo prepesnitev človekove bolečine z veličastnim estetskim nabojem in globokim sporočilom, je za slehernika vstop v svet iskanja resnice. Da bi mu ob njej zastal korak, se orosilo oko in zganila vest. Da bi zaslišal umetnikove težke besede: »Zame človeštvo ni nič boljše kot včeraj. Priča smo istemu trpljenju. Tudi v teh slikah se vračam k nečemu, kar je vedno prisotno in nesprejemljivo, kot kraška zemlja, ki je komaj živa, a vendar obstaja, vedno enaka, ne glede na letni čas. Nismo poslednji. Ni samo Dachau.«

Iva Sivec

Odprtje Gradu Dobrovo

Grad ponovno pripoveduje v rimah umetnosti ter naravne in kulturne dediščine

»Zakaj pa se v resnici ne bi vrnili domov?/.../ simbolično, z vašimi deli, tja, od koder prihaja vaš rod, v Brda. /.../ V Dobrovem bomo v kratkem začeli z obnovo gradu, ki je redek primer renesančne stilne dediščine beneškega zaledja pri nas. Sedaj so tam samo golobi in nekaj mrtvaških vozov. Pa se začnimo dogovarjati z Zavodom za varstvo

Dan pred slavnostnim odprtjem so bile v paviljonu Gradu Dobrovo slovenskim in italijanskim novinarjem predstavljene nove vsebine in prenova Gradu Dobrovo.

Grad Dobrovo, ki je bil obnovljen konec 90. let prejšnjega stoletja, ponovno pa v zadnjih letih, od 14. maja 2025 spet navdušuje obiskovalce od blizu in daleč. Po ezijo dobrovskega renesančnega dvorca odslej pesnijo nove vsebine, ki v duhu Evropske prestolnice kulture (EPK) *Gremo brezmejno* pripovedujejo o človečnosti, sožitju narodov, človeka in narave.

Najprej obnova, nato še prenova vsebin

Obnova dobrovskega dvorca, ki je trajala med letoma 2021 in 2022 in katere vrednost je znašala 408.271 evrov, je obsegala obnovo strehe, fasade, oken oziroma stavbnega pohištva. Občina Brda je za investicijo pridobila nepovratna sredstva Ministrstva za kulturo RS, in sicer v višini 198.331 evrov. Takoj po obnovi so stekla tudi načrtovanja obnove, posodobitve ali vnašanja novih vsebin v grajski kompleks.

naravne in kulturne dediščine. Vi, jaz. Začnimo razgovore z Dušanom Šinigojem in z novogoriškim županom. Mogoče bi vi sami dali pobudo, da bi v Grad Dobrovo namestili vašo donacijo. Mogoče grafični opus?» (Izsek iz spominskega zapisa dr. Nelide Nemec na Facebooku; 12. 2. 2024)

Slavnostni trak sta prerezala državni sekretar na Ministrstvu za kulturo Marko Rusjan in župan Občine Brda Franc Mušič.

Grad Dobrovo: eno glavnih prizorišč EPK

V projekt Evropske prestolnice kulture je bil Grad Dobrovo vključen že vse od snovanja prijavnice knjige EPK GO!2025. Briški »dom« Mušičeve stalne zbirke je bil načrtovan kot eno glavnih prizorišč glavnega razstavnega projekta Evropske prestolnice kulture *Mušič – Pokrajine teles*, ki povezuje grad Štanjel, Grad Dobrovo in palačo Attems (Gorica), avtorica razstave pa je ravno dr. Nelida Nemec, ki je pred več kot 35 leti z Mušičem pričela pogovore o njegovi »simbolični vrnitvi domov«.

EPK projekta, ki prepletata briško kulturno in naravno čezmejno dediščino

Preplet med svetovljanoma zadnjim lastnikom gradu in prvim modernističnim slovenskim umetnikom, ki se je uveljavil tudi na Zahodu, je ustvaril projekt

Odprtje Gradu Dobrovo

deBager&Mušič, nove muzejske zbirke na Gradu Dobrovo. Projekt je bil podprt iz Sklada za male projekte GO!2025, ki je financiran iz programa Interreg Italija - Slovenija 2021–2027 in ga upravlja EZTS GO, in sicer s 199.945,40 evra. S projektom *deBager&Mušič* je Občina Brda želela skupaj s Pokrajinskimi muzeji v Gorici vzpostaviti pogoje za stalno muzejsko zbirko in dodati nove vsebine. Velika pridobitev so depojska omara in razstavne vitrine, s pomočjo katerih je stalna zbirka Mušičevih grafičnih del zaščitena pred zobom časa. V sklopu projekta so bili razstavní prostori vsebinsko dopolnjeni in prenovljeni, predstavljajo pa preteklost gradu in njegovo vrednost v teritoriju in širše. Avla je obogatena z novimi svetlobnimi tablamí, na katerih so prikazane povečave historičnih zemljevidov, in digitalno razstavo. V Galeriji Zorana Mušiča pa so na novo postavljene razstavne vitrine za zbirko grafičnih del. Poleg tega projekt uvaja novosti na področju digitalizacije kulturne dediščine, kar izboljšuje dostopnost kulturne dediščine za različne ciljne skupine in diverzifikacijo turistične ponudbe. V sklopu projekta sta bila izvedena tudi mednarodna strokovna simpozija o grofu Silveriu de Bagerju in Goriško-Gradiški grofiji na prelomu iz 19. v 20. stoletje, na katerem so sodelovali strokovnjaki in znanstveniki z obeh strani državne meje.

Muzejske zbirke na Gradu Dobrovo si lahko ogledate od srede do nedelje in ob praznikih med 10.00 in 18.00.

Kontakt: 041 303 190,
grad.dobrovo@brda.si

Na voljo je tudi kombinirana muzejska vstopnica, ki omogoča obisk treh lokacij: Vile Vipolže, Gradu Dobrovo ter Briške hiše in Briške kleti v Šmartnem.

O predanosti naravi pa pripoveduje projekt, ki je našel svoj prostor v 3. nadstropju Gradu Dobrovo, *Bridge, Turizem in kultura v harmoniji z okoljem*. Tudi ta projekt, ki sicer povezuje naravne danosti, kulturo, umetnost in trajnostni turizem na programskem območju GO!2025, je bil podprt iz Sklada za male projekte GO!2025, in sicer v višini 199.749,60 evra. Projektna partnerja ZTKMŠ Brda in ECOPARK z dotičnim projektom spodbujata kulturo, umetnost, dobro počutje in razvoj trajnostnega

V 3. nadstropju posebno doživetje briške narave omogoča interpretacijske sobe na temo slikovite soteske hudoourniškega potoka Kožbanjšček s koriti in kotlinami ter naravnim mostom Krčnik.

turizma na čezmejnem teritoriju varovanih naravnih območij. Projekt Bridge se na skupne izzive odziva z usposabljanjem vodnikov, s čezmejnimi dogodki in z naložbo v infrastrukturo. Cilj celovitega razvoja trajnostnega turizma dosega z organizacijo številnih aktivnosti na obeh straneh, na katerih umetniki ustvarjajo umetniške trajne skulpture iz naravnih materialov, ki se nameščajo na zelenem območju Štarancana in v kožbanskem kotu ter pri Gradu Dobrovo. Projekt spodbuja povezavo med človekom, naravo in dobrim počutjem s postavitvijo izobraževalnih tabel, ureditvijo dostopa do naravnega mostu Krčnik ter ureditvijo interpretacijske sobe na temo slikovite soteske hudoourniškega potoka Kožbanjšček s koriti in kotlinami ter naravnim mostom Krčnik. Inovativni pristop temelji na povezovanju dveh območij v okviru NATURA 2000 oziroma naravnih varovanih območij in vzpostavitvi partnerstva za upravljanje naravne dediščine. Upravičenci so prebivalci in obiskovalci območja, cilj pa je doseči multiplikativne promocijske učinke s sodelovanjem med partnerji. V sklopu projekta je bilo izvedeno tudi čezmejno srečanje strokovnjakov s področja turizma in narave za spodbujanje novih možnosti sodelovanja in povezovanja med italijanskimi in slovenskimi vodniki ter tudi delavnice za otroke osnovnih šol z obeh strani meje.

ECOPARK

GO! 2025
NOVA GORICA
GORIZIA

Evropska prestolnica kulture
Capitale europea della cultura
European Capital of Culture

Uradni program
Programma ufficiale
Official programme

Odprtje Gradu Dobrovo

V avli si je mogoče ogledati povečave historičnih zemljevidov

Od športa do pobratenj in čezmejnih srečanj

Grad Dobrovo je v pol drugem mesecu odprtih duri gostil že številne goste in razstave. Med slednjimi gre izpostaviti razstavljeni zmagovalni pokal Primoža Rogliča na kolesarski dirki Giro d'Italia 2023 v času prehoda letošnje roza karavane skozi Brda in razstavo Pokrajinskega arhiva Nova Gorica z naslovom *Pobratenja severnoprimorskih občin z občinami v tujini*. Nad novimi vsebinami in prenovo gradu so bili navdušeni mnogi visoki gostje, med drugimi predsednica Mednarodne muzejske skupnosti (ICOM) dr. Emma Nardi, direktor muzeja Hunterian Steph Scholten in predstojnica CARMAH Berlin dr. Sharon Macdonal, pa podpredsednik Vlade RS in Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon ter veleposlaniki držav članic Evropske unije v Sloveniji, celovška mestni svetnik za kulturo Franz Petritz ter vodja oddelka za kulturo mag. Alexander Gerdanovits in mag. Stefan Lesjak iz celovškega Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje.

Erika Koncut

Fotografija: Damijan Simčič,
ZOSO foto

Veleposlaniki EU na obisku v Brdih

Brda navdušila s kulturno krajino, dediščino in vrhunskimi produkti

Maja so Brda v duhu Evropske prestolnice kulture GO!2025 gostila srečanje vodij misij držav članic EU, akreditiranih v Sloveniji. Srečanje je organiziralo veleposlaništvo Republike Poljske skupaj z Konzulatom Republike Poljske v Novi Gorici, častni gost pa je bil podpredsednik vlade Republike Slovenije Matej Arčon. Veleposlanike sta v imenu Občine Brda pozdravila podžupan Goran Simčič in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec.

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Posebno doživetje sta skupini veleposlanikov pričarali spoznavanje ekološke pridelave oljčnega olja z degustacijo nagrajenih oljčnih olj družine Brataševac v Villi Eva, ogled Gradu Dobrovo in obisk grajske kleti De Baguer z degustacijo prestižnih vin, ki jih hrani ta klet, Virgo zero dosage in A plus rdeče. Posebej v spominu bo skupini ostal tudi ogled pred kratkim odprte razstave *Pokrajine teles* Zorana Mušiča, po kateri jo je popeljala dr. Nelida Nemec, avtorica razstave osebno.

Ob gostoljubju častnega konzula Republike Poljske dr. Nedjana Brataševca, podžupana Občine Brda Gorana Simčiča, direktorice Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tine Novak Samec in ob prisotnosti podpredsednika vlade Republike Slovenije Mateja Arčona so v Brdih utrdili pozicijo za neformalno diplomacijo, predvsem pa nadaljnja sodelovanja, kulturno izmenjavo in promocijo briških lokalnih posebnosti.

Gostitelj srečanja, častni konzul Republike Poljske v Novi Gorici, Nedjan Brataševac, je ob srečanju poudaril: »Poljsko predsedstvo Svetu Evropske unije v Sloveniji prinaša razgiban kulturni in politični program, ki ne le krepi diplomatske odnose, temveč tudi poudarja kulturno raznolikost in umetniško ustvarjalnost v širšem evropskem prostoru.

Veleposlaniki EU na obisku v Brdih

Fotografija: Damijan Simič, ZOSO foto

Fotografija: Erika Koncut

Sodelovanje med Veleposlaništvom Republike Poljske v Ljubljani, Konzulatoma Republike Poljske v Novi Gorici in Evropsko prestolnico kulture Nova Gorica – Gorica 2025 kaže na ambiciozno zaveznitvo pri spodbujanju umetnosti in medkulturnega dialoga. Pomemben del tega programa so umetniške rezidence Art Embassies, ki jih koordinira Mednarodni festival Art Circle, s čimer se ustvarjalcem ponuja priložnost za umetniško izmenjavo in povezovanje. ART Circle Embassy v Brdih je odličen primer tega koncepta – s svojim edinstvenim okoljem, ki združuje kulturo, vino in gostoljubje, odpira vrata številnim mednarodnim umetnikom. Tukaj se umetnost ne le razstavlja, ampak živi, saj rezidence omogočajo neposredno interakcijo med umetniki, lokalnim okoljem in širšo publiko. V sklopu predsedovanja so v ospredju številni dogodki, ki povezujejo politično diplomacijo s kulturnimi vsebinami, kot so razstava Zorana Mušiča na Gradu Dobrovo, predstavitev poljske umetnosti v Vili Vipolže ter filmske projekcije, ki izpostavljajo vrhunske poljske talente, denimo dokumentarni film Pianoforte o Aleksandru Gadžijevu. To predsedstvo v Sloveniji torej ni zgolj politično, ampak tudi simbolična gesta kulturnega povezovanja in evropskega duha.

Fotografija: Damijan Simič, ZOSO foto

Poudarja pomen umetnosti kot mostu med narodi ter krepki skupne evropske vrednote v duhu sodelovanja in kreativnosti.«

Podpredsednik vlade in Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon pa je izpostavil: »Menim, da je to srečanje pomembno. Prvič, da obeležimo Evropsko prestolnico kulture, hkrati da damo zelo jasno sporočilo, čemu je ta Evropska prestolnica kulture namenjena, torej povezovanju, medsebojnem sodelovanju. Prav to v tem času potrebuje Evropska unija. Potrebuje, da je enotna, da je povezana in da skupaj rešuje ključne izzive, ki so v tem trenutku v Evropi in v svetu.«

Veleposlaniki so se z zanimanjem seznanili z delom Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. »Zanimalo jih je, kako naša država, naš Urad, povezuje Slovence v zamejstvu in po svetu, kako so Slovenci pomembni akterji pri grajenju mostov z matično domovino na različnih področjih – kulture, športa, gospodarstva – in hkrati, kako delamo na strategiji povratništva, da se Slovenci, ki živijo izven matične domovine, vrnejo domov in kakšne ugodnosti bodo za to imeli,« je še pojasnil Arčon.

Brda to pomlad

Brda priljubljena destinacija

Pomlad je bila za Brda izjemno živahna in mednarodno obarvana. Naša destinacija se je ponovno izkazala kot priljubljena točka za novinarske obiske in študijske ture iz različnih evropskih držav. Z velikim ponosom smo gostili več vplivnih novinarjev, urednikov ter

turističnih predstavnikov, ki bodo s svojimi prispevki Brda približali širokemu mednarodnemu občinstvu. Poudarek letošnjih obiskov je bil na zgodbah o vinu, gastronomiji, posebnih doživetjih, butičnih namestitvah, lokalni kulturi ter naravni in arhitekturni lepoti pokrajine.

Avstrija: turistični fokus in kulturne zgodbe

Kolesarska tura po Brdih z avstrijsko novinarko za medij *Kronen Zeitung*

V Brdih smo gostili Andreo Thomas, glavno urednico turističnih vsebin pri avstrijskem časopisu *Kronen Zeitung*.

tung, enem največjih in najbolj branih dnevnikov v Avstriji. Njen obisk je bil osredotočen na iskanje destinacij, ki ponujajo kakovostna doživetja stran od množičnega turizma. Brda so s svojo avtentičnostjo in butičnim značajem popolnoma zadela bistvo njenega iskanja. Spremljala jo je Žana Marijan, vodja predstavništva Slovenske turistične organizacije (STO) na Dunaju, vsebinsko podporo na terenu pa je nudila naša lokalna vodnica Vesna Valentinčič, ki je predstavila zgodbe briških ljudi, arhitekturo in kulinarično raznolikost.

Obiskala nas je tudi ekipa avstrijske nacionalne televizije ORF, ki je na Gradu Dobrovo in v Vili Vipolže snemala prispevek za oddajo *Servus, Srečno, Ciao*. Oddaja se posveča čezmejnimi zgodbam, kulturi in skupni dediščini, zato so jih še posebej zanimali kulturni stiki na meji, zgodovina Brd in njihova vloga v skupnem evropskem prostoru.

Francija: pozornost uglednih medijev

Ogled kleti in degustacija v Vinski kleti Ferdinand. Obisk francoske novinarko *Le Figaro*

Pomladni meseci so prinesli tudi obisk dveh pomembnih francoskih medijev. Novinarka časopisa *Le Figaro* Patricia Oudit se je osredotočila na Brda kot vinsko re-

Obisk polja sivke na kmetiji Vonj poletja. Francoski medij *Marie Claire*

gijo z izrazitim značajem. Zanimale so jo predvsem butične nastanitve, edinstvena doživetja, kot sta apiterapija in oljna degustacija, manjši vinarji, naravna arhitektura ter povezanost tradicije z lokalnimi ustvarjalci. Novinarka revije *Marie Claire Idées* pa je v ospredje postavila Brda kot destinacijo za ženske popotnice – varno, navdihujoče in bogato z vsebinami, ki hranijo telo in duha.

Brda to pomlad

Nemčija: vse od lifestyle vsebin do kulturnih reportaž

Ogled kleti in degustacija pri Edi Simčič winery. Nemška študijska tura

Apiterapija Batištuta. Obisk francoske novinarki Le Figaro

Kolesarska tura po Brdih z nemškimi novinarji

V aprilu smo v sklopu študijske ture, organizirane v sodelovanju s STO, sprejeli večjo skupino nemških novinarjev in urednikov različnih medijev in žanrov. Njihovo zanimanje je bilo raznoliko, a vsi so v Brdih iskali nekaj posebnega – zgodbo, ki jo lahko začutiš in okušaš. Christin Neuwirt iz turistične agencije v Münchnu se je osredotočila na razumevanje Brd kot destinacije za trajnostni in doživljajski turizem, zanimala so jo konkretne možnosti vključitve v programe za manjše skupine. Nina Berendonk in Florian Generotzky, ki pripravljata prispevek za priljubljeno žensko revijo *Brigitte*, sta v ospredje postavila osebne zgodbe lokalnih vinarjev, življenje žensk na podeželju ter kulinarčne posebnosti. Renate Wolf-Götz, izkušena novinarka iz Münchna, je iskala motive za prispevek o regijah, ki ponujajo pristnost in mir, a hkrati izjemno kakovostno ponudbo. Tanja Pabelik, novinarka z dolgoletnimi izkušnjami na področju potopisnega novinarstva, je v ospredje postavila preplet narave, arhitekture in vina. Barbara Renno, priznana kulturna novinarka, je posebno pozornost namenila briškim galerijam, zgodovini in sodobnim umetniškim pobudam v regiji.

Nemška televizija SAT 1: Brda kot kulisa vremenske napovedi

V maju je našo regijo obiskala tudi ekipa nemške komercialne televizije SAT 1, ki je v Brdih snemala vremensko napoved. Kljub kratkemu obisku je bila medijska izpostavljenost izjemna – slikovita pokrajina, gričevje, vinogradi in lokalni utrinki so našli pot do milijonskega občinstva v Nemčiji.

Degustacija oljčnega olja v Villa Eva eco olive oil z nemškimi novinarji

Snemanje vremenske napovedi v Brdih za SAT 1

Brda to pomlad

Španija: študijska tura strokovnjakov ACAVE

Iz Španije smo gostili 26 članov uglednega združenja ACAVE (Asociación Corporativa de Agencias de Viajes Especializadas), ki združuje turistične agencije, specializirane za kakovostna, tematska in doživetvena potovanja. Njihov fokus je na ustvarjanju edinstvenih potovalnih izkušenj, prilagojenih zahtevnim in zavedenim popotnikom, ki iščejo avtentičnost, trajnost ter osebni stik z destinacijo. V Brdih so odkrivali potenciale za nove pakete, namenjene manjšim skupinam in individualnim gostom z željo po globlji izkušnji. Obisk je predstavljal pomemben korak k večji prisotnosti Brd na španskem trgu.

Velika Britanija: iskanje vrhunskih doživetij

Iz Velike Britanije smo v Brdih gostili Nicholasa Christomouja, ustanovitelja in glavnega urednika prestižne revije *The Cultured Traveller*, ki se osredotoča na butični in luksuzni turizem po vsem svetu. Obisk je bil del priprave ekskluzivnega vinskega prispevka, v katerem raziskuje izbrane vinske regije Evrope, ki izstopajo po kakovosti, pristnosti in osebnih zgodbah.

Češka: potovanje s kamperjem za naravno Slovenijo

V juniju smo gostili ekipo češke nacionalne televizije, ki je v Brdih snemala prispevek v okviru serije o

Vinarstvo Zaletel. Češka nacionalna TV

potovanju s kamperjem po Sloveniji. Brda so jih osvojila z enostavno dostopnostjo, neokrnjeno naravo ter priložnostmi za avtentična vinska doživetja. Reportažo bodo predvajali februarja 2026, kar prinaša pomembno promocijo Slovenije in Brd na češkem trgu.

Ti številni in vsebinsko raznoliki obiski še enkrat potrjujejo, da Brda postajajo ena izmed ključnih zgodb trajnostnega, doživljajskega in kulturno bogatega turizma v Sloveniji. Vsak gost, vsaka kamera in vsaka zapisna beseda bogatijo našo skupno zgodbo, ki jo pišemo z ljubeznijo do zemlje, tradicije in ljudi.

Zahvaljujemo se vsem lokalnim ponudnikom, vodnikom in partnerjem, ki s svojo srčnostjo, znanjem in predanostjo soustvarjate to edinstveno podobo Brd – takšno, kot jo vidi in občuti svet.

Petra Marušič

Fotografija: ZTKMŠ Brda

50 voženj Zvonka Rusjana

Brezmejno srce in prijaznost

Scott Adams je nekoč dejal: »Majhna prijaznost ne obstaja. Vsako dobro dejanje ustvari spremembo, ki je brezmejna.«

Brezmejna sta gotovo srce in prijaznost našega prostovoljnega šoferja Zvonka Rusjana, ki je letos marca kot tretji že dosegel magični mejnik 50 voženj. Ob tej priložnosti smo mu izročili simbolično darilo. Veseli in ponosni smo, da imamo tako srčne prostovoljce. Čestitke, Zvonko!

Erika Koncut

Praznik češenj 2025

Tokrat je bilo češenj dovolj za vse

Letošnji 59. Praznik češenj je 7. in 8. junija navdušil – tako z izjemnim obiskom kot s pestrim programom in bogato ponudbo ter čezmejno noto. Številni obiskovalci so dokaz, da ta briški praznik ostaja ena najbolj priljubljenih prireditev v Brdih. Letos so k nam prihajali obiskovalci iz Slovenije, Italije, Avstrije in Hrvaške. V soboto smo v Brdih gostili več avtobusnih skupin iz vseh štirih omenjenih držav, zaznati je bilo tudi obiskovalce iz Ukrajine, Združenih držav Amerike (ZDA) in azijskih držav. Po nekaj nekoliko slabših letinah je bilo letos češenj dovolj za vse.

Organizatorji, Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda, smo pričeli s skrbnimi pripravami že v začetku leta. Sam program se je iz dneva v dan dopolnjeval. Osrednjemu, že znanemu prizorišču na Dobrovem, smo letos dodali grajski vrt s posebnim poudarkom na delavnicah za vse starosti ter glasbenemu programu, ki so ga oblikovali briški mladi glasbeni ustvarjalci Ema Marušič, Ivan Kokošar in Jaka Jeram, Tilen Šfiligoj, DJ Jaša in Tilen. Prizorišče je bilo prava senzacija in je navdušilo ne samo obiskovalce iz drugih krajev, temveč tudi domačine. Glasba je bila vezni člen tudi na grajskem dvorišču, na travniku za gradom ter osrednjem odru pod gradom.

Češnje, češnjev štrudelj in kulinarčna ponudba

Na osrednjem prizorišču smo v dveh dneh prodali okoli pet ton češenj. Češnje so povezovalce celotna Brda, priložnostno tržnico v Šmartnem, prodajo ob poti ter na domačijah naših sadjarjev. Ni manjkala niti tradicionalna razstava češenj v avli gradu, ki smo jo pripravili v sodelovanju z Združenjem sadjarjev Brda.

Dneve smo pričenjali z okusnim češnjevim zajtrkom. Briške žene in dekleta so v nedeljo pripravile XXL češnjev štrudelj, dolg kar 50 metrov – pripravljen je bil iz skupno 125 štruc, spečenih v sodelovanju z ženami iz pobratenih občin Matulji in Števerjan ter prijateljskega Opatjega sela. Češnjev štrudelj in češnjeve sladice pa niso manjkale niti v soboto. Ponudba le- teh je bila zares pestra na številnih stojnicah. Poleg štrudlja so se obiskovalci sladkali s češnjevo pito, kobariški štruklji s češnjami, palačinkami s češnjevo marmelado izpod rok učencev Osnovne šole Alojza Gradnika Dobrovo, osvežujočim smutijem, ki so ga gostje sami pripravili na smuti kolesu, češnjevim likerji, marmeladami ter celo češnjevim pivom. Že tradicionalno so na stojnicah obiskovalci našli tudi druge lokalne kulinarčne in rokodelske izdelke. Ponudniki so prihajali iz praktično cele Slovenije.

Praznik češenj 2025

Dogajanje je spremljal bogat program za vse generacije:

- izdelava letočih zmajev, izdelava češenj iz volne s Katjo Kogej, poslikava keramičnih skodelic z Emilino, izdelava medenih lizik;
- kulinarčna delavnica s spoznavanjem divjih rastlin v kuhinji;
- likovni ektempore z Likovnim društvom Dablo;
- tolkalni krog Slovenije s preko 40 tolkali;
- kotiček za otroke s poslikavo obraza, likovnim natečajem, milnimi mehurčki v družbi Mladinskega centra Brda in društva Arti.čoke;
- degustacija oljčnega olja z Društvom oljkarjev Brda;
- panoramske vožnje z atraktivnimi motorji društva Gold wings in starodobnimi vozili Goriških starodobnikov;
- glasbeni nastopi Briškega kvinteta, The Maff, Ne joči pevec, Suho cvetje in DJ Janko;
- plesni nastopi folklorne skupine KUD Kebelj, #lospravilos, L'Uniti in Tince;
- nastopi pevskih zborov Karatel in Briške trcinke;
- nastop Pihalnega orkestra Brda in prijateljskega Pihalnega orkestra Komen;
- povezovanje programa na vseh prizoriščih Dominika Rusjana ter brezhibna tehnična in programska podpora Mateja Srebrniča.

Letos smo dogajanje razširili na več prizorišč okoli Gradu Dobrovo, kar je doprineslo k večji preglednosti, raznolikosti in večjemu udobju za obiskovalce. Po celotnem prizorišču so se gostje zabavali ob lesenih didaktičnih igrah Abrakadabrda, ki so ponovno navduševala tako otroke kot odrasle.

V nedeljo smo prazniku dodali mednarodno noto z dogajanjem v pobrateni občini Števerjan. Pozdravni nagovor je, kot se za ta praznik spodobi, pripadal županu Občine Brda Francu Mužiču. Prisotne sta nagovorila tudi župan Občine Števerjan Marjan Drufovka ter direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec. Po uradnem delu smo se predstavniki Brd preselili v Števerjan, kjer smo s številnimi navzočimi prisostvovali odprtju Poti preživetja – poti, po kateri so briške žene nekoč nosile češnje v Gorico in naprej. S to gesto smo stopili korak bliže v povezovanju našega brezmejnega teritorija Brd in Collia, tudi v duhu Evropske prestolnice kulture 2025. Nastavili smo dobre temelje za sodelovanje, ne samo na tem temveč tudi drugih kulturnih in športnih dogodkih.

Oba dneva smo v viteški dvorani predvajali dokumentarni film o Brdih. Obiskovalcem je bila na ogled kapela sv. Antona Padovanskega, razstava o pobratenih občinah, razstava *Pokrajina teles* Zorana Mušiča ter nova interpretacijska soba sotesk potoka Kožbanjšček v tretjem nadstropju gradu.

Iskrena zahvala vsem, ki so sodelovali pri organizaciji in izvedbi 59. Praznika češenj – prostovoljcem, društvom, zvestim partnerjem, izvajalcem, ponudnikom, pobratenim občinam, lokalni skupnosti, gostincem, pridelovalcem in vsem, ki so na kakršenkoli način prispevali k uspehu dogodka. Brez vaše predanosti, energije in sodelovanja praznik ne bi bil to, kar je – srčen, povezovalen in poln pristnega briškega duha.

Praznik češenj 2025

Ob tej priložnosti že vabimo vse obiskovalce, da se nam prihodnje leto pridružijo na 60. obletnici Praznika češenj, ki bo potekala 6. in 7. junija 2026. Pripravljamo slavnostno praznovanje z bogatim kulturnim in kulinarčnim programom, posebnimi vsebinami in prazničnim vzdušjem v čast tej pomembni obletnici. Veselimo se sodelovanja vaških in krajevne skupnosti ter Brik in Bricev. Skupaj bomo pripravili povorko kot se za to posebno leto spodobi.

Tina Novak Samec

Fotografija: Damijan Simčič - ZOSO foto

Mini prazniki češenj

Na Hrvaškem in v Avstriji so češnje pošle v hipu

Tradicionalni Mini prazniki češenj so plod dolgoletnega sodelovanja med Občino Brda in Alpsko-jadranskim centrom za čezmejno sodelovanje iz Celovca, ki ga vodi Bernard Sadovnik. Na mestih dogajanja vedno pričarajo pravo briško vzdušje.

Naše rdeče bisere so 23. maja zobali v Celovcu, kjer sta se Mini praznika češenj udeležila tudi Franc Mužič, župan Občine Brda, in direktorica občinske uprave Anita Manfreda. Na dogodku v Celovcu so se predstavljali ponudniki iz Združenja sadjarjev Brda, briško delegacijo pa je pozdravil tudi mestni župan Christian Scheider.

V Občini Matulji na Hrvaškem smo se s češnjami predstavljali 28. maja. Utrip na Mini prazniku češenj so soustvarjali društvo Briške žene in dekleta, kmetija PriMar in Združenje sadjarjev Brda. Sodelovali smo tudi na novinarski konferenci o Festivalu starinskega kanta, ki je bil v nedeljo, 15. junija. Predsednica komisije za čezmejno sodelovanje Silvestra Elen Brašnič Saffigna je s posebnim predavanjem predstavila stare briške navade in običaje. Briško sadje je popolnoma navdušilo obiskovalce: v pičlih dveh urah je pošlo 150 kg češenj in 20 kg marelic.

Briške češnje so 31. maja navduševale tudi na Mini prazniku češenj v Beljaku, kjer so briške vrste zastopali podžupanja Teja Jelina, kmetija PriMar in Združenje sadjarjev Brda. Obiskovalci stojnic so bili navdušeni, 550 kg češenj pa je pošlo v pičlih dveh urah.

Celovec

Mini prazniki češenj

Matulji

Matulji

Globasnica

Globasnica

Beljak

Beljak

V Globasnici smo se z briškimi češnjami, marelicami in produkti predstavljali na mini prazniku 1. junija. Skoraj v hipu je pošlo skoraj 400 kg češenj in še nekaj marelic. Briško delegacijo so sestavljali predsednica občinske komisije za čezmejno sodelovanje Silvestra Elen Brašnič Saffigna, Združenje sadjarjev Brda in kmetija PriMar.

Erika Koncut

Fotografija: arhiv Občine Brda

Športni park Vipolže

Novo igrišče z umetno travo je odslej razsvetljeno

Fundacija za šport

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

V Športnem parku Vipolže je zaključena tretja faza projekta investicije v nogometno igrišče v Športnem parku Vipolže - postavitve razsvetljave. Vrednost investicije je 219.559,10 evra, skoraj 70 % celotne investicije sta sofinancirala Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport ter Fundacija za šport.

Občina Brda je namreč na javnem razpisu Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport RS za sofinanciranje investicij v športno infrastrukturo v letu 2024 pridobila 100.000 evrov, Fundacija za šport pa je investicijo podprla v višini 53.270 evrov.

Tretja faza investicije v nogometno igrišče v Športnem parku Vipolže je obsegala izvedbo razsvetljave no-

vega nogometnega igrišča, vključevala postavitve reflektorjev na drogovi na zunanji strani igrišča ter izvedbo pripadajočih električnih inštalacij in opreme.

Postavitev razsvetljave na novem igrišču z umetno travo je pomembna pridobitev v Športnem parku Vipolže, saj bo omogočila redno vadbo, tekmovanja in druga športna druženja tudi ob večernih urah. S tem občina širi možnosti za aktivnosti na prostem in gibalno aktivnost občanov in obiskovalcev, bogati pa se tudi ponudba športnih dejavnosti v Športnem parku Vipolže, mimo katerega pelje kolesarska steza Dobrovo–Vipolže–Gorica–Nova Gorica.

Erika Koncut

Športni park Vipolže

Kmalu tudi Holmerjeva steza

Do konca letošnjega leta bo športni park v Vipolžah bogatejši za novo športno infrastrukturo. S pomočjo sofinanciranja Fundacije za šport bo Občina Brda zgradila Holmerjevo stezo. Vrednost investicije znaša 62.370 evrov, Fundacija za šport bo sofinancirala polovico investicije, torej 31.185 evrov.

Holmerjeva steza je mehka in prijazna tekaška podlaga, sestavljena iz žagovine, mivke in drevesnih iglic oz. drugih naravnih materialov. Omogoča tek brez poškodb, ki jih pogosto povzročajo treningi na asfaltnih površinah ali tartanu, hkrati pa predstavlja odlično rešitev za tekače, ki imajo težave s sklepi, in tiste, ki okrevajo po poškodbah.

Holmerjeva steza v Športnem parku Vipolže je načrtovana v dolžini 500 metrov in širini dva metra, potekala bo mimo fitnesa na prostem, okrog koloparka in nogometnega igrišča. Njena glavna prednost bo vzpostavitev povezovalne športne poti, ki bo zaokrožila celoten park in zaradi njenega prijaznega materiala omogočila njeno koriščenje različnim skupinam uporabnikov: od tekačev, pohodnikov in športnikov do družin, starejših občanov in priložnostnih rekreativcev, pa tudi šolarjev in vrtčevskih otrok iz OŠ Alojza Gradnika Dobrovo in Podružnične OŠ Kojško. S postavitvijo Holmerjeve steze bo tudi omogočena javno dostopna pot do že obratujočega fitnesa na prostem in pumptracka. Holmerjeva

Fundacija za šport

steza bo dala višji nivo urejenosti in kakovosti ter zagotavljala celovitost ponudbe športnega parka v Vipolžah.

S Holmerjevo stezo bo Občina Brda zagotovila boljšo dostopnost do športnih površin Športnega parka Vipolže za različne uporabnike, dodatno spodbujala zdrav način življenja prebivalcev in obiskovalcev Občine Brda, izboljšala pogoje za telesno in rekreativno aktivnost občanov, obenem pa sledi globalnim športnim trendom in viziji razvoja športnega turizma v Brdih.

Občina Brda

Fotografija: Matej Srebrnič

Giro d'Italia na Goriškem

Rožnata evforija povezala brezmejni prostor Brd in Collia, Nove Gorice in Gorice

Brda in Nova Gorica s sosednjo Gorico so se 24. maja 2025 spremenila v dih jemajoče prizorišče 14. etape 108. dirke Giro d'Italia – enega največjih in najbolj gledanih kolesarskih športnih dogodkov na svetu. Ta čezmejna rožnata pentlja je znova povezala Slovenijo in Italijo, lokalne skupnosti, društva, institucije ter posameznike, ki so se izkazali z izjemno podporo in gostoljubnostjo.

V obdobju priprav smo z Mestno občino Nova Gorica spremljajoče dogajanje medijem predstavili na dveh novinarskih konferencah, eno v aprilu ter drugo v maju. Aprila smo s kolesarjem Matevžem Govekarjem posneli serijo fotografij ter kratkih video spotov s povabilom v Brda. V ponudbo smo vključili Giro krožnike pri naših gostincih, okvirje za foto razglednice, ki smo jih postavili na več točkah ob trasi kot tudi pri naših ponudnikih. Seveda niso manjkale cvetoče češnje v aprilu, ko smo vabili športne navdušence, naj se tudi sami preizkusijo na trasi ter nas ponovno obiščejo na dan dogodka, ko so bile češnje že lepo rdeče.

Lokalne skupnosti so se odzvale na povabilo k skupnemu okraševanju ob trasi. Izjemno dobrodošlico so pripravili učenci OŠ Alojza Gradnika Dobrovo in podružnične šole v Kojskem, ki so pred obema stavbama pripravili pravi instalaciji. Na šoli je potekal likovni natečaj. Nastala dela so krasila okna šole. V petek, 23. maja, smo na osnovni šoli na Dobrovem ter kasneje na novinarski konferenci gostili Alena Kobilico v sodelovanju z Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih Nova Gorica. Alen je s svojo izjemno življenjsko zgodbo navdihnil tako otroke kot odrasle. V soboto pa se je v kolesarskem tandemu pridružil ekipi I feel Slovenia na E-Giru, spremljevalni dirki Gira d'Italia. Ekipo so sestavljali tudi predstavniki briških vinarjev Darinko Ribolica iz Kleti Brda, Jure Simčič iz kleti Edi Simčič, Jasmina Četrtnič iz kleti Ferdinand ter vodja STO predstavništva v Milanu Aljoša Ota.

V tednu pred prihodom Gira d'Italia pa vse do konca dirke 1. junija smo z velikim ponosom na Gradu Dobrovo postavili na ogled zmagovalni pokal Primoža Rogliča iz leta 2023.

Člani Likovnega Društva Dablo so ob tej priložnosti pod vodstvom akademskega slikarja Aleksandra Veliška naslikali posebno serijo del, ki so jo poimenovali *Vsak patk disko!* Umetnost, gibanje in identiteta. Priloznostno razstavo so na dan dirke postavili prav ob slavnem napisu na krožišču v Gonjačah.

Giro d'Italia si je na terenu ogledalo na tisoče gledalcev, ki so v Brda prihajali že dan prej. Ob cesti pa so navijači z rožnatimi in zelenimi zastavicami, transparenti, napisi na asfaltu in glasnim navijanjem pospremili

Giro d'Italia na Goriškem

svetovno kolesarsko elito. Živahno in pozitivno vzdušje je bilo čutiti vse od jutranjih ur. Na **Trgu 25. maja na Dobrovem** je množico privabil velik zaslon, kjer je bilo mogoče spremljati neposredni prenos dogajanja, ki mu je po celem svetu sledilo več kot **800 milijonov gledalcev iz 198 držav**. Eden izmed vrhuncev dirke je bila zagotovo prisotnost **Primoža Rogliča**, ki je s svojo vožnjo navdušil domače občinstvo. Domačini in obiskovalci so mu izkazali neizmerno podporo in ponos, saj so ga lahko prvič po dolgem času v živo spremljali na domačem terenu.

Ceste po Brdih so bile za promet popolnoma zaprte med 13. in 17. uro, a so bile priprave in organizacija s posebno skrbjo za varnost obiskovalcev in kolesarjev izvrstne. Kolesarji so iz Italije v Slovenijo vstopili na **mejnem prehodu Plešivo**, nato pa prevozili slikovite briške vasi **Medano, Dobrovo, Zali Breg, Šmartno, Gonjače, Kojsko in Hum**. Nato jih je trasa ponovno vodila nazaj v Italijo, čez Števerjan in proti cilju na **Trgu Evrope**, ki simbolično povezuje mesti Gorica in Nova Gorica. Obiskovalci so poleg dirke uživali še v **spremljevalnem programu**, ki je vključeval **E-Giro, prihod spremljevalne karavane, spremljanje dirke na velikem zaslonu, glasbene nastope Pihalnega orkestra Brda na Dobrovem, glasbe izpod rok DJ Baromata ob spremljavi komentatorja Dominika Rusjana, DŽC Crwo. Agenciji San Martin ter Hiši Marica sta poskrbeli, da obiskovalci na prizoriščih niso ostali ne lačni ne žejni.**

Posebno umetniško koreografijo so pripravili člani društva **#Lospravilos pod stolpom v Gonjačah**, kjer so bili prisotni tudi Goriški starodobniki, ki so z barvnimi baklami na stolpu pritegnili bujno oko kamere. Na Humu je karavano v krožišču pričakalo veliko roza kolo.

Po ogledu posnetkov smo si bili edini, naša regija je s svojimi posebnostmi in lepotami, predvsem pa s srčnostjo in navdušenjem ljudi ponovno stopila iz povprečja. Ves angažma vseh nas in vsakega posameznika je bil ta dan poplačan. Navdušenje je bilo to moč čutiti na celotni trasi od vstopa v Slovenijo na Plešivem pa do vstopa v Italijo na Humu.

Giro d'Italia na Goriškem

ZTKMŠ Brda in Občina Brda se iz srca zahvaljujeta vsem prebivalcem in obiskovalcem Brd ter vsem institucijam in posameznikom, ki so s svojo predanostjo, sodelovanjem in rožnato okrašenimi domovi ustvarili čudovito in nepozabno kuliso tega izjemnega športnega dogodka. Posebna zahvala gre vsem rediteljem prostovoljcem, predstavnikom VS in KS, Planinskemu društvu Brda, Kolesarskemu društvu Brda, Društvu

upokojencev Dobrovo in Kojsko, ki so z velikim srcem pomagali pri redarstvu in usmerjanju obiskovalcev, s svojo pomočjo pa so zagotavljali varnost in urejenost ter prispevali k brezhibnemu poteku prireditve. Skupaj smo dokazali, da so Goriška Brda za en dan postala srce svetovnega kolesarstva!

Tina Novak Samec

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto

Obisk Alena Kobilice

Navdihujoča zgodba nekdanjega manekena

Osnovno šolo Alojza Gradnika Dobrovo so 23. maja obiskali člani Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica. Predstavili so svoje društvo in delo, ki ga opravljajo, prav tako pa tudi težave, s katerimi se vsakodnevno srečujejo slepi in slabovidni. Učencem so s praktičnimi prikazi pokazali, kako so jim kot videči lahko v pomoč oz. kako morajo ravnati, da jim ne bi zaradi neznanja povzročali še večjih težav. Imeli so možnost ogledati si različne pripomočke, ki jih uporabljajo slepi in slabovidni, ter vsaj malo preizkusiti Braillovo pisavo, sistem reliefnih znakov, ki jih uporabljajo slepi.

Kot gost se jim je pridružil tudi Alen Kobilica, ki jim je predstavil svojo življenjsko zgodbo. Zavidljivo kariero manekena, zaradi katere je gostoval po vsem svetu, je prekinila bolezen oz. slepota, ki je sledila po operaciji možganskega tumorja.

Ker je po duši in izobrazbi športnik, pa se ni vdal. Danes se ukvarja s paratriatlonom (plavanje, tek, kolesarjenje), kjer tekmuje na tekmah svetovnega pokala. Zadnjega pol leta resno trenira tudi paralokostrelstvo. S sinom z veseljem igra nogomet in brez težav smuča. Učencem je pokazal, v kako veliki meri mu služi pametni telefon, ki ga upravlja izključno z glasom. Navdušil jih je tudi s podatkom, da se bo naslednjega dne, ko bo potekal Giro d'Italia, udeležil e-Gira, na katerem bo v tandemu vozil s povprečjem 50 km/h.

Učenci so mu postavili mnogo vprašanj, na katera je z veseljem odgovoril. Dekleta je bolj zanimala njegova kariera v modi in povedal jim je, da je delal pravzaprav po celem svetu, a izključno za eno izmed svetovno znanih italijanskih modnih hiš. Fantje pa so želeli slišati vse o njegovih športnih dosežkih: kako se naučiti obrata v bazenu in prave smeri plavanja, pa kako teči s partnerjem in v zunanjih vodah plavati z njim. Povedal jim je celo,

da še vedno z velikim zanimanjem gleda nogometne tekme, a je seveda veliko bolj pozoren na to, kdo tekmo komentira. Tudi pri domačih opravilih ali pri pripravi prigrizkov nima težav, pošalil se je le, da je njihovo stanovanje verjetno kot lekarna, njegova žena pa zelo pridna gospodinja, saj mora biti vse na svojem mestu, da se hitro znajde.

Njegova zgodba, energija in volja do življenja so resničen navdih za vse nas, sporočilo pa enostavno: nikoli ne obupaj.

Nika Prinčič

Fotografija: Teja Lazar

Izmenjevalnica igrač v MC Brda

O pomenu trajnostnega ravnanja

22. aprila, na dan, ko obeležujemo dan Zemlje, je v Mladinskem centru Brda zaživela Izmenjevalnica igrač. Z njo želimo otroke in starše ozaveščati o pomenu trajnostnega ravnanja.

Vrtec že vrsto let sodeluje v projektu Zeleni nahrbtnik. To je okoljevarstveni projekt, ki poteka pod okriljem Zveze prijateljev mladine. Njegov namen je motivirati predšolske otroke, da sami razmišljajo o naravi in okolju, v katerem živijo, ter da skozi igro in svoji stopnji razumevanja primerno spoznajo okoljevarstvene probleme, nanje opozarjajo in iščejo rešitve.

Vsako leto v sklopu projekta izpostavimo eno problematiko. V vrtcu v Biljani smo tako dobili idejo, da v naši občini organiziramo **Izmenjevalnico igrač**. Igrače so pomemben del otroštva. V današnjem času potrošništva pa tudi te kaj kmalu postanejo problem, saj se kopičijo in starši se sprašujejo, kam z njimi, ko jih otroci prerastejo oz. izgubijo zanimanje zanje.

Nemalokrat še uporabne igrače pristanejo na smetišču. Svojo zamisel smo predstavili Mladinskemu centru Brda, kjer smo nam z veseljem prisluhnili in nam pomagali pri njeni realizaciji.

Preko pogovora z otroki, branja zgodb in drugih dejavnosti so otroci spoznali, da igrač ni treba vedno kupovati, pač pa si jih lahko med seboj izmenjajo. Doma so poiskali igrače, ki jih ne potrebujejo več, ker so jih prerasli ali jim preprosto niso več zanimive. Zbrali smo veliko število najrazličnejših igrač in z njimi napolnili police Izmenjevalnice.

V torek, 22. aprila, smo se v lepem številu zbrali pred Mladinskim centrom na odprtju Izmenjevalnice igrač. Pripravili smo kratek kulturni program, na katerem so otroci peli in plesali. Po nagovoru direktorice ZTKMŠ Brda Tine Novak Samec so otroci prerezali slavnostni trak in tako smo lahko vstopili v Izmenjevalnico. Lepo je bilo opazovati, kako so otroci domov odhajali z „novimi“ igračkami in nasmehom na ustih. Nad možnostjo izmenjave pa niso bili navdušeni le otroci, pač pa tudi njihovi starši.

»Nad idejo in izvedbo smo, tako jaz, kot moji otroci, navdušeni. Ponosna sem, da je to zaživelo v Brdih. Odličen projekt s krasnim sporočilom in naukom našim otrokom.«

Z izmenjavo igrač bodo otroci dobili tudi priložnost, da na zabaven način spoznajo, kako lahko s preprostim dejanjem prispevajo k ohranjanju okolja in h kakovosti bivanja.

»Super ideja in upam, da se bo pri domačinih dobro prijela. Predvsem zato, ker imajo otroci doma ogromno igrač, ki se jih hitro naveličajo in želijo vedno nove. V Izmenjevalnici si jih lahko izposodijo ali zamenjajo, kar je super, nam pa ni treba zapravljati denarja za nove igrače.«

Eden od staršev je celo predlagal, da bi na podoben način v Brdih uredili knjižnico.

Izmenjevalnica igrač je za naš vrtec velik in pomemben projekt, za katerega menimo, da bo obogatil ponudbo v naši občini. Zahvaljujemo se vsem staršem in otrokom, ki so prinesli svoje igrače, Mladinskemu centru, ki nam je prisluhnil in omogočil, da smo lahko v njihovih prostorih uredili Izmenjevalnico, Taji Fabricijo, ki nam je pomagala oblikovati logotip, in Dejanu Školarisu, ki je na odprtju otroke spremljal s kitaro.

Želimo si, da bi Izmenjevalnica igrač zaživela in žive-la, zato vas vabimo, da jo obiščete tudi vi. Vsako sredo med 13. in 17. uro lahko v Mladinski center v Štalonih prinesete še uporabne in ohranjene družabne igre, sestavljanke, kocke, manjše športne rekvizite ... in jih tam zamenjate z igračkami, ki so jih prinesli drugi.

Vzgojiteljice iz vrtca Biljana

Sabotinska cesta

»Brezmejna« povezava Goriških brd

Glede na londonski in devinski sporazum iz leta 1945 so Brda po drugi svetovni vojni sodila v cono A Julijske krajine, ki je prišla pod upravo anglo-ameriške Zavezniške vojaške uprave. Leta 1947 je sledila za območje težka in neusmiljena razmejitev med Italijo in Jugoslavijo. V Brdih je meja ponekod potekala celo po dvoriščih hiš in ločila bivanjsko poslopje od gospodarskega. Ločila je vasi, v katerih so bivali sorodniki in prijatelji, ter močno otežila medsebojne stike. Iz zgodovinsko povezanega območja

Osvetlil je dva največja problema meje, in sicer po zgledu vasi in zemljišč okoli Medane ter v Podsabotinu. Nova razmejitev je onemogočila nekdanje povezave Brd z bližnjimi mesti Gorico, Krminom in Čedadom ter njihovim zaledjem. Brici so na te trge nosili pridelke in si tu nakupili osnovna živila, kot so moka, sladkor in olje. Meja se je do videmskega sporazuma leta 1955 skoraj neprodušno zaprla in večini onemogočila prehod. V boljšem položaju so bili le dvolastniki, ki so kljub težavam ob prehodih meje dostopali do svojih zemljišč v Italiji. Takrat so se lahko srečali s sorodniki in prijatelji ter z iznajdljivostjo, kljub strogemu nadzoru, tudi kaj pretihotapili. Po vojni so se namreč povsod soočali s pomanjkanjem živil in številnih osnovnih potrebščin. Med drugim je manjkalo milo za pranje perila in osebno higieno ter cviren za šivanje. V začetnem obdobju po razmejitvi so prebivalci zahtevali, da nova država uredi problem meje ter gospodarsko in kulturno poveže Brda z goriškim prostorom. Ocenjevali so, da jih je meja odrezala od Gorice in prejšnjih povezav ter ogradila od jugoslovanskega zaledja. Vse to pa je povzročilo njihov kulturni in gospodarski zastoj. Največjo težavo so predstavljale slabe prometne povezave, ki so prizadele lokalno gospodarstvo, osebni promet, zdravstvene storitve ter kulturni in šolski razvoj. Edina prometna povezava po jugoslovanskem ozemlju je namreč potekala po cesti preko prehoda pri Vrhovljah pri Kojskem v Plave v dolini Soče. Ta pot do tedaj skorajda ni bila v uporabi, zato so jo leta 1947 zasilno usposobili, asfaltirali pa šele leta 1961. V slabem stanju in težko prevozne pa so bile tudi obstoječe cestne povezave med vasm. Marija Sirk iz Višnjevika se spominja, da je bilo za večino težko priti

Brd so Italiji pripadle vasi Mirnik, Dolenje, Skrljevo, del Plešivega, Jazbine, Števerjan in Štmaver. Ludvik Zorzut je v svojem prispevku Brda opisal kot »ranjena«, saj jih »nenaravna francoska črta reže v živo telo Brd, nesmiselno, blazno, z nagajivo hudobnostjo ne upoštevajoč ne narodnostnih razlogov, ne katastrskih občinskih meja, ne gospodarskih-prometnih razmer, ne civilno-cerkvenopravnih zahtev, ne zemljepisnih pogojev in celo ne strateških vidikov«.

Most in cesta v gradnji jeseni leta 1984 (hrani Goriški muzej, fond Primorje Ajdovščina)

do Solkana. Čez Vrhovlje v Plave so hodili peš, tisti, ki so imeli kolo, so ga sicer uporabili, vendar so se z njim do Plavi le malo vozili. Navzdol je bilo na makadamski cesti težko zavirati. Prav tako so navzgor lahko le hodili in ob sebi potiskali kolo, ki je prišlo v poštev le v dolini od Plav do Solkana. Težek položaj nam naslika tudi primer, kako so do Solkana dostopali prebivalci Podsabotina. Milena Beguš je pripovedovala o sestrični poti k zobozdravniku v Solkan. Odpravila se je peš čez Sabotin, na Frnaže in Zavrh ter po stezi navzdol do štmavrske železniške postaje, od koder se je do Solkana lahko peljala z vlakom. To je predstavljalo približno dvourni hojo v eno smer do železniške postaje. V Brdih so po razmejitvi potekale številne in burne razprave glede nove cestne povezave. Sprožena je bila ideja o predoru skozi Sabotin, ki bi Bricem skrajšal pot, in krožili sta dve možnosti, kje naj bi

Sabotinska cesta

ga speljali. Krajevni ljudski odbori so celo že glasovali, kje naj bi potekal: pod Vrhovljami ali skozi Sabotin blizu sedanje elektrarne, a se ta povezava zaradi visokih stroškov gradnje ni uresničila. Stalno so prihajale pobude in zahteve po ureditvi nove cestne povezave, ki bi bila enakovredna dotedanjim po italijanskem območju.

Hitreje iz Nice do Gorice kot iz Gorice v Brda

Meja v Brdih je ustvarjala razvojne probleme, pogojene z neugodnimi prometnimi povezavami. Nevenka Prinčič iz Šmartnega se je na primer leta 1969 zaposlila v Trgovskem podjetju Goriška v Novi Gorici, kjer je imela izmensko delo. Avtomobilov takrat niso imeli, zato sta s prijateljico na popoldansko izmeno hodili peš iz Šmartnega do Vrhovelj, kjer so se v gostilni pri Bavdažu ustavljali redki avtomobili in kamioni, ki so odhajali v dolino Soče. Tam sta poiskali prevoz do Plavi, nato sta stekli čez most na drugo stran Soče in z malo sreče pravočasno prišli na avtobusno postajo, kjer je avtobus iz Tolmina vozil v Novo Gorico. Zvečer pa sta upali, da bosta dohiteli avtobus do Plavi, zopet tekli čez most čez Sočo, da sta dohiteli avtobus, ki je v Brda vozil iz Salonita v Anhofem. Včasih se je zgodilo, da sta do službe šli tudi peš, zato sta od doma odhajali ob 9. uri zjutraj, da sta bili do 13. ure na delovnem mestu. Takih in podobnih zgodb je veliko. Tudi tistim, ki so hodili z avtobusom na jutranjo izmeno, ni bilo lahko. Karlo Passoni iz Kojškega se spominja, da je avtobus za Novo Gorico odhajal ob 5.35, nazaj pa se je vrnil okoli 18.20, kar je praktično pomenilo, da si bil odsoten skoraj ves dan. Tudi vožnja z redkimi avtomobili čez Vrhovlje ni bila enostavna, saj si po ozki cesti do Plavi lahko za tovornjakom vozil tudi slabo uro. Pozimi, ko je zapadel sneg, pa se je ves promet ustavil, saj je bilo treba počakati, da so jo splužili. V nič boljšem položaju niso bili tisti, ki so imeli tranzitna dovoljenja, kot so znali povedati v Podsabotinu. Mejni prehodi so se odpirali in zapirali ob določeni uri. V Podsabotinu so po pripovedovanju Toneta Mariniča takrat, ko se je prehod odpiral ob 6.30, že čakali v vrsti, da se odpre, saj so morali pohiteti, da so bili v službah ob 7. zjutraj. Na italijanski strani so povrhu vsega pogosto zamujali z odpiranjem. Kljub temu pa so tam uspeli obvoziti oviro in italijanski stražniki so jim ob tem pogledali skozi prste. Tudi tiste, ki so prihajali v Brda, je slaba in ovinkasta pot čez Vrhovlje prej odvrčala kot pritegnila, da bi jo prevozili. Dorica Marinič iz Barbane se spominja, kako se je njena sorodnica, ki je iz Nice prihajala na obisk v rodno Kojško, pritoževala nad nastalimi razmerami. Pogosto se je pošalila, da prej pride iz Nice v Francijo do Gorice, kot potem iz Gorice v Brda v Jugoslaviji.

Mogočen slavalok v Podsabotinu na dan otvoritve ceste 15. 6. 1985 (hrani Goriški muzej, fond Primorje Ajdovščina)

Predmestje Nove Gorice

Meja med Jugoslavijo in Italijo, določena z mirovno pogodbo leta 1947, ni veljala za odločeno. Leta 1975 sta se Italija in Jugoslavija usedli za pogajalsko mizo in z osimskimi sporazumi dokončno uredili številna odprta vprašanja glede razmejitve ter odnosov na meji. Sporazumi so opredelili točen potek celotne državne meje ter dogovor o pospeševanju gospodarskega sodelovanja med obema državama. Za Brice, ki so bili »ujeti« v skrajnem zahodnem delu brez pomembnejših prometnih povezav z goriškim prostorom, je bila pomembna točka sporazumov izgradnja ceste v Novo Gorico. Ker pa so oblasti novo cestno povezavo obljubljale že od leta 1947, so bili ob novici, da se bo cesto gradilo, kot je povedal Anton Marinič, sprva nejeverni. Še zlasti niso verjeli, da jo bo mogoče speljati po ozemlju druge države. Leta 1980, ko so v Podsabotinu zabrnili prvi delovni stroji in se je začel graditi »briški« odsek do državne meje z Italijo, so ugotovili, da se bo nova cestna povezava končno le uresničila. Po letu 1981 so ljudje že osvojili novico o gradnji nove ceste, zato se je v Podsabotinu, kot ugotavlja Roman Korenjak, močno povečalo število obnov starih stavb, pa tudi novogradenj. Postalo je jasno, da bo kraj dobil nov položaj. Na nek način bo postal predmestje Nove Gorice ter tako omogočal hkrati kvaliteto bivanja na deželi in bližino središča s številnimi delovnimi mesti. Kot je povedala Tanja Markič, »so bili nekoč zadnji, sedaj pa so spet postali prvi.«

Iz »doline miru v dolino prahu«

Cesta je bila v takratnih časopisnih člankih in dokumentih opredeljena s številnimi poimenovanji, kot na primer »cesta pod Sabotinom, solkanska, briška in sabotinska cesta ter tudi osimska cesta«. Grajena je bila v treh delih; na briški in sabotinski strani ter na vmesnem

Sabotinska cesta

italijanskem ozemlju. Odsek ceste na slovenski strani v Brdih je gradilo Cestno podjetje. Zaradi pomanjkanja denarja so delo leta 1982 prekinili, nadaljevalo pa ga je podjetje Slovenija ceste, ki je dela končalo maja 1984. Čeprav se je zaradi del, kot je hudomušno pripomnila Milena Beguš, »dolina miru spremenila v dolino prahu«, prebivalcev Podsabotina to ni motilo, saj so cesto težko pričakovali. »Ko se je cesta začela graditi, smo vsi bili zelo zadovoljni,« je povedala Majda Korenjak. »Konec koncev smo vedeli, da nas čaka nekaj velikega in dobrega.« Delavci so imeli vsako jutro zborna mesta pri družini Terčič, kjer jim je gospodinja skuhalo kavo. Tu je vodja podrejenim razdelil dnevne zadolžitve. Marca 1982 je bila cesta na briškem delu, kjer so se dela začela leta 1980, že končana.

Del ceste med Solkanom in državno mejo so aprila 1983 začeli graditi vojaki inženirske enote JLA majorja Neškovića in delavci SGP Primorje. Vojaki so naredili najtežja dela na cestnem odseku: uredili so 1050 metrov dostopnih poti, očistili 30.000 m² terena in v grobem usposobili traso. SGP Primorje je gradilo tudi most čez Sočo. Na goriški strani je bilo predvideno, da bo najprej zgrajen most in nato še povezovalni trak do italijanskega dela ceste. Ne glede na predvidevanja sta se most in cesta gradila vzporedno. Ker je bil most najzahtevnejši objekt, so ga gradili dalj časa. Odsek na italijanskem delu je gradilo podjetje Dona iz Padove. Cesto so Italijani vkopali in ogradili ter ji zgradili še dve vzporednici. Zaradi dodatne gradnje vzporednih cest so močno zamujali izvedbeni rok, ki je bil predviden konec leta 1984. Zaradi zamude na italijanskem odseku so zaključek gradnje mostu z manjšo slovesnostjo praznovali 21. decembra 1984, slovesno odprtje celotne trase pa premaknili na 15. junij 1985. Slovenski časopisi so z velikim navdušenjem spremljali in poročali o gradnji nove sodobne cestne povezave. Brici na V, JV in v osrednjem delu Brd pa so nestrpnost pričakovali novo cesto, ki jim bo skrajšala pot do takratnega občinskega središča v Novi Gorici.

40-letnica pomembne povezave

Predstavniki zunanjih ministrstev Italije in Jugoslavije so 15. junija 1985 v Novi Gorici podpisali listino o prevzemu ceste v uporabo. Veljala je za obdobje 25 let, podaljševala pa naj bi se praviloma avtomatsko vsakih 10 let. Iz časopisnih člankov je čutiti, da se je večina Bričev odprtja ceste veselila in v tem videla nove možnosti za razvoj krajev v Brdih. Karlo Passoni, takratni predsednik KS Kojsko, se spominja, da je bil ob odprtju ceste v Podsabotinu prirejen uradni sprejem delegacije in gostov, ki mu je sledil sprejem v Šmartnem. Že v Podsabotinu, kjer je potekal tudi prvi uradni postanek kolone avtomobilov, so vaščani priredili pogostitev ter po od-

*Veseli vaščani v Kojskem na dan odprtja ustavljajo kolo-
no avtomobilov in strežejo gostom (hrani Goriški muzej,
fond Primorje Ajdovščina)*

hodu gostov praznovanje za celotno vas. Tudi vaščani iz Kojskega so bili ceste tako veseli, da so v vasi pripravili neuradni sprejem z velikim transparentom, na katerem je pisalo »Dobrodošli«, in pot posipali s cvetnimi listi vrtnic. Pridružil se jim je Briški oktet, ki je nastopil tudi v Podsabotinu. Nekateri člani delegacije z gosti so se nekaj časa zadržali v Kojskem, kjer so jih vaščani pogostili s pijačo in prigrizkom. Sledila je zabava za vaščane iz Kojskega, ki so tako praznovali odprtje nove ceste. Slavnostno je bilo tudi v Šmartnem, kjer so takrat dokaj zapuščeno vas ves teden pripravljali na sprejem gostov. Šmartno so očistili, nekatera vrata so celo pobarvali, da so dajala vtis obljudenosti. Darinka Sirk, ki je bila zadolžena za pripravo kraja, si je prizadevala, da bi obiskovalcem prikazala del lokalnih običajev. Na okna so postavili lonce z rožami, bršljankami in nageljni, nad vrata pa izobesili venčke sv. Ivana. Tuji gostje so jih občudovali, saj je bilo to zanje nekaj novega, tujega. V Briški hiši je nato sledila manjša pogostitev, po kateri je delegacija odšla na kosilo, ki je bilo organizirano na Dobrovem.

Cesta je spremenila smer razvoja in vrednot v Brdih

Prednosti, a tudi slabosti, ki jih je povzročila izgradnja sabotinske ceste, so prebivalci Brd občutili že kmalu po njenem odprtju. Prebivalci Podsabotina, Huma in Kojskega so se morali navaditi na povečan promet, zaradi katerega sta se povečala tudi hrup in onesnaženje. Kljub temu so se zavedali prednosti nove ceste, saj so bili prvi in najbližji Novi Gorici. V Podsabotinu so po izgradnji ceste strnjeno zrasle številne nove hiše, ki so jih zgradile družine pretežno od drugod. Domačini po besedah Milene Beguš še danes zaselek imenujejo Novi Podsabotin.

Sabotinska cesta

Nova cesta se je po njeni izgradnji postopno vedno bolj uporabljala in Brici ter turisti jo s pridom koristimo. Turisti so navdušeni nad lepim razgledom na Novo Gorico in okolico, ki jih pričaka na razgledišču nad drugo serpentino. Ljudje so se navadili, da jih je ob prihodu proti ravnini na vrhu vzpona pričaka napis Italija. V preteklosti, ko so bile meje manj propustne, so se tujci sprva nekoliko obotavljali in pričakovali mejni prehod s kontrolo listin, a so presenečeni ugotovili, da lahko cesto prevozijo brez kakršnekoli kontrole. Primer ceste, ki je zgrajena po ozemlju sosednje države in dana v uporabo drugi, je bil namreč, kot meni Tomaž Vuga, nekaj izjemnega. V tem oziru je povedna anekdota Eda Erzetiča. Po vojni se je Edo zaposlil v Kranju, vendar se je pogosto vračal k domačim v Brda. Po izgradnji nove ceste so ga znanci na Gorenjskem spraševali, ali se je že peljal po osimski cesti in ali se da tu kupiti kaj kave. Edo jim je hudomušno odvrnil, da se je že peljal in da je tu povsod možno dobiti kavo. Drugje po Sloveniji si niso znali niti predstavljati, kaj ta cesta je in kako izgleda, da je to pravzaprav nek koridor. Cesta je spremenila smer razvoja in vrednot v Brdih, jugovzhodni del je dobil najmočnejši razvojni zagon. Po odprtju sabotinske ceste se je uveljavilo močnejše zaposlovanje v Novi Gorici in zaposlitvenih središčih v njeni okolici, kar se je v 90. letih 20. stoletja in kasneje razširilo na pretežni del Brd. Promet se je povečal še zlasti po odprtju Neblega kot mednarodnega mejnega prehoda leta 1993.

Od obmejnega do brezmejnega

Cesta se leta 1985 sicer ni nadaljevala s predvideno obvoznico, ki bi po načrtih zaobšla Kojsko. Ta projekt se je zaključil šele pred nekaj leti in rešil eno ključnih prometnih zagat, ki sta jih predstavljali ožini v Kojskem. Nova cesta čez Sabotin pa kljub odprtim mejam ostaja v uporabi in se po njej promet ne zmanjšuje, temveč povečuje. To lahko pripišemo tako splošni težnji večanja prometa, ki je viden po celotni državi in Evropi, zmogljivostim avtomobilskim motorjem pa tudi sami cesti, saj je vožnja po njej bistveno lažja kot skozi urbanizirana predmestja Gorice s številnimi omejitvami in kontrolami hitrosti ter bistveno slabše urejeno prometno infrastrukturo. Ta za takratne razmere poseben primer dogovora in sodelovanja med dvema državama je vsekakor izjemnega pomena in si zasluži, da ga povzdignemo in obeležimo. V Goriškem muzeju smo ga 21. junija proslavili z razstavo, ki prikazuje tako diplomatske kot projektantske, gradbene ter družbene izzive in dosežke, ki so jih prinesli osimski sporazumi in izgradnja sabotinske ceste. Zanimanje pa je usmerjeno tudi na ljudi, tako Brice, ki so doživljali posledice razmejitve ter si na tak ali drugačen način pomagali, kot tudi tiste, ki so na diplomatskih pogajanjih ali kot nosilci raznih funkcij sodelovali v procesu razgovorov in iskanju tehničnih in diplomatskih rešitev, pa tudi ekipi družbe Primorje Ajdovščina, ki je s kvalitetnim

delom in sodelovanjem pripomogla k realizaciji mostu in ceste. Razstava nosi pomenljiv naslov *Od obmejnega do brezmejnega*, saj tudi po zaslugi te ceste Goriška brda doživljajo izjemen turistični razvoj. Naj zaključim s pomenljivo mislijo, ki jo je ob odprtju ceste izrekel takratni predsednik skupščine občine Nova Gorica Danilo Bašin, in najbolje opredeli pomen sabotinske ceste: »Ta cesta je upravičila svoj obstoj, saj ni samo Bricem približala poti v Novo Gorico in dalje v notranjost, ampak je tudi Brda odprla Sloveniji in svetu.«

dr. Tanja Gomiršek, Goriški muzej

OŠ Alojza Gradnika Dobrovo

Špargljevo gnezdo za las ušlo zmagi

Festival Pašta Fešta se je 24. maja dogajal v Ajdovščini. V okviru prireditve je že 4. leto potekalo tudi tekmovanje za pokal Mlinochef. Na predizboru tekmovanja se je v finale uvrstila tudi naša ekipa Duo al dente (Tilen Zidarič in Vita Velušček).

V finalu so tekmovali štiri ekipe. Njun krožnik je bil kompleksen, morala sta opraviti kar nekaj postopkov priprave za obogatitev jedi z imenom Špargljevo gnezdo (jajčni rezanci z omako iz belih in zelenih špargljev in lososa ter dodatkom parmezanove čipke in mariniranih češenj). Kljub časovni stiski (kuha se 45 minut) jima je uspelo vse pripraviti, a odloča vsaka podrobnost. Za zmago jima je malo zmanjkalo.

Čestitamo jima za odlično opravljeno delo in pogum nastopiti na odru pred tako številčno publiko!

Mentorica Vojka G. Mozetič

Srčnost in posluh za vsakega, ki potrebuje pomoč

Komisija za socialna vprašanja Občine Brda deluje že vrsto let, a je njeno delovanje v zadnjih letih še posebej uspešno. Komisijo sestavljajo predsednica Nadja Šfiligoj in osem članov (Marija Štekar Rebernak, Aleksandra Ušaj, Milena Dornik, Sonja Erzetič,

Člani komisije se soočamo z velikimi stiskami občanov, ki jih rešujemo ne le z dodeljevanjem denarnih pomoči, temveč tudi z osebnim pristopom in pozornim poslušanjem pripovedi občanov, ki jih je stiska doletela. Želimo, da komisija deluje pravično, transparentno in učinkovito. Velikokrat ne gre le za potrebo po finančni pomoči, temveč za preprost, sočuten pogovor ali usmeritev, s pomočjo katere prosilec stopi iz sveta brezizhodnih situacij.

V letu 2015 je komisija pripravila nov Pravilnik o dodeljevanju denarne socialne pomoči v Občini Brda, ki je bil kasneje še dvakrat dopolnjen. Priprava novega pravilnika je bila potrebna zaradi sprememb na zakonodajnem področju in sprememb potreb občanov. Prav tako so se v postopkih za pridobitev denarnih pomoči ugotovljale pomanjkljivosti, ki v pravilniku niso bile predvidene. S pravilnikom se določajo upravičenci, namen, merila in višina denarne socialne pomoči.

Upravičenci do denarne pomoči so posamezniki oziroma družine ter osebe, ki živijo v zakonski ali zunajzakonski skupnosti, ki so:

- občani Občine Brda in imajo na območju občine stalno prebivališče,
- tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji, imajo na območju Občine Brda prijavljeno stalno prebivališče in na njenem območju tudi dejansko prebivajo,
- ter osebe, ki lahko uveljavljajo denarno socialno pomoč na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

Upravičenci so osebe, ki potrebujejo pomoč lokalne skupnosti, ker nimajo zadostnih sredstev za preživetje, izkoristili pa so vse zakonske možnosti za rešitev socialne stiske in ali so se zaradi spleta utemeljenih, neugodnih okoliščin, na katere niso mogli vplivati, znašli v socialni in finančni stiski.

Nataša Božič Rusjan, Valter Marinič, Marjana Erzetič Pirc in Anja Pertovt). Člani komisije se skupaj srečujemo na sejah, poleg tega naloge komisije tedensko opravljamo tudi na sedežu občine, kjer smo vsak petek od 9. do 11. ure dostopni za občane.

Višina denarne pomoči se določi ob upoštevanju materialnega, socialnega in zdravstvenega stanja upravičenca in njegovih družinskih članov, če jih ima. Denarna pomoč znaša največ 500 evrov v tekočem koledarskem letu, v posebnih primerih pa je lahko tudi višja. Pravilnik omogoča dodeljevanje pomoči tudi v funkcionalni obliki, če člani komisije presodijo, da bo le na tak način zagotovljen pravi namen dodeljene socialne pomoči.

Prosilce pomoči spodbujamo k aktivnemu reševanju socialne problematike. Vlagatelji se morajo zavedati, da pomoč ne pride sama po sebi, zato je potrebno, če je le to mogoče, ob naši pomoči iskati in sprejeti tudi priložnostna ali druga dela, ki se na trgu ponujajo.

Vlagatelji zaprosijo za pomoč na predpisanem obrazcu. Lastna aktivnosti krepi samozavest in samopodobo, zato vlagatelje nagovorimo, da sami sodelujejo pri pripravi ustrezne dokumentacije.

Denarna socialna pomoč je dodeljena za točno določen namen, zato mora upravičenec v določenem roku dostaviti potrdila o porabi dodeljenih sredstev.

Besedilo Pravilnika o dodeljevanju denarne socialne pomoči v Občini Brda (Ur. glasilo slovenskih občin, št. 21/15, 13/2016, 7/2022) in Vloga za dodelitev denarne socialne pomoči Občine Brda sta na razpolago na tajništvu in na spletni strani Občine Brda.

Občina Brda: komisija za socialna vprašanja

Naši vodili sta srčnost in posluš za vsakega pomoči potrebnega. V naši komisiji smo pozorni na to, da ljudi ne puščamo samih v stiski in negotovosti. Poiščemo tudi tiste, ki se ne radi izpostavljajo. Prav zato se tudi uspešno povezujemo z vaškimi skupnostmi in krajevno skupnostjo, briško mladino. Mrežo sodelovanja smo vzpostavili tudi z drugimi institucijami v regiji: Centrom za socialno delo Nova Gorica, ZD Nova Gorica in obema ambulantama v Brdih ter patronažno službo, Centrom pomoči na domu, službami za psihosocialno pomoč in svetovanje, humanitarnimi organizacijami, policijo, Rotary klubom Medana, Lions klubom Dobrovo ...

V minulih dveh letih smo opazili upad števila oddanih vlog za denarno pomoč. V porastu zaznavamo druge vrste težav in potreb občanov, kot npr. pomoč pri

gospodinjstskih opravilih, osebni negi, varstvu otrok v družinah, kjer sta mama ali oče samohranilca, osamljenost starejših ipd. Gre za potrebo po pomoči preko celega dne, vse dni v tednu. Zato člani komisije razmišljamo tudi o drugih oblikah pomoči, ki bi v okviru možnosti lahko v bodoče bile na razpolago pomoči potrebnim.

Vsi se lahko nekoč najdemo v stiski, zato moramo skrbno prisluhniti ljudem okoli sebe. Na klice na pomoč mora biti odzivna celotna lokalna skupnost, ne zgolj komisija, temveč vsak sosed, sorodnik, prijatelj ... Člani komisije verjamemo, da bomo z medsebojnim sodelovanjem uspeli težave naših občanov še bolj učinkovito in uspešno reševati.

Nadja Šfiligoj in Nataša Božič Rusjan

Brda & Friends v Vipolžah

Prijatelji vina v polni briški renesančni vili

Med zelenimi griči Goriških brd se je tudi letos tradicionalno zgodila vinska prireditev Brda & Friends, ki je v renesančno vilo Vipolže ponovno privabila več kot 50 vinarjev iz domačih Brd, Slovenije in tujine – od Francije in Italije pa vse do Moldavije.

Vinsko-kulinarčni festival je 10. maja obeležil že svojo tretjo izvedbo pod organizacijskim vodstvom Davida Lipovška, ki si prizadeva združevati domače in mednarodne ponudnike ter skozi vino širiti prepoznavnost celotne regije. »Osnovna ideja dogodka je povezovanje – ne samo vinarjev med seboj, ampak tudi regij, kultur in občin. Hkrati želimo pokazati, kako raznolika in odprta so lahko Brda, če jim le damo priložnost,« pravi Lipovšek. Po njegovem mnenju je prav to dolgoročno najboljša promocija regije: »Ko vinar iz Francije, Moldavije ali Češke deli izkušnjo iz Brd na svojih kanalih, to pomeni ogromno, saj je neplačana, iskrena reklama tista, ki največ šteje.«

Dogodek ostaja zvest butični zasnovi, saj si organizatorji želijo ohraniti intimno, doživljajsko naravo festivala. »To nam omogoča, da dogodek ostane osebno, brez gneče in s poudarkom na kvaliteti,« pojasnjuje Lipovšek.

Na vprašanje o izzivih pri organizaciji takšnega dogodka Lipovšek odgovarja realistično, a pozitivno: »Vsako leto pride do manjših zapletov, birokratskih in logističnih izzivov, a nič takega, česar ne bi znali rešiti. Z lokalno skupnostjo dobro sodelujemo, seveda pa bi si v prihodnje želeli še večje angažiranosti vseh deležnikov.«

Za konec organizator poudari, da je največja zmaga festivala ta, da se gostje vračajo. »Največ, kar si lahko kot organizator želim, je, da obiskovalec odide s pozitivnim občutkom. Z vtisom o Brdih kot regiji, ki živi, diha, ponuja. Če se naslednje leto vrne – to pomeni, da smo zadeli bistro.«

Dominik Rusjan

Fotografija: Damijan Simčič - ZOSO foto

Praznik svetega Križa v Kojskem

S svojimi slikami se je Gabrijela Novak vrnila v rojstno vas

Enaintridesetič se je letos pri cerkvi, ki pod svojo streho varuje izjemno dediščino, zgodil obnovljeni krščanski praznik svetega Križa na griču nad Kojskim. Zgodovina pravi, da so vrh griča nekoč sezidali utrdbo, da je cerkev del nekdanjega tabora s štirimi stolpi, ki so ga zgradili med turškimi vpadi v 16. stoletju, in da so bili med francosko okupacijo uničeni trije stolpi, od katerih se je ohranil le eden, ki je danes cerkveni zvonik. V pisnih virih je

Kultura, križev pot in druženje

Do gotske cerkve z nenavadnim zvonikom, ki bolj kot na cerkveni stolp spominja na majhno utrdbo, vodi štirinajst postaj križevega pota, edinem takem v Brdih in daleč naokoli. V cerkvi se danes mašuje le priložnostno, pred 160 leti pa je bila znano božjepotno središče, tedaj pomembnejše od Svete gore. Popolnoma zaživi enkrat na leto, ko se 40 dni po veliki noči praznuje vnebohod, v Brdih imenovan praznik svetega Križa. Praznovanje je po drugi svetovni vojni sicer zamrlo, a so ga domačini, med njimi nepogrešljivi in zavzeti Miloš Kumar, obudili in ga razširili na dvoali tridnevno praznovanje. Prvi dan zaznamuje kulturni dogodek, na nedeljo pa cerkveni obred s križevim potom in druženjem.

Svet občutij, razmišljanj in na trenutke nostalgije

Seveda se je druženje zgodilo tudi prvi dan, na odprtju razstave. Veličastno je zahajalo sonce tisti večer konec maja, daleč v Furlanijo, Vipavsko dolino, na Trnovsko planoto in obe Gorici je poletel pogled z obljubo morja na obzorju. Vabili so glasovi domačega Moškega pevskega zbora Srečko Kumar pod vodstvom Alessandra Sluge: *Nastavi na zemljo uho, da izveš, kje izvira zlato*. Vabili so pevci 'busklce', naj 'zabuskajo' – črna kresna noč je bila blizu. Hudomušno so se njih glasovi poigrali z briško, ko 'puobi zamižoj'. K ogledu slikarske razstave je vabil umetnik Gregor Maver, pogrnjena miza dobrot je čakala, da so obiskovalci prisluhnili njegovi predstavitvi avtorice slik, Brike, ki so jo življenjska pota zanesla v slovensko Istro, a se je zdaj s svojimi slikami za nekaj časa vrnila v rojstno vas. »Z današnjim odprtjem razstave vstopamo v likovni svet Gabrijele Novak, v dinamično in barvno potovanje energije, ki v ospredje ne postavlja vedno le estetike, temveč svet

cerkev prvič omenjena leta 1523, lesen krilni oltar pa so izdelali v Benetkah leta 1515. Skrbno varovani primerek sakralne dediščine uvrščajo med najboljše ohranjene tovrstne v Sloveniji in širše ter najstarejše gotske oltarje v Evropi. Turn v bližini cerkve je že leta dolgo priložnostno obogaten s kiparskimi, slikarskimi, fotografskimi in drugimi razstavami, travnik pred njim pa je slišal že marsikateri koncert in doživel marsikateri dogodek.

S svojimi slikami se je Gabrijela Novak (druga z leve) vrnila v rojstno vas

občutij, razmišljanj in na trenutke nostalgije,« začne Maver.

Da razstavljena dela lahko razdelimo v dve osnovni skupini, nadaljuje. Da gre pri prvi za nasprotja, ko slikarka na polje osnovne barve umešča linije in elemente v barvnem kontrastu, in da pri drugi lahko zaznamo umirjenost, ki jo izraža z izbiro barv iste ali sosednje barvne lestvice. Da nam odpira prostor za številne interpretacije nasprotij: kaos in red, barva in njena odsotnost, oblika in njena razpršenost. Da je začela slikati pred nekaj leti, doda avtorica, da rada preizkuša različne slikarske tehnike in da se njenih slik lahko tudi dotaknemo. Presenetila je zlasti s svojim prvim slikarskim poskusom, postavljenim takoj ob vhodu.

Društvo za turizem, kulturo in šport Kojsko in vaška skupnost sta tudi letos poskrbela, da je kulturni uvod v tradicionalno praznovanje pri svetem Križu, stražarjem nad Brdi, uspel. Da se je »turn« odel v slikarske barve, da je travnik pred njim vzvaloval s pesmijo in da se je zgodilo lepo srečanje.

Iva Sivec
Fotografija: MK

Spominska slovesnost v Jami v Medani

Obljuba je prerasla v praznik

Letos mineva 80 let od konca 2. svetovne vojne. Vsako leto se ob dnevu upora proti okupatorju prebivalci Medane spominjajo grozot in dogodkov med vojno. Več desetletij stara zaveza

Osrednjo slovesnost medanskega krajevnega praznika se vse od leta 1981 prireajo pri spomeniku v Jami. Že dopoldne se na pot odpravijo pohodniki, ki vsako leto prehodijo nekoliko spremenjeno pot okrog Medane.

Spomnimo se dogodkov iz leta 1945, ko je prišlo do množičnih aretacij krajanov in požiga hiše v Jami. V luči sodobnih dogodkov ni lahko pojasniti, da sta mлада Rusa - Miša in Pavle, ki sta prevzela odgovornost za smrt nemškega vojaka ob streljanju v Jami, danes še vedno junaka. Nista in ne smeta biti kriva za grozote, ki jih danes povzroča sodobna politika. S tem, ko sta žrtvovala svoji življenji, sta rešila številna medanska.

Dogodek v Jami je, po zapisu VS Medana-Plešivo-Ceglo, 1918–1945, povzela tudi Milena Beguš v svoji knjigi *Prispevki k zgodovini Brd 1914–1947*: »19. januarja 1945 ob 4. uri zjutraj so Nemci obkolili celo vas in še posebej hišo v Jami. V tej hiši je bila zmeraj partizanska postojanka. V hiši so tisto noč spali: dva Rusa, Pavle in Mišo, ter Mavrič Cvetko (r. 16. 5. 1929) iz Medane 31. Ko so Nemci obkolili hišo, so kričali: ‚Belica auf!‘ Trije borci so v temi skočili skozi okno med Nemce in jih s tem dejanjem presenetili. Uspelo jim je uiti. Ker je bila tudi vas obkoljena, so Nemci ujeli Mavrič Cvetka pri Zorzutovi hiši, Miša pa pri Prinčičevi hiši. Pavle se je umikal in ko je naletel na nemško stražo, je ubil enega vojaka. Ugotovil je, da se ne more

Medancev, ki so se po vrnitvi iz taborišča zaobljubili, da bodo vsako leto po svojih najboljših močeh obujali spomin na čas grozot, je tako prerasla v tradicionalen praznik.

rešiti niti pomagati tovarišem, zato se je skril v obcestni odtočni kanal, kjer so ga okrog 11. ure našli. Odpeljali so ga k ‚štetni‘, kjer so imeli ostala dva in še Mavrič Antona (Medana 31), Sirk Danila, Sirk Alojza (Medana 33), Kristančič Mirka (Medana 36) ter Srebrnič Marijo in Alojzijo iz Medane. Za talca je bil vzeti tudi Doro Simčič. Ko je Pavle videl, koliko so jih ujeli, je Nemcem rekel, da je vsega on kriv in naj druge izpustijo. Ustavili so se pred Gradnikovo hišo in nato odpeljali ujetnike na vojaško komando v Koprivno. Tam so jih zaslišali in nato odpeljali na komando SP v Gorici, kjer so jih ponovno zaslišali in mučili. Oba Rusa so obsodili na smrt in ju ustrelili na goriškem gradu. Ostale so odpeljali v taborišče Dachau. Hišo v Jami so izropali in požgali.«

V zahvalo za preživetje in srečno vrnitev vaščanov v domači kraj pa tako že od konca 2. svetovne vojne poteka v medanski cerkvi tudi zaobljubljena sveta maša.

Letošnji program, na katerem je spregovoril tudi ljubljanski župan Zoran Janković, so tradicionalno oblikovali Pihalni orkester Brda pod taktirko Neže Jelušič, Moški pevski zbor Ludvik Zorzut, ki ga vodi Zarjan Kocina, ter učenke Osnovne šole Alojza Gradnika Dobrovo z mentorico Ivanko Škerlj.

Dominik Rusjan
Fotografija: Andrej Colja

81 let od tragedije pri Peternelu

Spomin, ki ne sme zbledeti

Vsako leto je pri Peternelu v poznem spomladanskem času, ko češnje veselo zorijo, čas za slovesnost ob spomeniku, ki mimoidoče opozarja na krut zločin. Letos mineva 81 let od tragičnih dogodkov iz leta 1944, ko so nem-

Slovesnost se je začela s prihodom praporščakov. Ob spremljavi pihalne godbe in združenih briških pevcev je prizorišče napolnila globoka čustvena atmosfera. Navzoče so pozdravili številni govorniki. V imenu Območnega združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica je zbrane nagovoril Žarko Kodermac, ki je poudaril pomen povezovanja in spomina kot temelja za mirno prihodnost. V imenu italijanske partizanske organizacije ANPI je spregovoril Giorgio Nogherotto, ki je v slovenščini in italijanščini povedal, kako pomembno je, da ohranimo vrednote skupnega boja proti fašizmu.

Slavnostna govornica doc. dr. Jelena Juvan s Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani je izpostavila pomen zgodovinskega spomina ter nujnost, da mladi razumejo, kako krhka je lahko svoboda. V čustvenem delu programa so prisotni ob žalostinki položili vence k spomeniku ter se tako poklonili žrtvam Peternela in vseh podobnih tragedij.

Pomemben del spominske slovesnosti je bilo tudi pričevanje Renza Sirka, ki je kot otrok preživel tragedijo le po naklju-

ške sile med ofenzivo v Brdih požgale domačijo. V ognju so končala življenja 22 nedolžnih ljudi, med njimi tudi otrok. Dogodek, ki se ga Brda spominjajo z bolečino, a tudi z odločnostjo, je ponovno zbral številne obiskovalce.

čju. Njegove spomine je zapisala Milena Beguš: »Na poti skozi Brda ni bilo ne glasu, ne človeka. Le ptički so žvrgoleli. Doma pa le ruševine, dim in majhna psička, ki je žalostno skakala okoli požgane domačije,« je med drugim povedal Sirk, ki je svoje sporočilo zaključil z besedami: »Ne pozabite. Ne Peternela, ne Dražgoš, ne Auschwitza. Živite tako, da se nikoli več ne ponovi.«

V imenu Občine Brda je prisotne nagovoril tudi župan Franc Mužič, ki je med drugim od italijanskih borčevskih organizacij prejel listino sodelovanja ob 80. obletnici zmage nad nacifašizmom.

Člani Planinskega društva Brda so s tradicionalnim pohodom Peternel–Korada–Peternel znova simbolno prehodili pot partizanov in k spomeniku prinesli šopek planinskega cvetja. Mladostno noto sta prispevali učenki Osnovne šole Alojza Gradnika Dobrovo Taja Bajt in Žana Rusjan, svečani program pa so zaokrožili združeni briški moški pevski zbori pod vodstvom Aleksandra Sluge.

D. R.

Fotografija: Erika Koncut

Cerovo

Spominska slovesnost na krvavi dogodek

»Preteklost naj nas ne hromi, ampak naj nam daje polet za nove zmage. Bodimo ponosni, da znamo spoštovati tradicijo in obenem poiskati nove poti. Dragi vsi zbra-

na mlajše generacije. Zato pa predajam besedo našim bodočim hranilcem spomina.« S temi besedami je Tereza Peršolja, moderatorka spominske slovesnosti v Cerovem, napovedala nastop učenk in učencev POŠ Kojško.

Spominska slovesnost se je začela s Pihalnim orkestrom Brda, ki je s koračnico pospremil prihod praporščakov na prizorišče in nato zaigral slovensko himno. Moderatorka je pozdravila vse prisotne in oblikovalce programa v imenu organizatorjev: Občine Brda, KO borcev za vrednote NOB Brda, Območnega združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica, Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Brda in Vaške skupnosti Cerovo.

Na kratko je povzela dogajanje 22. maja 1944, najbolj tragičnega dne med NOB v Brdih. Spomnila je tudi na upornega črnega brata in borca za slovensko besedo Mirka Brezavščka, ki je umrl za posledicami fašističnega mučenja in je pokopan v Cerovem.

ni, pred nami ni le še en mladostniški recital domovinske pesmi. To je prikaz, kako učinkovito v praksi predati domovinske vrednote in spomine

Ob spremljavi žalne koračnice je delegacija predstavnikov KO ZB NOB Brda in OZVVS Brda k spomeniku položila venec. Spomin na žrtve so prisotni počastili z minuto tišine.

Letos so obudili spomin na ta krvavi dogodek pred 81 leti, kot ga je zapisala Nada Tomažič, roj. Jakin. Njen oče je bil tudi med ubitimi talci. Spomin je prebral Anej Kumar ob kitarski spremljavi Hane Prinčič.

Kulturni program so oblikovali: Pihalni orkester Brda, Moški pevski zbor Srečko Kumar pod vodstvom Aleksandra Sluge ter učenke in učenci Podružnične osnovne šole Kojško Tiara, Sven, Rene in Lukas pod mentorstvom učiteljice Helene Vendramin.

Milena Beguš

Fotografija: Marjan Feri

Redna letna skupščina KO borcev za vrednote NOB Brda

V boj proti negativnim pojavom v naši družbi

Letos je bila skupščina sklicana 6. aprila 2025 v vašem domu v Gornjem Cerovem. Zbralo se je 45 članov. Prisotne je nagovoril Žarko Kodermac in poseben pozdrav namenil vabljenemu gostu Jožetu Abramiču, predsedniku OZVVS Brda; ostali va-

bljeni so se opravičili. Izrazil je zaskrbljenost nad dogajanjem v svetu, vojne so del našega vsakdana, kar zahteva od nas še več angažiranosti. Dober znak so množični protesti ljudi po Evropi, Združenih državah Amerike in drugod, je še dejal.

Po izvolitvi organov skupščine je sledila minuta molka za vse preminule člane. Poročilo o delu v letu 2024 je podal Žarko Kodermac (na fotografiji levo), smernice programa za leto 2025 je podal Žarko Cukjati (na fotografiji desno), finančno poročilo pa Karlo Passoni.

V imenu OZVVS je zbrane nagovoril Jože Abramič, ki je opozoril na neslutene posledice sovražnega govora. Zaradi tega sta naši organizaciji v združenju KODVOS, ki se bori proti negativnim pojavom v

naši družbi. Danilo Bašin je dejal, da moramo biti z ANPI čvrsto povezani, saj imamo enake poglede in združeni bomo močnejši. Nato pa je podal kratko poročilo o aktualnem dogajanju: premik Evrope v desno, nadaljevanje vojn, prihod Trumpa na oblast, odprto vprašanje NATA in možne posledice tega dogajanja. Po uradnem delu je sledilo druženje ob pogostitvi.

Milena Beguš
Fotografija: Branko Filej

Preventivna akcija

Preventivi morajo veliko pozornosti nameniti tudi motoristi

V Šmartnem smo 27. aprila v okviru aktivnosti Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV) Občine Brda in v sodelovanju s Policijsko upravo Nova Go-

rica organizirali preventivno akcijo s področja varnosti motoristov v cestnem prometu.

Besedilo in fotografija: Miloš Protić

Revija briških pevskih zborov Medana

Medansko dvorano je pesem objela že 44. leto zapored

Medanska kulturna dvorana je tudi letos, že 44. leto zapored, gostila tradicionalno Revijo briških pevskih zborov, ki poteka neprekinjeno vse od leta 1982.

Letos so se na odru zvrstili številni nastopajoči, revijo pa so odprli najmlajši – otroci iz vrtca, ki so s pristrčnostjo in otroško igrivostjo ogreli srca obiskovalcev. Na predvečer krajevnega praznika so nastopili tudi Moški pevski zbor Ludvik Zorzut Medana, ki ga vodi Zarjan Kocina, Vokalna skupina Majnice pod taktirko Vesne Simčič, Klapa Karatel pod vodstvom Denija Srebrnič, Vokalna skupina Biseri pod vodstvom Urške Kumar, Vokalna skupina Mozaik, ki jo vodi Patrick Quagiatto, Nonet Brda pod taktirko Martine Kocina ter Moški pevski zbor Srečko Kumar Kojško, ki ga vodi Aleksander Sluga.

Večer so sklenile gostje – Ženska vokalna skupina Kombinat, ki je s svojo prepoznavno prezenco in prodornimi glasovi dvorano napolnila z uporniškim duhom. Skupina Kombinat že skoraj 20 let navdušuje z izvedbami pesmi upora, svobode in solidarnosti z različnih koncev sveta. Njihov repertoar vključuje pesmi v več jezikih, zaznamujejo pa jih močna sporočilnost, izrazit ženski pečat in edinstvena energija, s katero navdihujejo občinstva doma in v tujini. Njihov nastop v Medani je bil čustven, navdihujoč in povsem v duhu praznika.

Dogodek je povezovala Lea Srebrnič, zbrane pa sta nagovorila predsednik Krajevne skupnosti Medana Valter Kocina in Vesna Filej, ki sta izpostavila pomen medsebojnega povezovanja.

Posebna zahvala gre vsem prostovoljkam in prostovoljcem, Občini Brda in KS Medana, ki se vsako leto vestno trudijo, da bi revija uspela. Posebej velja poudariti, da na vseh

Dogodek vsako leto priredijo na predvečer dneva upora proti okupatorju in praznika Krajevne skupnosti Medana, kar mu daje dodatno simbolno vrednost.

44 dosedanjih revijah neprekinjeno sodelujeta domači Moški pevski zbor Ludvik Zorzut in Moški pevski zbor Srečko Kumar iz Kojškega, kar je dokaz vztrajnosti, predanosti in ljubezni do petja in domačega kraja.

Revija je ponovno dokazala, da Brda ne slovijo zgolj po vinu in lepi

pokrajini, temveč tudi po bogatem pevskelem izročilu, ki z vsakoletno revijo še naprej živi, se razvija in povezuje ljudi vseh generacij.

Dominik Rusjan
Fotografija: Andrej Colja

Društvo upokojencev Kojsko

Tridnevni izlet v Emilijo-Romanjo

Člani Društva upokojencev Kojsko smo 5. maja 2025 odpotovali na tridnevni izlet v Emilijo-Romanjo, eno najbolj slikovitih dežel v Italiji. Rdečo nit izleta so zaznamovali dobra volja, smeh, pozitivna energija, obilica dragocenih trenutkov in odlična hrana, vse naštetu pa je ustvarilo nepozabne spomine za vse udeležence izleta.

Prvi dan smo obiskali Modeno in spoznali skrivnostno nastajanje tamkajšnjega balzamičnega kisa. Naslednji dan smo si ogledali Parmo in parmski pršut. V eni izmed pršutarn smo si ogledali vse korake na poti do dobrega parmskega pršuta in ga seveda tudi poskusili. Zadnji dan so bili na vrsti hitri avtomobili

in parmezan. V Maranellu, mestu rdečega Ferrarija, smo se ustavili na foto postanku. V kraju Formagine smo obiskali posestvo Moscattini, kjer se ukvarjajo s proizvodnjo par-

mezana. Pred odhodom domov smo si privoščili še pozno kosilo na eni izmed domačij.

Besedilo in fotografija:
Majda Korenjak

DU Kojsko na POŠ Kojsko

Dragocena in edinstvena srečanja med generacijami

Z velikim veseljem smo se odzvali na povabilo, da v aprilu in maju popestrimo popoldanske aktivnosti na Podružnični osnovni šoli Kojsko. Članice Društva upokojencev (DU) Kojsko so pod mentorstvom Jelke Kumar skupaj z učenci šivale, vezle in kvačkale. Tako med najmlajšimi kot tudi starejšimi učenci je bilo veliko zanimanja za izdelovanje majhnih klobučkov, v katere bodo nabadali igle, vezenje prvih prtičkov in spoznavanje osnov kvačkanja.

Čas, ki smo ga preživeli skupaj z učenci, je bil neprecenljiv. Pozitivna energija, otroška razposajenost in želja, da se naučijo kaj novega, so dokaz, da so taka srečanja med generacijami dragocena in edinstvena.

Besedilo in fotografija:
Majda Korenjak

Čistilna akcija Škovace w'n

Brda niso le naša odgovornost, temveč tudi naš ponos

Letos so Brda ponovno čistejša. Zasluga gre organiziranih in predanih prostovoljcev, ki so se znova odzvali na pobudo Občine Brda ter s skupnimi močmi izpeljali čistilno akcijo Škovace w'n.

Brda niso le naš dom, temveč tudi prostor, ki ga zaradi narave, pokrajine in pristne lepote obiskujejo številni gostje. A narava ni naša last. Le živimo z njo in v njej. Tako kot je prijetno bivati v pospravljeni sobi ali čisti hiši, bi moralo biti samoumevno, da skrbimo tudi za okolje, ki nas obdaja.

Pogosto slišimo: »Zakaj bi pospravljali za drugimi?« A dokler bomo razmišljali vsak le zase, se ne bo nič spremenilo. Skupnost se gradi z zavestjo, da ne moremo le jemati, temveč moramo tudi vračati. Dajati. Pomagati. Le z medsebojno odgovornostjo lahko ustvarimo občino, v kateri bomo bivali složno, ponosno in lepo.

Zato apeliramo na vse občane: poskrbimo za okolje tudi onkraj čistilnih akcij. Če opazite divje odlagališče, odvrženo embalažo ali koga, ki namerno onesnažuje okolje, to brez oklevanja prijavite pristojnim službam.

Posebna zahvala gre vaškim skupnostim, ki so se letos ponovno odzvale in, čeprav v nekoliko manjšem številu, z veliko srčnostjo in predanostjo prispevale k lepšim Brdam. Iskrena hvala VS Fojana, VS Cerovo, VS Hum, VS Kojško in VS Kozana – vaš zgled šteje!

Naj bo skrb za čisto okolje del naše vsakdanjosti. Brda niso le naša odgovornost, temveč tudi naš ponos.

Dominik Rusjan

Obisk obeležja dr. Osserja pod Brezovkom

80 let spomina

Predsednica ANPI Videmske pokrajine in koordinatorka ANPI za deželo Furlanijo – Julijsko krajino Antonella Lestani (druga z leve), predsednik ANPI Čedad Luciano Marcolini Provenza (tretji z leve) in sekretar odbora Claudio Calderini (prvi z leve) so 2. marca 2025 obiskali spominsko obeležje pod Brezovkom, kjer so na ta dan pred 80 leti, 2. marca 1945, nacisti iz zasede ubili partizanskega zdravnika dr. Sigismunda Osserja - Paola. Delegacijo so spremljali trije predstavniki Krajevne organizacije borcev za vrednote NOB Brda.

Milena Beguš

Fotografija: Danilo Bašin

Vrhovlje pri Kojskem

Bela nedelja v Marijinem svetišču

Belo nedeljo ali Kapelnco smo 27. aprila 2025 praznovali v Marijinem svetišču v Vrhovljah pri Kojskem. Praznik s sv. mašo je zaznamovala briška razstava pirhov in križev, umetniško delo pridnih Bricev. Za izdelke, ki jih domačini izdelujejo v zimskem času, je bilo veliko zanimanja, zlasti s strani izletnikov, pohodnikov in številnih tujih obiskovalcev. Na ogled je namreč bila še teden dni po Kapelnci. Razstavo smo pripravili v zvoniku, teru. Z razstavami skušamo v ljudeh vzbuditi rokodelstvo ter zanimanje za lepoto in potrpežljivost. Iz priloženih slik je razvidno vse to bogastvo, ki bo sčasoma postalo kulturna dediščina naših krajev.

Zoran Slejko

20. športne igre Pokrajinske zveze društev upokojencev Severne primorske

Uspešni briški balinarji

Društvo upokojencev Kojsko se je konec maja udeležilo 20. športnih iger PZDU SP, in sicer v disciplini balinanje za ženske in balinanje za moške. Organizacijo športnih iger je prevzelo Društvo upokojencev Kanal, ki je dogodek izpeljalo z odliko. Na tekmovanjih je sodelovalo 21 društev. Tekmovanja v balinanju so potekala na bali nišču Športnega parka Pale, ki ga je

za to priložnost pripravilo Društvo upokojencev Ajdovščina.

V moški konkurenci je nastopilo 16 ekip, med katerimi je ekipa Društva upokojencev Kojsko zasedla 7. mesto. V ženski konkurenci pa se je pomerilo 11 ekip. Ekipa Društva upokojencev Kojsko je dosegla odlično 3. mesto.

Majda Korenjak

Fotografija: Roman Korenjak

10 let Društva Uni3 Brda

»Imamo vse, kar imajo veliki«

Župan Občine Brda Franc Mužič rad poudari, da briška občina ni velika, a imamo vse, kar imajo veliki. Tudi uni-

To društvo v Brdih deluje že 10 let. Nastalo je na pobudo prof. dr. Ane Krajnc iz Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, ki je navdušila Duško Prinčič Domenis, da bi v Brdih ustanovili tovrstno univerzo in s tem približali razne izobraževalne dejavnosti tudi starejšim. Nekateri so take aktivnosti obiskovali že v Novi Gorici, z ustanovitvijo Uni3 Brda pa se je ponudila priložnost izobraževanja v zrelih letih širšemu krogu upokojenih Bricev. Članstvo v društvu, ki ga vsa leta vodi Duška Prinčič Domenis, je z leti naraščalo in danes je vanj včlanjenih okoli 100 članov.

Ob tem jubileju je društvo izdalo zbornik. V njem je opisana zgodovina društva, spregovorili so pomembni ljudje, ki spremljajo delovanje društva in ga podpirajo. Svoje misli o delovanju različnih dejavnosti so strnili nekdanji in sedanji mentorji, slušatelji pa so zapisali o dejavnostih, ki so se jih udeleževali. S fotografijami opremljen zbornik je dokument in pričevanje o 10-letni prehojeni poti društva.

Zaradi pomembnega jubileja je bil letošnji zaključek »študijskega leta« še posebej svečan. 16. maja 2025 se je v viteški dvorani Gradu Dobrovo zbralo zelo veliko števil obiskovalcev, članov društva in povabljenih gostov. Za začetek so milozvočno zazveneale citre. Vse zbrane je najprej pozdravila Duška Prinčič Domenis in na kratko orisala delovanje društva. S svojim obiskom in nagovorom nas je počastila prof. dr. Ana Krajnc, spregovoril je župan Franc Mužič. Kot zgled medgeneracijskega sodelovanja so nastopili učenci OŠ Alojza Gradnika Dobrovo in POŠ Kojsko. Nastopili so tudi člani društva z igranjem na kitare in s plesom. Še posebej z navdušenjem pa smo spremljali kratek film o življenju v Brdih nekoč in danes, ki je nastal v dramsko-filmskem krožku društva.

Po prireditvi so se obiskovalci še dogo zadržali na prijetnem klepetu. Ogledali so si razstavo izdelkov članov društva in okušali sladke dobrote, ki so jih spekle udeleženke delavnic peke kruha in peciva.

Ni manjkalo pohval nastopajočim, izražanja vtisov o prireditvi, ali pa je bil to le sproščen klepet znancev in prijateljev.

Ob koncu smo si vsi obiskovalci zaželeli, da bi člani društva še naprej uspešno ter s še večjo vnemo dopolnjevali in razvijali dejavnosti za vse generacije občanov v našem in širšem prostoru.

verzo! Univerzo za tretje življenjsko obdobje ali krajše Uni3 Brda.

Prof. dr. Ana Kranjc v družbi predsednice društva Duške Prinčič Domenis

Nabito polna dvorana, v ospredju častni gostje

Pri izdaji zbornika in organizaciji prireditve so nas podprli: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje RS, Občina Brda, Alpacem cement, d. d., Zavarovalnica Triglav, d. d., Zavarovalnica Sava, d. d., Soške elektrarne Nova Gorica, Osnovna šola Alojza Gradnika Dobrovo, Osnovna šola Alojza Gradnika Dobrovo Podružnična šola Kojsko, Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda, TIC Brda, Hiša kulture Šmartno, Vaška skupnost Cerovo, Belvin restavracija, Marko Pulec s. p., Gostilnica na lepem razgledu, Milena Prinčič, s. p., Marjetica Kovšca, Norbit zastopanje, trgovina, d. o. o. Kojsko, Storitve s težko gradbeno mehanizacijo, Darko Kovšca, s. p., Trine, turistične in zabaviščne storitve, d. o. o., Klet Brda, z. o. o. Dobrovo, Vino Simčič Karol & Igor & Marijan, Fama, d. o. o., Vipava, Fructal, d. o. o. Vsem se še enkrat toplo zahvaljujemo!

Jelka Urbas Kopinja

Društvo upokojencev Dobrovo

Dobrovski upokojenci na izletu v Albaniji in Črni Gori

Člani Društva upokojencev (DU) Dobrovo smo za večdnevni izlet od 6. do 11. maja 2025 letos izbrali Albanijo. Ker smo potovali z avtobusom, smo imeli priložnost uživati v pogledih na južni Jadran Hrvaške in Črne gore.

Prvi dan je bil namenjen vožnji po jadranski obali, nekateri smo prvič videli in se peljali čez Pelješki most. Naša prva noč je bila v Hercegovnem, kjer smo si po večerji ogledali stari del mesta s trdnjavo. Lep, skoraj poletni večer smo zaključili s posedanjem in pijači na terasah ob morju.

Naslednji dan smo po črnogorski obali prišli do Albanije in se najprej ustavili in ogledali znamenito trdnjavo Rozafa s čudovitim pogledom na mesto Skadar, Skadarsko jezero in sotočje rek pod trdnjavo. Pot smo nadaljevali proti mestu Drač, kjer smo si ogledali stari del mesta in amfiteater ter moderno urejeno obalo. Prenočili smo v turističnem delu Drača ob morju.

Tretji dan nas je pot vodila do južnega dela Albanije, ki meji z Grčijo. Šli smo na trdnjavo Lecures, od koder je bil čudovit pogled na obmorsko mesto Saranda. Na trdnjavi smo imeli priložnost videti tudi tipične albanske bunkerje. Popoldan je bil namenjen obisku Butrinta, pomembnega arheološkega najdišča pod zaščito Unesco. Večer v turističnem obmorskem mestu je bil prijeten, imeli smo čas za druženje in klepet s pogledom na morje.

Četrty dan smo obiskali trdnjavo Berat, ki je znana kot »mesto tisočarih oken« zaradi značilne arhitekture. Sprehodili smo se po trdnjavi in si ogledali muzej. S trdnjave je bil čudovit pogled na tipične hiše z nešteti okni. Sledil je sprehod skozi staro mestno jedro, ogled kamnitega mostu Gorica, ki povezuje staro in novo mesto.

Po postanku za kosilo smo pot nadaljevali proti Tirani, glavnemu mestu Albanije. Zaradi druge etape Gira d'Italia, ki se je ravno ta dan zaključil v Tirani, je bil naš ogled nekoliko okrnjen. Ker smo imeli hotel v središču mesta, smo izkoristili večerni sprehod za ogled Skenderbegovega trga, mošeje Et'hem Bey, stolpa z uro ter vladne in kongresne palače.

Zadnji dan v Albaniji smo obiskali mesto Kruju, nekdanjo prestolnico Albanije in dom narodnega junaka Skenderbega. Obisk veličastnega

Skenderbegovega muzeja, ki prikazuje zgodovino boja proti Osmanskemu cesarstvu, nas je navdušil. Posebej je bil zanimiv ogled etnološke hiše, ki prikazuje nekoč tipično življenje v Albaniji. Sprehodili smo se po slikovitem starem bazarju, kjer smo lahko kupili tradicionalne albanske izdelke in spominke.

Sledila je vožnja proti Skadru in povratek v Črno goro, tokrat po notranjosti, mimo Podgorice do Hercegovnega. Čakal nas je že znani hotel Talia, kjer smo prenočili prvi večer.

Šesti dan je po zajtrku sledil odhod proti Sloveniji. Na poti smo naredili več postankov za osvežitev in okrepčilo. Med vožnjo je bila priložnost za uživanje v panoramskih razgledih na črnogorsko obalo in kraje ob Jadranskem morju na Hrvaškem.

Prepotovali smo dobršen del Albanije, ki je veljala za najbolj zaprto državo pred padcem režima Enverja Hođe. Danes je to zelo odprta in prijazna dežela, ki je eno veliko gradbišče od severa do juga. Morda je preveč stihijske gradnje vsepovsod in to bodo lahko v prihodnosti obžalovali. Albanija v prihodnosti največ stavi na turizem, ki se zelo hitro razvija. Presenečeni smo bili nad skrbjo za ohranjanje zgodovinskih spomenikov in kulturne dediščine.

Dobra družba, briška kapljica, ki je potovala z nami, in odlično domače pecivo udeleženk izleta so pripomogli, da smo se zadovoljni in polni novih doživetij po šestih dneh vrnili domov.

Vesna Filej

OZVVS Brda

Ekskurzija v Aviano in Tricesimo

Člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo (OZVVS) Brda smo se 5. junija s soprogami odpravili na ekskurzijo v letalsko

bazo NATO, ki gostuje na letališču v Avianu v Italiji, ogledali pa smo si tudi vojaška vozila iz 2. svetovne vojne v Tricesimu.

V Avianu nas je pričakalo osebje, ki je določeno za sprejem gostov in je zadolženo za zgodovinsko predstavitev letališča.

Po izčrpnih predstavah in izmenjavi daril smo se odpravili v bližnji hangar, kjer so nas seznanili z oborožitvijo letala F-16,

sledil je še ogled usposabljanja pilotov in že je bil čas za slovo ter odhod proti Tricesimu. Po prihodu v nekdanjo vojašnico Sante Patussi v Tricesimu so nam člani CRCS ONLUS pripravili lep sprejem in predstavitev starih vojaških vozil, ki jih obnavljajo s prostovoljnim delom. Gostiteljem iz društva in Mitji Močniku hvala za vse, kar so storili za nas, in upamo, da se bomo z člani CRCS ONLUS srečali še kdaj. Z avtobusom smo se odpravili proti Gostišču Oddih, kjer so nam postregli z okusnim poznim kosilom, sledila sta družabno srečanje in odhod v Brda.

Jože Abramič,
predsednik OZVVS Brda

Srečanje družine Reja

Takšni trenutki povedo, kaj v življenju resnično šteje

Na domačiji pri Čeponovih v Vipolžah je bil 31. maja 2025 čas za nepozabno družinsko srečanje družine Reja, ki je ponovno združilo sorodnike z vseh koncev Slovenije in tudi iz tujine.

Dogodka se je udeležilo več kot 70 družinskih članov, od najmlajših do najstarejših. Srečanje se je začelo v dopoldanskih urah s toplim pozdravom organizatorjev in prigrizkom na domačem dvorišču, nadaljevalo pa s skupnim kosilom v Okrepčevalnici pri Marjotu v Gonjačah.

Po podatkih iz rojstnih knjig arhiva v Gorici obstaja družina Reja iz Vipolž že več kot dve stoletji, a se še živčijo spominjajo le Evgena (Genjota) Reje in njegove žene Jožefe Maraž, ki je prišla iz Števerjana. Leta 1962 sta slavila zlato poroko, imela pa sta kar osem otrok: Slavko, Cvetko, Evgena, Jožefa, Danico, Duška, Majdo in Edija. Čeponovo kmetijo je nasledil najmlajši sin Edi, ki se je poročil z Vido Jakončič (Kozanjčev), v zakonu pa so se jim rodile Ljubica, Miranda in Anamarija.

Družinska srečanja so dragocena priložnost, da se znova zavežemo, kako pomembne so naše korenine, pripadnost in povezanost z družino. V času, ko nas tempo vsakdana pogosto oddaljuje, nas prav takšni trenutki opominjajo, kaj v življenju resnično šteje. Ob koncu dneva so si vsi obljubili, da se ponovno srečajo – z novimi zgodbami, novimi člani družine in enako toplino v srcu.

Nika Prinčič

Dom upokojencev Podsabotin

Ko nasmehi povedo vse

Ni pomembno, ali je poletje ali je zima. Za nas v domu v Podsabotinu je najbolj pomembno, da so naši stanovalci srečni. Nasmehi nam povedo vse.

Pogovor z Alenom Kobilico

»Moraš vztrajati in iti naprej za tistim, kar te kliče«

Alen Kobilica, maneken, podjetnik in vrhunski športnik, je oslepel na pragu četrtega desetletja starosti. Neustrašni motivator, ki se je tik pred Girom d'Italia po trasi zapeljal v sklopu E-Gira v tandemu ekipe I feel Slovenia, že deset let sodeluje z Medobčinskim društvom

Kako ste se soočili s slepoto?

Ja, seveda je bila prelomnica. Pred tem sem vse do vključno leta 2008 odlično videl. Bil sem zelo samoiniciativen in proaktiven človek. Ta del se ni absolutni čisto nič spremenil. Delujem samo v drugačnih okoliščinah. Pač, prej sem videl, sedaj ne vidim. Poskušam v tistem trenutku, se pravi danes, narediti tisto največ, kar lahko naredim danes glede na dano situacijo. Ne opiram se na včeraj, ker mi to čisto nič ne pomaga, pa tudi prihodnosti ni zdaj tukaj. Sedaj in tukaj je edina resnica, ki obstaja. Stvari se spreminjajo. Še vedno verjamem, da bom nekoč spet videl. Na kakšen način, še ne vem točno, saj se na tem področju dogaja kar nekaj stvari. Pozitivno gledam na življenje, na svet. Slepota me ni glede tega prav nič spremenila.

Vas tedaj torej ni vrglo iz tira?

Potrebno je takoj pojasniti, da se je meni to zgodilo precej pozno, se pravi pri 38 letih starosti. To pomeni, da sem šel že čez vse manjše krize življenja, adolescence, nesigurnosti in tako naprej. Začel sem že svoje posle, kot videči bil v športu na različnih nivojih. Slepota me je doletela kot relativno izdelano osebnost. S tega vidika sem si takrat rekel: »Glej, 38 let si živel perfektno. Da vidimo, kaj zmoraš sedaj v tej situaciji.« Na vsako situacijo gledam kot na nek izziv, lahko rečemo tudi kot priložnost. Ne delam reklame, da je dobro, če ne vidiš. Seveda bi veliko raje videl, ker obožujem barve, naravo, svet, vse, kar je povezano z videčim svetom. Ampak sedaj vse to doživljam na nek drug način. Mogoče bolj uporabljam druga čutila in ja, nekatere stvari so še bolj intenzivne, kakor so bile prej. Absolutno pa v nobenem trenutku nisem padel v neko vlogo žrtve, to večkrat poudarjam. To bolj pove, kakšen človek si v resnici. Menim, da se vsi rodimo z neko predispozicijo, z nekim svojim značajem, temperamentom. Smo drugačni. Ali si borec ali pa za vsako stvar jamraš. Jaz nikdar nisem jamral, ne prej ne sedaj. Sem

slepih in slabovidnih (MDSS) Nova Gorica. S svojo pozitivnostjo je nedavno navdušil tako učence OŠ Alojza Gradnika Dobrovo kot novinarje na poletni novinarski konferenci Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda, ki je bila v Kleti Brda.

borec po duši. Samozavesti se najbrž lahko priučiš. Vsi smo kot otroci več ali manj enaki, potem skozi življenje postaneš ali bolj ali pa manj samozavesten.

Najbrž vam je samozavest vlila tudi manekenska kariera? Namreč, kot pripovedujete, ponudili so vam možnost manekenske kariere v Milanu, hodili ste na predstavitve od agencije do agencije ... Dejansko vam manekenski posel ni bil dan na pladnju, temveč ste si ga morali izboriti.

Absolutno. Napačno je to sodobno razmišljanje, da je treba samo pozitivno razmišljati in posledično privabljam pozitivne stvari. Pozitivno razmišljanje je absolutno potrebno. Ampak, če ne narediš prvega koraka ... Ti si lahko v sobi, doma, zaprt, pa še tako pozitivno razmišljaš, kako boš nekaj dosegel, ampak ne boš ničesar dosegel, ker boš ostal tam, s svojimi mislimi zaprt v sobi. Jaz sem moral iti v Milano, ker se tam stvari dogajajo. Lahko bi razmišljal, kako bom delal neke revije, doma v sobi, pa se ne bi nič zgodilo. Torej: moral sem narediti nekaj na tem, moral sem iti. In ko sem prišel v Milano, sem moral vztrajati. Od začetka, ko vidiš, da so vsi lepši od tebe oziroma lepi kot slika, to ni lahko. Jasno, takrat moraš verjeti. Ampak moraš iti za tistim, kar te kliče.

Erika Koncut
Fotografija: Marjan Feri

Brda & Vino 2025

Praznik vina, okusov, povezovanja, glasbe in vrhunskih doživetij

Pomlad v Brdih ima poseben čar – nežna sončna svetloba, prebujajoča se narava in živahna kulturna ter vinsko-kulinarična dogajanja, ki vsako leto privabijo številne obiskovalce. Med

Tudi letos je festival znova navdušil z vrhunsko kakovostjo, bogatim programom in pristnim vzdušjem.

V soboto, 26. aprila 2025, se je Šmartno že enajstič popolnoma preobrazilo. Ozke tlakovane ulice, kamnite hiše in razgledi na gričevnato pokrajino so postali kulisa edinstvenega doživetja, ki je očaralo obiskovalce iz vse Evrope. Stojnice z izbranimi vini in kulinaričnimi mojstrovinami so napolnile prav vsak kotiček slikovite vasi. Šmartno je dobesedno zaživelo – utripalo je v ritmu življenja, vonjav, okusov in glasbe.

Po ulicah se je širil mamljiv vonj izvrstne hrane – domačih briških jedi z modernim pridihom, ki so jih pripravljali lokalni gostinci in kuharski mojstri iz cele Slovenije ter Italije. Med obiskovalci so navdušenje poželi špargljevi krožniki, polenta z divjimi zelišči, domača frtalja, pršut, štruklji in druge sezonske specialitete, ki jih je skoraj nemogoče vse naštet. Ob tem so jih spremljali akustični glasbeniki, ki so se gibali po vasi, ustvarjali živo zvočno kuliso in poskrbeli, da je vsak kotiček Šmartnega zažarel v svoji edinstveni zgodbi.

Vrhunska vina in stik z njihovimi ustvarjalci

Ena glavnih značilnosti festivala ostaja neposreden stik z vinarji – obiskovalci lahko okušajo vina ob pogovoru z njihovimi ustvarjalci, spoznajo zgodbe o nastanku vin, vinogradih in družinskih tradicijah. Ponudba je bila pestra in kakovostna – od svežih do zorjenih belih in rdečih vin, penin po klasični in Charmat metodi, pa vse do oranžnih vin. Da ne pozabimo na briško rebulo in "tokaj", ki vse bolj utrjujejo svoj položaj na domačem in mednarodnem trgu.

Posebna vrednost dogodka se skriva v sodelovanju: ob vsakem vinarju je stal vrhunski gostinec, ki je za ta dan zapustil svojo restavracijo in v Brdih ponudil najboljše iz svoje kuhinje – z zanosom in spoštovanjem do lokalnih sestavin.

njimi izstopa Brda & Vino, tradicionalni festival, ki se odvija v osrčju srednjeveške vasi Šmartno in danes velja za enega najbolj prepoznavnih dogodkov v regiji in širše po Sloveniji.

Vinske delavnice – letošnja uspešnica

Letos so festival vsebinsko nadgradile vinske delavnice in delavnice oljčnega olja, ki so bile deležne izjemnega zanimanja in pohval. Potekale so na različnih točkah po Šmartnem – v manjših, intimnih ambientih, kot so obrambni stolpi in prostori lokalnih restavracij, ki obiskovalce gostijo skozi vse leto. Zaradi omejenega števila mest je bila dodatna prijava obvezna, kar je omogočilo bolj oseben pristop in poglobljeno izkušnjo.

Pod strokovnim vodstvom sommelierjev in vinskih poznavalcev so se udeleženci učili, kako vino in hrana skupaj ustvarjata harmonijo okusov. Navdušenje je preseglo vsa pričakovanja, zato ni dvoma, da bodo delavnice postale stalnica prihodnjih izvedb.

Brda & Vino 2025

Srce dogodka: predani organizatorji in skupnost

Za Brda & Vino stoji predana in srčna ekipa organizatorjev, ki se že vrsto let neutrudno trudi za kakovostno izvedbo dogodka in promocijo regije. Hiša Marica, Agencija San Martin in Kulturno turistično društvo Kolo so gonilna sila festivala. Naše poslanstvo presega golo organizacijo – zavezani smo varovanju kulturne dediščine vasi Šmartno, spoštovanju domačinov in trajnostni rasti dogodka.

Poudarek ostaja na dnevni naravi festivala, ki omogoča pristnost, vključuje lokalno skupnost in spoštuje ritem življenja vasi. Dogodek ne stremi h kvantiteti, temveč k izjemni kakovosti, zaradi katere se v Brda vsako leto vračajo petični gostje iz cele Evrope, medtem ko se številni novi obiskovalci v pokrajino zaljubijo in se vračajo skozi vse leto.

Tako kot v preteklih letih smo tudi letos organizatorji del dobička namenili v dobrodelne namene – s podporo in donacijo pomagamo Društvu za pomoč osebam z MAS OKO, ki nudi pomoč osebam z motnjami avtističnega spektra.

Brda & Vino – več kot festival

Brda & Vino ni le predstavitev lokalnih vin in jedi – je praznik skupnosti, sodelovanja, kulture in narave. Je kulturno-gastronomski dogodek z dušo, ki potrjuje, da ima Šmartno posebno mesto na zemljevidu slovenskih (in evropskih) doživetij.

Vzdušje festivala je sproščeno, a hkrati prežeto z eleganco in toplino – vrednote, ki jih v Brdih negujemo s ponosom in zavedanjem. Obiskovalci bi z veseljem ostali dolgo v noč, vendar posebnost dogodka je prav to, da se zaključi ob 20. uri – s spoštovanjem do vaščanov, ki živijo v Šmartnem. Ta premišljena odločitev daje festivalu občutek pristnosti in ravnovesja med dogajanjem in mirnostjo kraja ter poseben značaj in eleganco.

Z optimizmom že zremo v leto 2026, ko bo Šmartno znova odprlo svoja vrata z briškimi vinarji, gostinci in ponudniki vsega najboljšega, kar ponujajo Brda. Predvsem pa z odprtimi srci in obljubo nepozabne izkušnje.

Iskrena hvala vsem vinarjem, gostincem, ponudnikom na stojnicah, nastopajočim, sponzorjem ter vsem, ki že vrsto let soustvarjate dogodek Brda & Vino. Vaša predanost, podpora in zaupanje nam pomenijo ogromno – brez vas takšne zgodbe ne bi mogli pisati.

Ponovno se vidimo v soboto, 18. aprila 2026!

Patricija Pirih

Živel 1. maj

Mlaj namesto kresa

Dovolite, da se predstavimo. Smo zaselek Jama, predmestje Neblega. Dramatikal se zaselku reče Stroga.

Do sedaj smo vsako leto za 1. maj kurili kres. Zaradi jame smo ugotovili, da se ga sploh ne vidi. Zato smo letos prvič postavili mlaj. Zaradi neizkušenosti postavitve

visi na eno stran. Zlobneži trdijo, da visi, ker so večino od nas naslednji dan videli v narodni noši - mokra tavaja okoli čela.

Obljubimo, da – v kolikor bo ta članek objavljen – bo naslednje leto mlaj visel na drugo stran.

Decanter 2025

Klet Brda in Klet de Baguer po številu zlatih medalj najboljši na svetu

Najstarejša in vodilna svetovna potrošniška vinska publikacija iz Združene kraljestva, ki s strokovnimi prispevki o vinu povezuje ljubitelje vina v več kot 100 različnih državah po svetu, je letos izvedla 22. ocenjevanje Decanter

Vzorke vin iz 57 različnih držav je tudi letos ocenjevalo skoraj 250 vodilnih vinskih strokovnjakov, med katerimi 72 vinskih poznavalcev z nazivi Master of Wine in 22 z nazivi Master Sommelier. Letošnje ocenjevanje, ki sovpada z 50. obletnico izhajanja revije Decanter, odraža, kot poudarjajo organizatorji, pol stoletja vplivanja na razvoj in poglobljanje razumevanja vina po vsem svetu. Rezultatom ocenjevanja Decanter World Wine Awards zaupata tako stroka kot potrošniki po vsem svetu, zato dosežki na tem uglednem mednarodnem ocenjevanju predstavljajo učinkovito podporo prodaji na globalnem vinskem trgu, kjer sta pomembna tako kakovost kot konsistenca.

Slovenija se, kot potrjujejo tudi rezultati na britanskem prestižnem ocenjevanju, uvršča med najbolj kakovostne vinske regije. Z 211 medaljami, med katerimi 13 zlatih in 75 srebrnih, se postavlja v petnajsterico držav z najboljšo bero medalj na letošnjem ocenjevanju.

17 medalj za Klet Brda in Klet de Baguer

Veliko število medalj, ki sta jih prejeli obe kleti, Klet Brda in Klet de Baguer, zrcalijo konsistentno in konti-

World Wine Awards, ki velja za največje in najvplivnejše vinsko ocenjevanje na svetu. Veliko število prejetih medalj Kleti Brda in Kleti de Baguer ponovno potrjuje konsistentno in kontinuirano kakovost vin obeh kleti.

nuirano kakovost vin obeh kleti skozi leta. Že drugo leto zapored sta obe kleti skupaj prejeli največ medalj med slovenskimi vinarji, kar 17, in več kot tretjino medalj, ki so prišle v roke briških vinarских hiš.

Kar pet od vseh 13 zlatih medalj, ki so bile podeljene slovenskim vinom, so prejela prav vina Kleti Brda in Kleti de Baguer: de Baguer Single Vineyard merlot 2019 (96 točk), ki si je prislužilo tudi naslov najboljše ocenjenega briškega vina, A Plus Rdeče Posebna selekcija 2019 (95 točk), de Baguer merlot – cabernet franc 2019 (95 točk), Krasno beli pinot 2024 (95 točk) in Quercus beli pinot 2024 (95 točk). Velja tudi izpostaviti dejstvo, da je kar 11 vin Kleti Brda in Kleti de Baguer doseglo 90 in več točk.

Posebej navdušuje tudi število nagrajenih vin iz linije svežih vin Quercus, ki ponujajo vrhunsko kakovost in so dostopna širši publiki poznavalcev. Na seznam Value Gold se je v lansk ediciji uvrstil Quercus sivi pinot 2023, letos pa Quercus beli pinot 2024.

»Decanter World Wine Awards je v zadnjih letih postalo najpomembnejše vinsko ocenjevanje z izjemno velikim številom vzorcev, preko 17.000, medijsko zelo podprt in predvsem zelo odmeven v anglosaksonskih državah, Zahodni Evropi in posledično tudi v Združe-

Decanter 2025

nih državah Amerike (ZDA). Naša klet se je letos izjemno dobro izkazala. Pet zlatih medalj ni dobila nobena druga klet na svetu, kar pomeni, da smo resnično postali dobro renomirana in prestižna klet, kar smo zasledovali veliko let, sedaj pa se trudimo ta renome ohraniti,« rezultate na britanskem ocenjevanju komentira glavni enolog Kleti Brda Darinko Ribolica in dodaja, da je recept za uspeh skupek več faktorjev: »Briški terroir je pravi, naši kmetje so pravi, imamo odlično grozdje, iz tega grozdja znamo v kleti pridelati odlično vino ... Do tega rezultata je pripeljal ta kompleksen konglomerat, ki je sestavljen iz kmetov, zemlje, podnebja, terroirja, vinarjev in kletarjev.«

Erika Koncut

Decanter World Wine Awards 2025

Briška vina znova navdušila ocenjevalce

Briški vinarji so lahko tudi z letošnjimi rezultati na prestižnem ocenjevanju Decanter World Wine Awards zelo zadovoljni. Skupno so dosegli 53 odličij: šest zlatih medalj, 23 srebrnih medalj in 24 bronastih medalj. Pet zlatih medalj so si prislužila vina Kleti Brda in Kleti de Bager, še eno zlato pa Vinarska hiša Bjana. Več kot polovica vin, ki so prejela medalje, je dosegla 90 in več točk, kar Brda uvršča med pomembne vinske regije s kakovostnimi vini.

Kris in Timon Brataševac

Prejela priznanje Ambasadorjev znanja

Kris in Timon Brataševac, gonilni sili družinske blagovne znamke ekoloških oljčnih olj Villa Eva, sta aprila na slovesnosti mednarodne strokovne organizacije Life Learning Academia iz Slovenije *Ambasadorji znanja – Ambassadors of Knowledge* v Mestni hiši v Ljubljani prejela oznako Referenca za njuno strokovno

Glavni namen projekta *Ambasadorji znanja – Ambassadors of Knowledge* je prejemnikom referenčnega priznanja omogočiti boljše možnosti za nadgradnjo kariere. Prepoznani so kot dobri potenciali in imajo boljše možnosti na trgu dela. Projekt poleg tega ohranja stalno interakcijo med osebami z visokim ugledom iz različnih držav s ciljem predstaviti najboljše talente.

Počaščeni smo, da sta bila tudi agronomski inženir Kris Brataševac in njegov brat Timon Brataševac prepoznana kot izstopajoča talenta. Skozi poglobljen študij oljkarstva in ekološke pridelave oljčnega olja sta združila najsodobnejšo tehnologijo pridelave z dragocenimi izkušnjami dolgoletne družinske tradicije. Njuno strokovno delo je prineslo izjemne rezultate na področju ekološkega oljkarstva, kjer sta dosegla visoko kakovost oljčnega olja s poudarkom na njegovi hranilni vrednosti ter koristih

delo na področju ekološkega oljkarstva. Prestižno mednarodno priznanje potrjuje, da je njuna filozofija pridelovanja oljčnega olja Villa Eva, ki prejema visoka priznanja po celem svetu, na pravi strokovni poti in primer dobre prakse spajanja najsodobnejše tehnologije, talenta in prizadevnosti mladih ter družinske tradicije.

Kris in Timon Brataševac

Kris in Timon Brataševac sta prejela priznanje Referenca mednarodne strokovne organizacije Life Learning Academia iz Slovenije

za zdravje. Oljčno olje, ki se trži pod znamko Villa Eva olive oil, prejema visoka priznanja širom po svetu.

Osnovno vodilo je spoštovanje narave

Kris in Timon Brataševac v procesu pridelovanja ekološkega oljčnega olja združujeta temeljno znanje oljkarstva s sodobnimi metodami ekološke pridelave. Med pglavilnimi cilji je ohranjanje trajnostnih praks, ki spoštujejo naravno okolje, hkrati pa zagotavljanje vrhunskega pridelka. Pri tem posebno pozornost namenjata polifenolom, bioaktivnim spojinam, ki imajo številne dokazane zdravstvene koristi, med katerimi lahko navedemo: protivnetno delovanje, zaščita pred oksidativnim stresom ter pozitiven vpliv na srčno-žilni sistem. Oljčno olje, bogato s temi komponentami, je idealno za človeški imunski sistem.

Njun pristop k ekološkemu oljkarstvu temelji na inovativnosti in

spoštovanju tradicije. Njuna predanost trajnostni pridelavi vključuje uporabo sodobnih tehnoloških rešitev, kot so natančno računalniško upravljanje namakanja oljčnikov, analiza tal ter optimizacija obdelave oljk z namenom ohranjanja hranilnih vrednosti. Poleg tega sta z gojenjem raznovrstnih rastlin in ohranjanjem naravnih habitatov pritegnila koristne organizme, kot so ptice, čebele in druge žuželke, ki pomagajo nadzirati škodljivce brez uporabe kemikalij.

S kombinacijo ekološkega pristopa in inovativne tehnologije sta dosegla sinergijski učinek, ki ni le izboljšal kakovosti končnega izdelka, ampak tudi povečal njegovo konkurenčnost na trgu. Njuna predanost uporabi tehnoloških rešitev v službi trajnosti in visoke kakovosti je postala zgled dobre prakse v panogi. S tem sta dokazala, da je mogoče združiti spoštovanje tradicije s sodobnimi inovacijami, pri čemer

ostaja glavni poudarek na zaščiti okolja in zagotavljanju najvišjih standardov kakovosti za potrošnike. S svojim znanjem in predanostjo sta Kris in Timon prispevala k razvoju ekološkega oljkarstva v Brdih kot pomembnega dela lokalnega gospodarstva ter hkrati spodbudila ozaveščenost o pomenu kakovostnega oljčnega olja za zdravje. Njuni dosežki kažejo, kako lahko kombinacija znanstvenega pristopa, inovativne tehnologije in spoštovanja tradicije vodi do vrhunskih rezultatov na področju prehrane ter trajnostnega razvoja.

Inovativni tudi na področju najmlajših

Brata Brataševac sta razvila tudi inovativen nov produkt pod imenom Kids, ki ima visoko vsebnost esencialnih vitaminov A, D, E in K. S kombinacijo teh hranil sta uspela pridobiti oljčno olje z optimalnimi prehranskimi lastnostmi, ki so priporočene za vključitev v prehrano otrok.

Vitamin A je namreč ključen za zdravje oči in kožo, medtem ko vitamin D prispeva k optimalni absorpciji kalcija ter razvoju močnih kosti in zob. Vitamin E deluje kot močan antioksidant, ki varuje celice pred poškodbami zaradi prostih radikalov, medtem ko vitamin K ima pomembno vlogo pri strjevanju krvi in zdravju kosti.

Prenovljen Konvin Winebar na nekdanjem mejnem prehodu v Vipolžah

Soustvarjajo poletni utrip v Brdih

Po nekaj mesecih je v začetku junija ponovno postalo živahno na nekdanjem mejnem prehodu v Vipolžah, kjer gostom dobrodošlico vošči prenovljen Konvin Winebar. Slavnostnega odprtja so se v imenu Občine Brda udeležili tudi Franc Mužič, župan Občine Brda, direktorica občinske uprave Anita Manfreda in direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec.

Lokal je primer dobre prakse, kako iz nekdanjih objektov obmejne kontrole ustvariti nove turistične zgodbe z lokalnim pridihom. Z željo, da bi prenovljen lokal z razširjeno ponudbo tudi v prihodnje uspešno soustvarjal ponudbo v Brdih, so ekipi lokala poklonili skulpturo občinskega nagajenca, umetnika Ivana Skubina.

Erika Koncut. Fotografija: Andrej Colja

Štorije s konfina: gledališka predstava z večerjo

Gledališka uprizoritev življenja ob meji

Izpod senc drevesnih krošenj se v baru Konvin med nekdanjima carinarnicama Slovenije in Italije že drugo leto zapored ob ponedeljskih zvečer sliši smeh. Umetniki iz zavoda Scaramouche z uprizoritvijo avtorske predstave *Štorje s konfina* občinstvo spominjajo, kako je bilo, ko čez mejo nisi smel pretovoriti več kot enega para kavbojk, mlajšim gledalcem pa na humoren način slikajo svet njihovih staršev in starih staršev.

»V zavodu Scaramouche smo že nekaj časa premišljevali o ustvarjanju predstave za manjše občinstvo, ki bi omogočila tesnejši stik med igralci in gledalci. Zato smo z veseljem sprejeli povabilo gostilne Konvin, da sodelujemo pri projektu Konfin. Intimno okolje bara nam omogoča, da ustvarimo tesnejšo povezanost z gledalci, kar je bistvenega pomena za predstavo, ki temelji na resničnih zgodbah. Projekt poteka v sklopu GO!2025, kar nam je dalo navdih, da se osredotočimo na življenje in delo ob meji med Slovenijo in Italijo, ki je bila vzpostav-

ljena na Goriškem leta 1947,« je o ideji za predstavo povedala režiserka Tereza Gregorič.

Večina mladih, ki meje niso izkusili na lastni koži, je iz ust sorodnikov že ničlikokrat slišala o dogodivščinah in tegobah, ki jih črta čez vasi, hiše, družine prinaša. Kako iz neštetihih zgodb, ki na trenutke že mejijo na pravljice, splesti kohezivno pripoved? »Da bi oživili zgodbe teh ljudi, smo se lotili raziskovanja s terenskimi obiski briških domačinov. Njihove pripovedi smo zbrali in zapisali. Naš namen je prebuditi spomine na življenje ob meji – tako lepe kot tudi manj prijetne trenutke, ki jih je ta meja prinesla. S tem smo želeli ustvariti celosten dogodek, ki bi občinstvo popeljal skozi različna čustva in izkušnje.«

Predstava, ki vas ne bo pustila ravnodušnih, se s kulinarično spremljavo med briške vinograde vrača septembra.

Maja Terpin

DOK Brda 2025

Kjer je vino, tam so zgodbe

Med s soncem obsijanimi griči, kjer veter šepeta zgodbe starih brajd, se vsako leto zgodi nekaj posebnega – vikend, ko vinarji odprejo vrata svojih

posesti in kmetij in ko Brda zaživijo v vsej svoji lepoti. Letos se je DOK Brda odvijal 14. in 15. junija.

32 vinarjev je letos odprlo vrata svojih kleti in z nami so delili nove letnike, stare lege, spomine in tudi kakšno skrivnost o tem, zakaj je njihova rebula vedno razprodana že pred poletjem. No, vsaj letos to ni bil slučaj, saj je bilo zaradi spremenljivih vremenskih razmer pridelanega kar nekaj vina manj kot pretekla leta. A gostitelj ni nič ni ustavilo, da naših src ne bi napolnili s smehom in veseljem.

Novost letošnjega dogodka so bili kuponi v vrednosti 10 evrov za nakup najljubše steklenice vina.

A tisto, kar ostane, ni v kozarcu.

DS

Pomladni koncert otroškega zbora in pevcev solistov

Posvetili so ga glasbi gibljivih slik

V Vili Vipolže je 29. maja 2025 potekal Pomladni koncert otroškega zbora, pevcev solistov ter gostje, naše nekdanje učenke Ešli Peršolja. Letos je bil koncert posvečen glasbi gibljivih slik oziroma filmski glasbi, ki nas s svojimi melodijami popelje v drugačne svetove in v nas prebudi močna čustva, še preden se zgodba na platnu sploh razplete.

Skupaj smo obujali spomine in zgodbe s pomočjo glasbenih mojstrov in iz znanih slovenskih in tujih filmov, kar je ustvarilo nepozabno vzdušje. Vsem sodelujočim in poslušalcem sta ob zaključku programa iskreno čestitala podžupanja Občine Brda Tea Jelina ter ravnatelj OŠ Alojza Gradnika Dobrovo Uroš Kobal. Pohvalila sta vse nastopajoče in jim zaželela še veliko uspehov in ustvarjalnih trenutkov.

Povezovalci programa so pred zadnjo pesmijo izrazili željo, naj melodije, ki smo jih tisti dan slišali, dolgo odzvanjajo v mislih kot nepozabne filmske zgodbe, ki jih spremljajo. Koncert smo zaključili s pesmijo iz slovenskega mladinskega filma *Bratovščina Sinjega galeba*, ki

poudarja vrednote poguma, prijateljstva in solidarnosti.

Poslušalci so nastopajoče nagradili z bučnim aplavzom, ki je bil lepa zahvala za njihov trud in izjemen glasbeni nastop.

MCP

Fotografija: Teja Lazar

Festival obrti in podjetništva

Praznik znova povezal ljudi in gospodarstvo

Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica je tudi letos uspešno organizirala Festival obrti in podjetništva, tokrat prvič na simbolni lokaciji pri Trgu Evrope, na stičišču Slovenije in Italije. Dogodek je potekal tudi v sodelovanju z Zavodom GO! 2025, Zavodom za turizem Nova Gorica Vipavska dolina in Zvezo kulturnih društev Nova Gorica.

Prav na račun Evropske prestolnice kulture (EPK), pestrosti programa in sodelovanja različnih akterjev, ki so na nek način s seboj prinesli raznoliko festivalsko dogajanje na istem prizorišču, smo letos dogajanje obiskovalcem predstavljali kar pod skupnim imenom Dan brezmejnih festivalov. Dogajanje 8. maja je združilo več kot 100 podjetnikov in obrtnikov, v sklopu festivalskega utripa pa se je predstavilo tudi vseh 13 sekcij zbornice. Obiskovalci so lahko spremljali več kot 500 nastopajočih, ob tem pa bili priča predstavitev poklicev, ki so potekale v izvedbi lokalnih srednjih šol v sodelovanju s člani zbornice.

Dan je minil tudi v znamenju podelitve plaket letošnjima zmagovalcema izbora za Podjetniško vino OOOZ Nova Gorica 2025. Med belimi vini je slavil Chardonnay 2023 Vina Erneic iz Ozeljana, med rdečimi pa Cabernet Sauvignon 2019 Posestva Saksida iz Zalošč.

Obiskovalce je med drugim navdušila kulinarčna zgodba Okusi brez meja, ki je povezala kar 15 gostinskih ponudnikov. Nenazadnje pa je dogodek žarel tudi v razkošju cvetja – z barvito cvetlično postavitvijo se je predstavila Sekcija cvetličarjev OOOZ Nova Gorica pod vodstvom njene predsednice in priznane cvetličarke Nataše Skočaj Kodermac iz Goriških brd.

Jasna Lazar, OOOZ Nova Gorica

Zlata trsna rumenica (*Flavescence doree*)

Nevarna bolezen trte

Zlata trsna rumenica je nevarna bolezen, ki v vinogradih lahko povzroča velike težave. Trenutno imajo z obolenjem največ težav na Štajerskem, vendar zlata trsna rumenica predstavlja grožnjo

Zlato trsno rumenico prepoznamo po značilnih bolezenskih znamenjih: splošna bledikavost okuženih trsov, rumenenje oziroma rdečenje listov in močno vihanje robov navzdol, zaradi slabše olesenitve tkiva so poganki mlahavi in povešeni, grozdčki se posušijo. S pomočjo prenašalcev (vektorjev) se zlata trsna rumenica lahko zelo hitro razširi po vinogradih na večjih območjih.

Najpomembnejši prenašalec zlate trsne rumenice je ameriški škvržatek (*Scaphoideus titanus*). S svojim načinom prehranjevanja lahko prenaša fitoplazme iz okuženih na zdrave trse. Zlata trsna rumenica se lahko zelo hitro širi, če se skupaj znajdejo okuženi trsi in velika populacija ameriškega škvržatka. Ta kombinacija predstavlja veliko tveganje in največjo nevarnost za širjenje zlate trsne rumenice.

V Republiki Sloveniji se vsako leto pripravi *Navodilo za izvajanje ukrepov za zatiranje zlate trsne rumenice in prenašalca* in je namenjeno za izvajanje določb **Uredbe o ukrepih za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice (Uradni list RS, št. 85/2023 in 60/2024)**, in sicer glede načina:

pregledovanja rastlin trte v skladu s prvo alinejo drugega odstavka 8. člena uredbe;

odstranitve in uničenja rastlin trte v skladu s prvim odstavkom 10. člena uredbe;

spremljanja ulova ameriškega škvržatka in beleženja podatkov o številu ulovljenih ameriških škvržatkov v skladu s četrtnim odstavkom 11. člena in drugo alinejo drugega odstavka 14. člena uredbe;

izvajanja zatiranja ameriškega škvržatka oziroma ravnanja s fitofarmaceutskimi sredstvi v skladu z drugim in osmim odstavkom 11. člena uredbe.

Navodilo je objavljeno na spletni strani:

<https://www.gov.si/zlata-trsna-rumenica/>

Priporočamo, da vinogradniki navodilo preberejo in opravijo predpisane ukrepe.

Uporaba insekticidov proti ameriškemu škvržatku, ki je glavni vektor zlate trsne rumenice, je obvezna.

Izbor sredstev in termini zatiranja bodo objavljeni na spletnih straneh Agromet (<http://agromet.mkpgp.gov.si/>

tudi na Primorskem. V Goriških brdih je omejeno razširjena in le vestnim vinogradnikom, ki spoštujejo predpise o obveznem zatiranju prenašalca, gre zahvala, da razmere niso hujše.

Simptomi ukužbe z zlato trsno rumenico pri belih sortah

Simptomi ukužbe z zlato trsno rumenico pri rdečih sortah

pp/) in KGZ Nova Gorica (<https://www.kmetijskizavod-ng.si/>)

ter na telefonskem odzivniku (090 93 98 15).

Informacije lahko poiščete tudi pri strokovnjakih za varstvo rastlin na KGZ Nova Gorica in na območnih izpostavah kmetijske svetovalne službe.

Pred uporabo sredstev, ki so nevarna za čebele, je potrebno odstraniti cvetočo podrast in izvesti druge preventivne ukrepe za varstvo čebel.

dr. Ivan Žežlina
KGZS, KGZ Nova Gorica

Govor ravnatelja GŠ NG na zaključnem koncertu v Vili Vipolže

Kulturno srce v malem

Danes z velikim veseljem pozdravljam zaključni koncert našega dislociranega oddelka v Goriških brdih. Ta oddelek je še mlad, a že trdno zasidran v krajevno skupnost - ne le kot šolska ustanova, ampak kot kulturno srce v malem. V njem rastejo bodoči glasbeniki, ustvarjalci in predvsem ljudje z odprtimi ušesi in velikimi srci.

Seveda vsega tega ne bi bilo brez podpore Občine Brda, ki je kot soustanoviteljica glasbene šole izkazala izjemen čut za pomen umetnosti in izobraževanja. Občina ni samo odprla vrat našim učencem, odprla je tudi svoje srce - in mi to resnično cenimo. Hvala vam!

Ko govorimo o glasbi in Brdih, ne morem mimo spomina na Rada Simonitija, skladatelja, ki je bil s temi kraji močno povezan. Njegova glasba je bila pogumna, iskriva, včasih kar trmasto svoja - tako kot zna biti trmasto svoje tudi briško sonce, ko noče za oblak. Če danes slišimo kaj drznega, kaj nenavadnega, kaj, kar »ni čisto po notah«, potem vemo, da duh Simonitija še vedno pleše med notnimi črtami.

Letos je Glasbena šola Nova Gorica ponovno dokazala, da je ne le kraj učenja, ampak tudi prostor navdiha, predanosti in vrhunske glasbene rasti. Naši učenci so s svojo vztrajnostjo, talentom in delom navduševali na številnih prireditvah, koncertih, internih nastopih ... in predvsem na tekmovanjih, TEMSIGU, različnih mednarodnih tekmovanjih, kjer so z izjemnimi uspehi zastopali našo šolo na najvišji ravni.

Tekmovanje ni kar tako. Zahteva izjemno pripravljenost, disciplino, pa tudi nekaj poguma. Naši učenci so pokazali vse to in še več. Vsaka uvrstitev, vsaka pohvala strokovne žirije, vsaka zlata, srebrna ali bronasta plaketa je tudi priznanje našemu skupnemu delu. Takšnih je letos bilo kar 44, od tega 15 zlatih, 9 srebrnih, 5 bronastih, sedem 1. nagrad, štiri 2. ter ena 3. nagrada. Če se podamo skozi matematične oči, statistika pokaže, da smo nagrajencev imeli skoraj za 10 % šole. To pa je izjemen uspeh.

Dragi učenci: danes igrate z zanosom, z zrelostjo in predvsem z iskrenostjo. Glasba se prične z vajami, a živi v srcu. In če je bilo kdaj obdobje, ko smo potrebovali srčnost, je to zdaj. Ponosni smo na vas. Ponosni smo, da se je ta glasbeni poganjek tako lepo razrasel prav tukaj, med griči in zlatimi večeri.

Spoštovani starši: brez vas ne bi bilo ničesar. Dobesedno. Hvala, da

ste vozili, spodbujali, poslušali, prenašali lestvice po kuhinji, trobento po dnevni sobi in violino ob vseh urah.

Učitelji: vi pa ste gonilna sila. Ne samo glasbe, ampak potrpežljivosti, ustvarjalnosti in ljubezni do poklica. Vaše delo je neprecenljivo.

Zaključujem z mislijo, da so Brda in glasba popoln par – oboje zahteva čas, skrb in srce. A ko vse to združimo, se zgodi nekaj čudovitega: koncert, kot je današnji. Ne smemo pozabiti poudariti, da se bo Glasbena šola Nova Gorica po najboljših močeh trudila na vse načine, da ohrani podmladek Pihalnemu orkestru Brda, ki je zasedba, brez katere bi ta biser slovenske zemljice, podobne Toskani, izgubil svojo identiteto. A pustimo sedaj skrbi za jesen.

Vladimir Čadež,
ravnatelj Glasbene šole
Nova Gorica

Hiša Alma v novi preobleki in z novo razstavo

Iskanje izgubljenega časa

Zadnjo aprilsko soboto je prenovljena Almina hiša v Medani gostila svojo prvo letošnjo razstavo. K razstavljanju je povabila domačina Ivana Skubina, ki je največ uspeha in ustvarjalnega naboja doživel v 30-letnem kiparjenju v glini, a ga navdušuje tudi slikarstvo, zlasti abstraktno. Znanje in izkušnje že 15 let nabira v Likovnem

»Eden od vidnejših ustvarjalnih impulzov je bil zagotovo večkratno študijsko bivanje v Parizu, kot močan navdih za ciklus slik na papir, kot 'iskanje izgubljenega časa', na kar se navezuje tudi avtorjevo prebiranje romanesknega cikla Marcela Prousta in naslov pričujoče razstave. Podaja se na skrivnostno potovanje skozi prostor in čas, v svoje lastne, edinstvene dimenzije. Tako ponotranjeno in tankočutno vstopa v esenco in drobce svojega življenja,« ga na odprtju razstave predstavi umetnostna zgodovinarica Polona Škodič. »Za vsa Skubinova slikarska dela je značilna bogata paleta, skladnost kompozicije in enkratni abstraktni lirizem, ki razodeva globinsko razumevanje vsebine. Skozi svojo osebno rast, pot in čas tako v svojih stvaritvah išče vedno nova spoznanja, izzive in eksperiment – morda izgubljeni in znova najdeni čas ... Slike nagovarjajo k dialogu in pogledu v nepoznane prostore, k pogledu skozi, v iluzijo neke daljave in globine. V njih razkriva svojo razmišljanjočo naravo, občutja, razpoloženska stanja in svobodo duha.«

Veliko obiskovalcev, med njimi župana Franca Mužiča, podžupanja Tejo Jelina in direktorico ZTKMŠ Brda Tino Novak Samec, je privabilo srečanje z 'iskanjem izgubljenega časa', naslikanem v abstraktnem slogu z akrili na platno ali papir, načinu, ki je Skubinu najbližji in znotraj katerega lahko izraža svoja mnogoterana snovanja. V svoji domišljijiški širini postreže z abstrakcijo, ki jo je treba šele odkrivati in prepoznavati, saj njegove slike učinkujejo na moč sugestivno. Nekaj nenavadnega in čarnega je v njih, nekaj, kar privablja pogled in zaustavlja trenutek. Tako Škodič.

In še o naslovu. »Sposodil sem si ga pri Proustu, pisatelju, ki sem ga pred leti veliko prebiral, in ker so on sam in njegova dela povezana s Parizom, se mi izbira naslova za razstavo zdi primerna. Tudi zato, ker je Proustovo pisanje, tako kakor moje slikarstvo, abstraktno; tudi v mojih slikah nastaja, kar je bilo izgubljeno, tudi pri mojem iskanju gre za iskanje izgubljenega časa,« pove Skubin. In če se vrnemo nazaj na začetek, k naslovu, ga dopolni kritičarka, lahko najdemo zanimivo povezavo v prepletanju tako Skubinovega kot Proustovega dela. Oba na svoj abstrakten način sporočata, da čas ohranja samo tisto, kar se mu zdi vredno.

društvu Dablo pod mentorstvom akademskih slikarjev. Njegova slikarska dela smo lahko v preteklosti spoznavali na različnih razstavah (dve njegovi slikarski deli sta bili celo izbrani v stalno zbirko Muzeja sodobne umetnosti v Erevanu), a kot pravi, gre tokrat za tisto prvo 'pravo' samostojno razstavo v domačih Brdih.

Župan Franc Mužič, Martina Alma, Polona Škodič in Ivan Skubin (z leve)

Proustove magdalenice

In če se bo času zdelo vredno ohraniti avtorjevo iskanje izgubljenega, bo zagotovo ohranil tudi spomin na magdalenice, s katerimi je presenetila Vida. Proustova magdalenica, tipično francosko pecivo, je postala ena najbolj prepoznavnih metafor svetovne književnosti, simbol za nehotni spomin, to je pojav, ko nam čutna izkušnja, v Proustovem primeru okus, odklene vrata do speci h spominov in vrne izgubljeni čas.

Iva Sivec

Fotografija: Nik Velikonja

Artičoke, društvo ustvarjalnosti, gibanja in navdiha

Trta in čipka, slikarsko platno in poezija, glasba in izrazni ples

Na prepletanje v arkadah Gradu Dobrovo so vabili v začetku maja. Plesalka Lili Grudina, glasbenik Boštjan Zobec, recitator Dominik Rusjan in Lucijan Grudina, eden redkih mojstrov, ki že desetletja spleta vrbovo šibje v premnoge oblike. Artičoke se imenuje društvo, v okviru katerega se je spletlo prepletanje.

Društvo ustvarjalnosti, gibanja in navdiha, katerega dejavnosti obsegajo plesne tečaje, jogo, telovadbo za starejše, kreativne in tematske delavnice, organizacijo plesnih nastopov, predstav, animacij na dogodkih in rojstnodnevnih zabavah ter sodelovanje pri počitniškem varstvu otrok, vodi Lili Grudina, mlada Brika, vsestranska umetnica, profesionalna plesalka in strastna popotnica. Maturantka umetniške gimnazije že vrsto let deli svoje znanje ter ustvarjalni navdih doma in v tujini. V Gorici je vodila plesno šolo, prireja predstave, sodelovala je v številnih performansih, razstavah, dogodkih, festivalih ter delavnicah doma in po svetu. Umetniško pot nadaljuje z velikim zagonom. V kratkem bo svoje delo predstavila v okviru čezmejnega projekta Ars Sine Finibus, na katerem so udeleženci ustvarjali kiparska dela iz recikliranih materialov. Sodelovala bo tudi na Festivalu sodobne umetnosti Zadnji čas za zgodbe, ki bo potekal konec junija v Brežicah. »Čaka me pestro poletje,« pravi o sebi, z obilico plesnih nastopov po hrvaški obali, septembra pa še samostojna slikarska razstava v Gorici.

Na razstavi prepletenih umetnosti so se spletli in prepletli trta in čipka, slikarsko platno in čopič, poezija, glasba in izrazni ples. Domiselno zasnovana kulisa iz visečih venčkov, spletenih iz rozginih vej in vanje vpetih čipk, nežne dediščine prejšnjih generacij, je postala čaroben prostor za plesalkino izpoved, ki so jo spremljale rime Sabine Vostner, na stenah obešena platna z motivom čipke, zraven pa še zven posebnega instrumenta z izvornim imenom hang drum, vrste glasbila, izdelanega iz dveh polovičnih lupin globoko vlečene, nitrirane jeklene pločevine, zlepljenih na obodu. Votla notranjost ima obliko konveksne leče, zaradi česar se ustvari mehkejši in toplejši zvok. »To ni le razstava,«

Recitator Dominik Rusjan, plesalka Lili Grudina in glasbenik Boštjan Zobec

so zapisali avtorji, »to je prostor srečanja, preplet preteklosti in sedanjosti, je stičišče generacij, povezanih z nevidnimi nitmi.« Dogodek, ki si zasluži še kakšno ponovitev, si je resda ogledalo malo gledalcev, a bili so nad njim navdušeni in z njim obogateni.

Iva Sivec

Fotografija: zasebni arhiv LG

Likovno društvo Dablo

Dablo na kolesarski dirki in Prazniku češenj

V Brdih smo imeli več pomembnih dogodkov v zadnjem času. Ker Dablovci zvesto spremljamo vse, s svojimi

Za Dirko po Italiji smo izpeljali projekt Gibanje. Videi ste ga na križišču v Gonjačah. O razstavi je naš mentor napisal: »VSAK PATK DISKO! Umetnost, gibanje in identiteta na krožišču v Gonjačah ob prehodu Giro d'Italia – 24. 5. 2025. "Vsak patk disko!" je vandalski napis, ki se kljub večkratnemu brisanju vztrajno vrača na zid rondoja v Gonjačah. Preprosta in neposredna fraza, ki je sčasoma pridobila simbolno vrednost – spontani odmev obdobja v življenju, zaznamovanega z željo po svobodi, druženju in gibanju. Ob posebni priložnosti prihoda kolesarske dirke Giro d'Italia skozi Goriška brda in mimo tega specifičnega krožišča je Društvo Dablo ta prostor preoblikovalo v edinstveno slikarsko instalacijo.

Vsak umetnik je temo dinamike interpretiral na svoj način ter ustvaril vizualne poti, ki odmevajo s hitrostjo, naporom in neprekinjenim gibanjem kolesarske dirke. Teoretsko in poetično ozadje projekta predstavlja italijanski futurizem s svojo strastjo do hitrosti, energije in modernosti v gibanju. Dela so razporejena v zaporedje, ki ustvarja optični učinek rotacije in kontinuitete, kot bi kolesarsko dirko opazovali skozi perspektivo gibanja. Združujoči barvni element je roza, neposredna aluzija na ikonično rožnato majico Giro – barva, ki prežema vse umetnine kot vizualni poudarek in identitetni znak, simbol zmage, vztrajnosti in izstopanja. Kljub raznolikosti izraznih jezikov vsa dela izhajajo iz skupnega izhodišča: iz pojma gibanja ne le telesnega, temveč tudi simbolnega, družbenega in življenjsko izpovednega. Instalacija je bila na ogled ob prehodu dirke Giro d'Italia kot pričevanje o tem, kako se lahko umetnost, prostor in sodobnost povežejo v enoten, skupni izraz.

slikami vnesemo barvno in kulturno plat zgodbe, smo bili zelo zaposleni.

Razstavljalci so Marijan Milanič, Ivan Skubin, Otokar Pavlin, Egon Prion, Igor Zimic, Alda Grudina, Estera Prinčič, Helena Petrovčič, Aleksandra Rusjan, Ljuba Carli, Lili Grudina, Darja Kočevar, Anica Blažič, Dobrila Strehar, Diana Mišigoj, Andrej Sirk, Vanda Colja, Jelka Usico, njihov mentor pa Aleksander Velišček, akademski slikar.

Da ne bi to bil enkratni dogodek, smo Gibanje prenesli v arkade Gradu Dobrovo in z njimi pričakali Praznik češenj, ko se je na slikovitem grajskem dvorišču in na prekrasnem travniku odvijal dvodnevni mednarodni likovni extempore, ki uresničuje idejo »borderless«. S čopiči in barvami smo ujeli utrip kraja, praznika in češenj.

Extempore je postal tradicionalen spremljevalec praznika, ni zgolj priložnost za umetniško ustvarjanje, temveč tudi za medkulturno sodelovanje in izmenjavo izkušenj. Obiskovalci so si tako poleg razstave v arkadah lahko ogledali ustvarjanje v živo in se pogovarjali z avtorji.

V sklopu prireditve je JSKD Nova Gorica podelil Ažbetova priznanja, ki nosijo ime po znamenitem slovenskem slikarju Antonu Ažbetu. Priznanja so prejeli člani društva Dablo za njihov izjemen prispevek k razvoju ljubiteljske likovne umetnosti v regiji. Priznanja je podelila vodja območne izpostave pri JSKD Nova Gorica Sabina Volk Simčič.

Dogodek je znova dokazal, da umetnost presega meje in jezik ter povezuje ljudi v duhu ustvarjalnosti in skupnega praznovanja.

Alda Grudina

Pihalni orkester Brda

Orkestrski utrip pomladi

Ko pomladno sonce ogreje briške griče in v zraku zadiši po najslajšem rdečem sadežu, tudi v našem orkestru ni časa za počitek. Naše aktivnosti se strmo okrepijo z delovnim vikendom

Vodstvo z novim vetrom

V začetku pomladi je mesto predsednika orkestra prevzel Radovan Jelina. Vodstvenih izkušenj mu ne manjka, pred njim pa so novi izzivi, ki jih bo zagotovo kos. Do sprememb pa je z zaključkom sezone prišlo tudi na dirigentskem položaju. Dirigentsko paličico smo pred tremi leti prepustili Neži Jelušič, ki se sedaj opolno-močena in okrepljena z znanjem vrača v domačo godbo.

Prvomajska budnica: dan povezovanja

Prvomajska budnica je kot vsako leto do sedaj poskrbela za radosten uvod v praznični dan. Skupaj ste nas sprejeli in pozdravili v kar 13 vaseh. Hvala vsem vaščanom in vaškim skupnostim za tople sprejem. Budnica nam je še posebej pri srcu, saj kot orkester tkemo vezi z vami, drage Brike in dragi Brici. Nenazadnje pa si lahko šteujemo v čast, da povezujemo tudi vaščane med seboj, saj se mnogi od vas pred ali po toplem sprejemu podružite in poklepetate tudi s sovaščani.

Pleh muzika v RIO – koncert s solisti

10. maja smo uspešno izvedli koncert Pleh muzika v RIO, kjer se je predstavilo kar 10 solistov – vsak s svojim instrumentom, ki skupaj soustvarjajo zvok pihalnega orkestra. Dogodek je navdušil številne obiskovalce. Iskrena hvala vsem, ki ste pomagali pri izvedbi: vaškim skupnostim Kojško in Hum, Bernardi Konjedic, Cvetličarni Nataša Skočaj Kodermac s. p., Marjanu Feriju, Vinom Movia, kojščanskim ženam za sladke dobrote ter Vinom Simčič – Karol, Igor in Marijan.

Orkester ob kolesarskih karavanah

V maju smo z veseljem spremljali dve veliki kolesarski prireditvi: svetovno odmevno dirko Giro d'Italia in lokalni kolesarski maraton Junaki vinogradov. Naš orkester je z strumnimi melodijami poskrbel za še bolj praznično vzdušje in bučen sprejem ob trasi obeh dogodkov.

Praznik češenj – zven novega prijateljstva

Vrhunec sezone je bil nastop na Prazniku češenj. Po dolгих letih smo medse povabili gostujoč orkester ter

in prihajajočimi komemoracijami že konec aprila, sezono pa tradicionalno zaključimo s Praznikom češenj. Preglejmo nekaj najvidnejših dogodkov letošnje pomladi.

PO Komen in PO Brda

Giro PO Brda

tako vrnili lansko povabilo in naš obisk na Kras. Dopoldne so okušali rujno briško kapljico v Kleti Brda, ki se ji iskreno zahvaljujemo za gostoljubje. Popoldne pa smo skupaj otvorili uradni del praznika. Njihov koncert z modernimi ritmi je navdušil publiko na grajskem dvorišču, dan pa smo zaključili skupaj, z domačimi melodijami in nasmehi. Povezali smo dve godbi, stkali nova prijateljstva in si napolnili dušo z glasbo in toplino.

Vsaka vaja in vsak nastop terjata od članov veliko odrekovanja in žrtvovanja, usklajevanja in razumevanja. Toda vsak nastop, vsak nasmeh, stisk roke, pohvala ali spodbudna beseda poslušalcev nas navdajo z zagonom in energijo ter opominjajo, čemu vztrajamo.

Anja Rožič

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO foto
in arhiv PO Brda

Ne pozabi me, nov film Anje Medved in Nadje Velušček

Zgodbe nam omogočajo, da ostajamo v stiku s tistimi, ki jih ni več

Film *Ne pozabi me* s podnaslovom Česar nam none in nonoti niso povedali o drugi svetovni vojni, nov film ustvarjalne dvojice Medved-Velušček, dolg 104 minute, je svetovno predpre-

Otroški spomini na skupen prostor

Dokumentarni esej (produkcija KINOkašča/CINEMatic) išče neizrečeni družinski spomin na drugo svetovno vojno. Med pospravljanjem skatel s fotografijami in filmskimi koluti se postopoma odpira spominska krajina obmejnega prostora med Slovenijo in Italijo, ki so ga v preteklem stoletju razdelile vojne in politično nasilje. Otroški spomini najstarejših pa odstirajo tudi drugačen pogled na ta prostor, veliko bolj skupen, kot smo se o njem učili v zgodovinskih učbenikih. Film šiva spomine domačinov različnih pripadnosti in s filmskimi in fotografskimi dokumenti gradi prizorišče skupni pripovedi o življenju med vojno v času ponovnih pozivov k oboroževanju.

»Že celo življenje snemam in res je postal to moj način življenja. Pričevalce sem spoznala po naključju, po intuiciji, po priporočilu, ali pa so me do njih pripeljale nepričakovane, čudovite in nepredvidljive situacije,« pove Nadja Velušček, scenaristka filma, ki je ob pripravi tega in drugih filmov obiskala številne pričevalce na širšem goriškem čezmejnem prostoru. »Pri njih se zadržim od dve do štiri ure, veliko imajo za povedati. Zelo so navduhujoči. Material za ta film sva z Anjo nabirali približno sedem let, montažo pa opravili v več delih,« nam še zaupa upokojena profesorica slovenskega in italijanskega jezika, ki z zbiranjem spominov nikakor še ni končala. »Zelo sem hvaležna vsem 34 pričevalcem, ki smo jih uvrstili v ta film, ker brez njih našega dela ne bi bilo. Oni nam sporočajo, česar ne vemo. To je generacija, ki odhaja, a četudi je film dokončan, bom z delom nadaljevala ...« še doda. Večina pričevalcev si je premiero filma z družinskimi člani ogledala na predpremiери.

Iz Brd s pomembnimi sporočili v svet

Njena hčerka, režiserka filma Anja Medved, že ker nekaj let živi v Kozani. »Brda so prelepa, včasih se nekaj v svetlobi večerne pokrajine še vedno zdi kot iz časov Beneške republike. Vendar ta stik z starim svetom izginja, žal to ni več nostalgija, ampak kar glasen alarm. Če smo pred nekaj leti še stali na razpotju med novim in starim svetom, se zdi, da se ta stari svet danes oddaljuje za vedno, če se ne bomo načrtno zavzeli za ohranjanje stika z njim. Pravkar sem videla čudovit kratki film

miero doživel ob 80. obletnici konca 2. svetovne vojne na dan Evrope v Gorici in sodi v uradni program Evropske prestolnice kulture (EPK) 2025 Nova Gorica – Gorica.

Nadja Velušček in Anja Medved

Gregorja Božiča, tudi po rodu iz Brd, ki govori prav o tem: kako lahko ta miniaturni košček zemlje posreduje pomembna sporočila v svet,« nam zaupa.

Zgodbe ohranjajo živost

»Spominjam se, da smo, ko sem bila majhna, z nono in nonotom prihajali na trgatve k stricu Mundiču. Pri nas so tudi krožile fantastične zgodbe o Kobalarju, daljnemu predniku, po katerem se imenuje hrib Korada. Tudi pri Otonu Reya se veliko pripoveduje, iste zgodbe krožijo, vendar so vsakič povedane malo drugače ali v novem kontekstu, tako da ohranjajo živost. Berte, Otonov stric, se je slikovito spominjal in danes njegove zgodbe pripovedujemo naprej. Zgodbe nam omogočajo, da ostajamo v stiku s tistimi, ki jih ni več. Tudi pripovedovanje se izgublja iz naših življenj in s tem izgubljam občutek, da smo del neke širše mreže. Mogoče je prav zaradi nekdanje odročnosti ta prostor bolje ohranil stik s starim svetom, kar je danes velika vrednost, ki pa se je ne zavedamo dovolj. Umetnost je vez, ki povezuje preteklost in prihodnost,« razmišlja na glas.

Brda so vedno imela in še vedno imajo izjemne ustvarjalce in ljubitelje umetnosti. »Pri zadnjem filmu sva bili v montaži skupaj z diplomirano filmsko režiserko Neli Maraž z Dobrovega. Privilegij je imeti tako profesionalne sodelavce le nekaj minut stran od doma. Upam, da bo

Ne pozabi me, nov film Anje Medved in Nadje Velušček

mlajšim generacijam ustvarjalcev omogočeno ohraniti resnost in predanost, ki jo namenjajo svojemu delu, saj s tem plemenitijo celoten prostor,« poudari Anja Medved.

Modre življenjske pripovedi o neizmerni bolečini

»Pri skoraj vseh naših filmih, ki sva jih posneli skupaj z mamo Nadjo Velušček, smo veliko raziskovali tudi po Brdih. Najin prvi film, ki naju je - kdo bi si takrat mislil - usodno povezal v več kot 25-letno dokumentarno sodelovanje, je imel naslov *Cvetoča Brda* in je bil v celoti posnet na obeh straneh briške meje. Brici so bili od začetka pomembni soavtorji najinih filmov in tudi v zadnjem filmu smo se pogovarjali z mnogimi. Njihove življenjske zgodbe si zaslužijo cel film, ker v bližini meje nič ni enoznačno in predvidljivo, še posebej, če si se rodil v prvi polovici 20. stoletja.«

V zadnjem dokumentarnem filmu, ki obravnava spomine na drugo vojno, spregovori kar nekaj Bricev. »Med drugim sestrična mojega nonota Gizela Zamar,

ki se spominja prepovedi slovenščine v šolah, Darinka Sirk, izjemna čuvajka spomina, katere družinska zgodba se zdi kot roman, Elza Mavrič Kumar, ki se spominja odhoda v Auschwitz, Mario Jakin, ki so mu nacisti v Cerovem ubili očeta, in Liljana Kumar. Njen starejši brat je padel tik pred koncem vojne. To so življenjske pripovedi o neizmerni bolečini, ki pa so danes pripovedovane z modrostjo in brez vsakega sovraštva. Nekaj, kar tako zelo potrebujemo slišati v današnjem, vse bolj razdeljenem svetu, ko ponovno poslušamo pozive k oboroževanju,« sklene režiserka.

Dokumentarni film *Ne pozabi me* ni le dokument o zgodovini, ampak je most med generacijami, opomnik o pomenu pripovedovanja in vabilo k poslušanju tistega, kar je dolgo ostajalo neizrečeno. »Trenutno film prijavljamo na festivale, od katerih nekateri zahtevajo premiersko predstavitev, zato moramo na predstavitve pri nas počakali. Gotovo bo film prikazan tudi v Brdih, kjer smo ga deloma posneli,« še zagotovi Nadja Velušček in Anja Medved.

Ana Cukijati

Fotografija: Renata Lapanja

9. pohod po Poti miru

Veselo obujali zgodovinske spomine

Že 9. pohod po Poti miru, ki ga organizira Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo (OZVVS) Brda in ZTKMŠ Brda, smo izpeljali 17. maja. Pohoda se je udeležilo približno 50 pohodnikov, med katerimi je bilo zelo veselo vzdušje.

Jože Abramič,
predsednik OZVVS Brda

Noč branja

Ljubitelji dobre knjige

Na naši šoli smo 16. maja 2025 že petič organizirali Noč branja, ki se je je udeležilo 23 učenk in učencev, ljubiteljev dobre knjige, druženja in novih dogodivščin.

Ob 17. uri smo se zbrali v jedilnici, kjer smo se ob rogljičkih in soku seznanili s temo in potekom večera. Na letošnjo Noč branja smo povabili nekdanjo učenko naše šole Gajo Velušček, študentko krajinske arhitekture, ki pa je nadarjena in ustvarjalna tako na literarnem kot tudi likovnem področju. Med drugim je ilustrirala slikanico *Avtobus za zaspance* Alana Marca, prav tako Brica in našega bivšega učenca.

Amnesie – Umetnost pozabljanja v Vili Vipolže

Umetnost kot most med preteklostjo in prihodnostjo

Zerial Art Project predstavlja razstavnici kikel *Amnesie – Umetnost pozabljanja*, ki ga kurira Elisabetta Zerial v okviru programa GO!2025 – brezmejni Nova Gorica in Gorica – Evropska prestolnica kulture. *Amnesie* je razpršen projekt, ki povezuje deset sodobnih umetnikov v štirih simboličnih krajih čezmejne regije: hiša Krainer, palača

Lantieri, Kinemax in Vila Vipolže. *Amnesie* za celotno skupnost, dve mesti, dve državi – z eno skupno vizijo: ponovno odkriti, reinterpretirati in slaviti kulturno dediščino. Nova Gorica in Gorica, nekoč ločeni z ideološko in politično mejo, danes postajata simbol Evrope brez meja, ki jo prežemajo skupni spomini in kolektivne travme.

Enajst osebnih in prostorsko specifičnih razstav umetnikov (Stefano Cagola, Nina Carini, Federica Clapisa, Massimo Gardone, Andreas Senoner, Desiderio Burgio, Andrea Guastavina, Marco Bolognesi, Giordano Floreancig, Camilla Marinoni in Marina Moreno) raziskuje amnezijo kot fluidno stanje sodobne eksistence: izgubo, izbris, pozabo, pa tudi kot rodovitni prostor za možno regeneracijo spomina. Amnezija namreč ni zgolj odvzem, ampak je praznina, ki se lahko preoblikuje v možnost. V Novi Gorici in Gorici, mestih, ki sta bili nekoč razdeljeni in sta danes združeni, postane umetnost most med preteklostjo in prihodnostjo, med mnogoterimi identitetami in skupnim občutenjem.

Arhitekture spomina

Kraji, ki gostijo razstavo *Amnezije*, niso zgolj prostori za razstavljanje, temveč prave arhitekture spomina: Hiša Krainer, Palača Lantieri, Kinemax in Vila Vipolže pripovedujejo zgodbe o sobivanju in ločevanju, o sledovih, ki jih je pustil čas, ter o zgodovinskih plastenjih. Njihove strukture - srednjeveške, renesančne ali v goriškem secesijskem slogu - vzpostavljajo dialog z umetniškimi deli ter še poudarjajo

občutek negotovosti, praznine in ponovne gradnje, ki jo prinaša amnezija. Vsaka soba, vsak kamen, vsak freska postane sled preteklosti, ki se skozi sodobno umetnost znova uteleša v sedanjosti.

Vila Vipolže gosti dva projekta v sklopu razstavnega cikla *Amnesie*, ki raziskuje razmerje med spominom,

pozabo in oblikovanjem identitete.

Giordano Floreancig predstavlja serijo izmišljenih portretov, naslikanih z oljem na platno, v izrazito snovni tehniki, polni napetosti. Njegovi obrazi, ki nikoli niso obstajali, a so verjetni, nagovarjajo gledalca: »Kdo si, če ti je onemogočeno spomniti se, od kod prihajaš?« Iden-

Amnesie – Umetnost pozabljanja v Vili Vipolže

titeta v tem kontekstu vznikne kot mozaik, sestavljen iz pozabljenih ali popačenih drobcev.

Massimo Gardone pa predstavlja vizualno raziskavo, ki tematiko amnezije izraža skozi krajino in okolje. Njegove fotografije narave, brez človeške prisotnosti, postanejo poetičen razmislek o tem, kaj pokrajinski spomin ohranja, izbriše ali preoblikuje, ter vabijo k poglobljenemu premišljevanju o odnosu med človekom, naravo in časom.

Vila Vipolže se s svojo zgodovino prehodov in plasti tako izkaže ne le kot fizični prostor, ampak tudi kot metafora kolektivne identitete, ki se nenehno piše na novo.

Oblike amnezije

V tem ciklu se amnezija razpleta na štirih prekrivajočih se in prepletenih ravneh:

- na zgodovinski in geopolitični ravni deluje amnezija kot instrument moči: z izbiranjem, katere dogodke bomo ohranili in katere izbrisali – svetovne vojne, vsiljene meje, genocidi ali odporiška gibanja – ustvarja razdrobljene identitete, ujete med spominom in pozabo;
- na psihološki in čustveni ravni je obrambni mehanizem nezavednega: pozabljanje kot način zaščite pred travmo, a hkrati nevarnost izgube delov samega sebe – odprte rane brez zdravljenja;
- na okoljskem in krajinskem področju smo izgubili globoko povezanost z naravo, z ritmom letnih časov in starodavnim znanjem, medtem ko pokrajine same postajajo tihi arhivi potopljenih spominov – ruševine, zapušteni prostori, sledi preteklosti, ki še vztraja;
- in končno, na ravni arhivov in identitete: »Kdo si, če ti je bilo onemogočeno spomniti se, od kod prihajaš?«

Pogosto se identiteta gradi prav iz tistega, kar je bilo pozabljeno ali popačeno – kot poskus zacelitve tistega, kar je bilo ločeno. Amnezija se kaže v izgubi dokumentov in izbrisu zgodb ter postavlja vprašanja o oblikovanju jaza, ko so korenine zanikane. Amnezija je potovanje skozi te jezike in prostore – mozaik pogledov, ki daje glas tistemu, kar je bilo utišano, in praznino preobrazi v prostor ponovne izgradnje – v poetično dejanje odpora in ponovnega rojstva.

Prvo razstavo iz cikla *Amnesie* smo odprli ob navzočnosti slikarja Giordana Floreanciga v torek, 3. junija, v Vili Vipolže. Ob odprtju razstave je slikar povedal, da si je vedno želel razstavljati v Sloveniji. Izjemno počaščen, da se je to zgodilo prav v čudovitem ambientu Vile Vipolže, je iskreno dodal, da se tu počuti kot doma. Odprtja se je udeležilo veliko število obiskovalcev, ki so prišli predvsem iz Italije. Razstava bo na ogled do 10. septembra.

Elisabetta Zerial

Literarni večer Mlade oči v pesmih pomladi

Svežina, izvirnost in ustvarjalnost

24. aprila 2025, so v Vili Vipolže priredili že četrti literarni večer z naslovom *Mlade oči v pesmih pomladi*. Literarni večer je organizirala Osnovna šola Alojza Gradnika Dobrovo pod vodstvom učiteljice Nike Prinčič, in sicer kot zaključni del Unesco projekta *Mlade oči v pesmih pomladi*. Šola je že od leta 2019 del mreže Unesco šol.

Fotografija: Teja Lazar

Večer pravzaprav predstavlja zaključek literarnega natečaja, na katerem so sodelovali učenci in dijaki z vse Slovenije. Letos so bili prvič razdeljeni v tri kategorije, in sicer učenci 2. triade, učenci 3. triade in srednješolci. Pisali so na teme pomladi, prijateljstva in otroštva oz. mladosti. Izmed več kot 90 prispelih del je strokovna komisija izbrala po tri pesmi iz vsake kategorije, ki so nato luč sveta ugledale na svetovni dan poezije (21. 3.) v elektronski publikaciji.

Na literarnem večeru, ki so ga obogatili pevski, recitacijski in glasbeni nastopi učencev šole, so bili nagrajeni mlade pesnice in pesniki: Hana Frank (OŠ Šempas), Julija Markič (OŠ Miren), Jaka Horvat (OŠ Središče ob Dravi), Lana Tavčar (OŠ Frana Erjavca Nova Gorica), Anali Bider (OŠ Preserje pri Radomljah), Neža Komatar (OŠ Cerklje ob Krki), Hana Vuga (Gimnazija Nova Gorica), Lana Ferlinc Fikfak (Biotehniška šola Šempeter pri Gorici) in Rubi Karolina Kaštrun (Gimnazija Vič Ljubljana).

Literarna gostja večera je bila ilustratorka, otroška in mladinska pisateljica ter vsestranska umetnica Jana Korečič. Navdušila je s predstavitvijo svojega fantazijskega romana *Neon*, ki je izšel v dveh delih, prihaja pa še tretji.

Mladi ustvarjalci so s svojimi deli pokazali veliko svežine, izvirnosti in ustvarjalnosti ter dokazali, da jih kultura še kako zanima.

Nika Prinčič

MUČ N BJŽ 2025

Praznik plesa, zabave in nasmejanih obrazov v Kojskem

31. maja 2024 je Kojsko ponovno zaživel v znamenju že četrtega tradicionalnega dogodka MUČ N BJŽ, ki ga s srcem in energijo organizira **Športno-kulturno društvo Lospravilos**. Dogodek, katerega glavno poslanstvo je pove-

Več kot 100 plesalcev navdušilo občinstvo

Dogajanje se je pričelo ob 16.30 s plesno produkcijo društva, kjer se je na odru zvrstilo več kot **100 plesalcev vseh generacij**. Občinstvo je uživalo v raznoliki plesni paleti – od najmlajših vrtčevskih otrok, ki so pogumno zakorakali na oder, do izkušenih tekmovalcev, ki so navdušili s svojo tehnično dovršenostjo in energijo. Plesalci so dokazali, kako močno je ples zakoreninjen v našem okolju in kako pomembno vlogo igra pri povezovanju skupnosti.

Otroški program poskrbel za pravo rajanje

Ob 17.30 je okolico prevzela otroška zabava. Miki in Mini miška sta s svojo prisotnostjo navdušila najmlajše, medtem ko so animatorji poskrbeli za poslikavo obrazov, tatuje z Disney junaki in **ogromen napihljiv tobogan**, ki je bil stalno poln nasmejanih otrok.

zovanje skupnosti v športnem in kulturnem duhu, je tudi letos upravičil svoj sloves – bilo je čudovito popoldne, polno navdušenja, smeha in pozitivne energije.

Vrhunec otroškega programa je bila nedvomno **otroška tombola**, ki je razveselila prav vse otroke.

S plesno animacijo so otroci skupaj z animatorji ogreli plesišče, ki ga je pozneje zavzela energična glasba skupin **Kingston** in **Lovelorn** ter poskrbela, da se je zabava nadaljevala še dolgo v noč.

Fantastično vzdušje in srčni trenutki

Celoten dogodek je zaznamovalo **fantastično vzdušje**, veliko dobre volje in predvsem **ogromno nasmejanih otroških obrazov**. MUČ N BJŽ 2025 ni bil zgolj še en dogodek, temveč resnično praznik naše skupnosti, ki združuje kulturo, šport, zabavo in srčnost v eno nepozabno izkušnjo.

Veselimo se že naslednjega leta – MUČ N BJŽ 2026 naj bo še večji, še glasnejši in še bolj nasmejan!

Anja Pertovt

Tehniški dan na podružnici

Učenci 1. triade smo na podružnici imeli tehniški dan, ki smo ga posvetili kulturni dediščini. Učenci smo kulturno dediščino izkusili preko različnih delavnic. Spoznali in igrali smo stare otroške igre in iz odpadnega blaga izdelali vsak svojo lutko. Ogledali smo si stare predmete, jih narisali z ogljem in nato še slikali s kavo ter kurkumo. Naučili smo se tudi ljudski ples, s katerim smo skupaj veselo zaključili dan.

Leto polno plesa, uspehov in druženja

Športno-kulturno društvo Lospravilos, ki letos v Brdih praznuje že **6. leto delovanja**, šteje več kot **200 članov** in ostaja pomemben povezovalni člen med športom,

umetnostjo in skupnostjo. Društvo je znova imelo izjemno sezono – sezona, polna prijateljstev, nasmehov in pozitivnega tekmovalnega duha.

Za naše **rekreativne plesalce** smo organizirali poseben dan v dvorani – dan, prepleten s treningi, igrami, druženjem in predvsem zabavo. Poleg številnih nastopov na **lokalnih dogodkih** smo izpeljali tudi **dve večji plesni produkciji**, na katerih so se predstavili vsi naši plesalci – od najmlajših do izkušenih tekmovalcev.

V **aprilu** je premiero doživela že **tretja plesna predstava** društva z naslovom *Zdaj. Tukaj. Jaz.*, ki je bila prežeta s čustvi in pripovedjo, ki je

na odru dobila prav poseben pomen. Le mesec zatem, v **maju**, pa smo izpeljali naš že tradicionalni dogodek **MUČ N BJŽ**, ki tudi letos ni razočaral.

Sezono so močno zaznamovali tudi **tekmovalni uspehi** naših plesalcev. Na različnih tekmovanjih po Sloveniji so dosegli odlične rezultate:

- **otroška formacija** *Remember the name*: srebrno priznanje – Rolly dance open, 3. mesto – Državno prvenstvo UPZS, elitno bronasto priznanje – Libero dance fest;
- **mladinska mala skupina** *That boy*: srebrno priznanje – Rolly dance open, 2. mesto – Državno prvenstvo UPZS, elitno bronasto priznanje – Libero dance fest;
- **članska mala skupina** *Yamore*: elitno srebrno pri-

znanje – Rolly dance open, 1. mesto – Državno prvenstvo UPZS, srebrno priznanje – Libero dance fest;

- solistka Katheryna Hrechka s točko *Odtisi notranjosti*: srebrno priznanje – Rolly dance open, 1. mesto – Državno prvenstvo UPZS, elitno bronasto priznanje – Libero dance fest.

Tekmovalno sezono smo zaključili s pravim doživetjem – **izletom v Gardaland**, ki je bil zaslužen oddih po uspešnem letu.

Zdaj nas čakajo **Počitnice z Lospravilos** – poletni programi za otroke, kjer bo vsakdo našel nekaj zase.

Z veseljem **vabimo nove člane**, da se nam pridružijo v prihajajoči sezoni. **Vpisi že potekajo na naši spletni strani**. Pridružite se skupnosti, ki pleše s srcem!

Anja Pertovt

Spomladanski pohodi in vzponi

113. april 2025: Pohod med cvetočimi češnjami

Ko pomlad objame briško deželico in sonce obsije številne gričke, takrat se zgodi čudež – vsako leto znova. Brda se odenejo v belino tisočerih cvetov. Trasa letošnjega pohoda je bila speljana od Kleti Brda, skozi Snežeče do Višnjevika in nato spust v dolino. V Malnu (tu je bil nekoč mlin), pri domačinu Damjanu, smo imeli postanek. Pohodnike smo tu pogostili z raznimi domačimi dobrotami. Dež je žal malce pokvaril razpoloženje. Povzpeli smo se proti Vedrijanu. Ustavili smo se pri cerkvi sv. Vida, od koder je prelep razgled na Brda. Žal pa zaradi meglenega neba razgledi niso segali še dlje. Pri domačiji Marinič, kjer tržijo pod imenom *Vonj poletja*, so nas lepo sprejeli in nam povedali marsikaj zanimivega o ekološkem gojenju, pridelavi in predelavi sivke, rožmarina, melise in drugih zelišč ter aromatičnih rastlin. Spustili smo se v dolino vse do Kleti Brda, kjer je bil zaključek pohoda.

11. maj 2025: Brezniške peči

To nedeljo smo se planinci podali na Gorenjsko. V Žirovnici nas je pričakal domačin Boris Madon, ki je bil naš vodnik. Brezniške peči so najzahodnejši del Kamniško-Savinjskih Alp, med Žirovnico in Begunjami. Od Karavank jih loči dolina Završnica. Hribčki niso bogati z višino, so pa z lepoto. Opravili smo lepo in razgibano turo ter preživeli čudovito nedeljo.

18. maj 2025: Pohod Peternel–Korada–Peternel

Skupaj s prijatelji CAI Val Natisone smo se mimo domačije Čarga povzpeli do Noznega, kjer nas je kot vedno pogostila družina Klančar. Na Koradi smo spletli venček iz solzic. Nazaj grede smo se ustavili pri cerkvi sv. Andreja v Vrhovljah, kjer nas je s polno košaro dobrot pričakala domačinka Ines. Pozno popoldne smo se vrnili k Peternelu, kjer je potekala spominska slovesnost, med katero smo položili naš venček k spomeniku žrtvam tragičnega dogodka 22. maja 1944.

1. junij 2025: Pohod od češnje do češnje

V društvu smo uspešno izpeljali že 20. Pohod od češnje do češnje. Na lep, sončen in topel dan smo v Brda privabili kar 800 pohodnikov z vseh koncev Slovenije in precej Italijanov. Pohodna trasa je potekala po turistični poti Črnica. Na poti so se pohodniki odžejali, poskusili domače raznovrstno pecivo, sladke češnje, oljčno olje in različne frtalje. Na zaključku pa jih je pričakala pašta. Da je bilo vzdušje popolno, je poskrbel ansambel Zastonj. Vsak pohodnik je za spomin na 20. pohod dobil

Brežiške peči

Pohod od češnje do češnje

Pohod od češnje do češnje

še lonček z našim logotipom in napisom *20. pohod* ter stekleničko penine.

Da je pohod uspel, pa gre zahvala prav vsem, ki ste na kakršenkoli način pomagali, tudi predstavnikom Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Brda.

Iva Šibav

Ujemi svoje sanje

Bencin v žilah, nasmeh na obrazu in sanje pod pedalom

Za idejo, ki je pred dvanajstimi leti nastala v sproščenem klepetu, stojita »glavni krivec« Marjan Smrdelj in domačin Milan Marinič. Skupaj z Mladinskim društvom Vdrjn in vaščani sta postavila temelje do-

godku, ki danes privablja tako voznike kot gledalce od blizu in daleč. »Hoteli smo nekaj norega, nekaj drugačnega – in zrasla je ideja, da ljudem omogočimo, da sedijo v pravem dirkalniku,« pravi Marinič.

Goriška brda so 5. aprila znova postala prizorišče, kjer se hitrost prepleta z domačnostjo, jekleni konjički pa z otroškimi sanjami. V vasi Vedrijan se je že dvanajstič zapored odvila priljubljena prireditev Ujemi svoje sanje, ki je v regijo pripeljala okoli 35 športnih vozil in nepozabno doživetje za obiskovalce vseh generacij.

Dogodek se je začel s panoramsko vožnjo po gričevnatih Brdih (Vedrijan–Gonjače–Šmartno–Zali Breg–Biljana–Vipolška ravnina–Dobrovo–Pizzeria pr'Andreju–Vedrijan), kjer so vozniki in gostje lahko občudovali slikovite vinograde in uživali v gostoljubju lokalne kulinarike. Pizzeria pr'Andreju je z domačimi dobrotami poskrbela, da ni dišalo le po bencinu, ampak tudi po pečeni šunki v testu in prijetni družbi.

Glavni del dneva je bil seveda namenjen kar trem vožnjam, ki so potekale od 14. ure dalje, kjer so dirkalni avti v razmahu 30 sekund štartali eden za drugim in tako je Vedrijan preplavilo brnenje, vonj po bencinu in zažganih gumah. Obiskovalci so imeli priložnost поблиže spoznati športna vozila, poklepetati z vozniki in se – če so zbrali pogum – tudi sami podali na sovoznikov sedež. Da bi obiskovalci dobili čim več zanimivih podatkov o dirkalnih avtih in dosežkih dirkačev, pa sta poskrbela legendarni briški spiker Egon Ivančič in živa enciklopedija (komentator) avto-moto športa Vlado Krivec. Ko pa se motorji umirijo in sonce zaide, se vsa zbranost prele-

vi v zabavo, ki jo popestri DJ Baromat. S svojo glasbo dvigne utrip in poskrbi, da se dan zaključi v pravem festivalskem vzdušju.

Prireditev je s svojo edinstveno mešanico hitrosti, domačnosti in skupnosti postala pravi biser ene izmed naših briških vasi. K realizaciji tega dogodka pripomorejo velika predanost in pozitivna energija organizatorjev, ki poskrbijo, da vse poteka varno, usklajeno in nepozabno,

ter sponzorji, ki vsako leto zaupajo v zgodbo Ujemi svoje sanje in podpirajo povezovanje lokalne skupnosti znotraj in izven občine, zato se jim organizatorji iz srca zahvaljujejo za vso pomoč in podporo. Med vozniki pa izstopa tudi ena redkih voznic Sanna Smrdelj, ki že od samega začetka aktivno sodeluje s svojo strastjo do hitrosti in tako zelo uspešno podira stereotipe ter navdihuje tako mlajšo kot starejšo žensko populacijo. Vsako leto sestavi odličen izbor dirkačev, ki prireditev popestrijo s svojo drzno, a varno vožnjo.

»Ljudem želimo ponuditi doživetje, ki ga ne pozabiš. Otrokom zasvetijo oči, odraslim pa srce zabobni in si za trenutek pričarajo sanje, ki niso le za mlade,« trdijo organizatorji. Za vse, ki si še niso upali: naslednje leto se spet pišejo nove sanje. Pridružite se – morda boste naslednji, ki jih boste ujeli.

Mladinsko društvo Vdrjn

30 let Kolesarskega društva Brda

Skupaj ustvarjamo zgodbo, ki nas povezuje

Leta 1995 je skupina šestih kolesarskih navdušencev in navdušenk na pobudo pokojnega Jožeta Blažiča ustanovila Kolesarsko društvo Brda (KD Brda). Namen ustanovitve društva je bil povezati in širiti krog ljubiteljev kolesarjenja iz Goriških brd in bližnje okolice. V začetku so se člani udeleževali rekreativnih maratonov, a v njih je rasla neizmerna želja po tekmovalnosti. Ker so si člani in članice želeli več izzivov, pa tudi število članov in članic je naraslo, so se leta 1997 odločili, da se včlanijo v Kolesarsko zvezo Slovenije in pridobijo licence, ki so jih potrebovali za udeležbo na tekmovanjih za pokal Slovenije in državno prvenstvo. In tako se je začela tekmovalna pot KD Brda v cestnem amaterskem kolesarjenju.

Desetletje kraljevali na vrhu

Že prva leta tekmovanja so posameznice in posamezniki dosegali zavidljive rezultate in pot do uspeha je šla navzgor. Prvi naslov državnih prvakov ekipno se nam je leta 2003 izmuznil za eno točko. Od takrat dalje smo 10 let zaporedoma kraljevali na vrhu. Do danes smo dodali še osem naslovov državnih prvakov ekipno, skupaj jih imamo 18. Da je pot do vrha zahtevna in trnjeva, nam govori dejstvo, da je vsako leto potrebno premagati od 40 do 60 kolesarskih klubov in društev. Skozi 30 let obstoja se društvo lahko pohvali z izjemnimi dosežki od svetovne amaterske prvakinja v kronometru do laskavih naslovov državnih prvakov med posameznicami in posamezniki.

Razstava KD Brda

Kolesarsko društvo Brda sodi med številčno močnejša društva in uživa velik ugled v amaterskem kolesarstvu. Trenutno je v društvo včlanjenih 75 članov in članic, od tega jih ima 22 licenco pri Kolesarski zvezi Slovenije.

Društvu predseduje Darinko Ribolica, za njim stoji marljiva, delovna ekipa, ki skrbi, da se v društvu poleg tekmovalnega dela dogaja še kaj zabavnega za vse aktivne člane, tudi za tiste, ki se ne udeležujejo kolesarskih dirk in kolesarijo za »dušo«. Organiziramo interna kolesarska vzpona (Korada, Sabotin), družabno kolesarjenje v parih Ona-On, kolesarski pohod, soustvarjamo zgodbo pri maratону Junaki vinogradov. Vedno smo pripravljeni sodelovati pri občinskih projektih, zato smo se z veseljem odzvali na vabilo odprtja kolesarske ceste Vipolže–Dobrovo, odprtja pumptrack proge, imeli svoj kolesarski kotiček na »mini olimpijadi«, ponosno pospremili olimpijsko baklo, na vseh kolesarskih tekmah so naši člani redarji in še in še ...

1. mesto pokal SLO 2004

Kolesarski pohod

Na pripravih

Na pripravih

30 let Kolesarskega društva Brda

Začetek

Na dan maratona Junaki vinogradov smo 31. maja 2025 obeležili 30. obletnico ustanovitve. Tukaj bi izkoristili trenutek in se zahvalili Kleti Brda, kjer so nam priskočili na pomoč in nam omogočili izvedbo razstave KD Brda in nas pogostili. Hvala tudi IZC Perla za najboljšo in najlepšo torto, hvala A-marketu za mesnine ter hvala županu Francu Mužiču in Občini Brda.

Nagrajeni s priznanjem občine

Da društvo dela dobro in da je na pravi poti, nam je Občina Brda na slavnostni seji Občinskega sveta Občine Brda potrdila s podelitvijo Priznanja Občine Brda za 30-letni doprinos k prepoznavnosti Brd kot kolesarske destinacije in razvoju kolesarske panoge v Brdih. Bili smo ganjeni in izjemno počaščeni.

V KD Brda se zavedamo, da pozitiven odnos do športa blagodejno vpliva na nas in na družbo, zato si želimo in prizadevamo, da bi s svojim zgledom in pozitivnim odnosom do športa pritegnili tudi mlajše in manj mlajše generacije, hkrati pa se tudi zavedamo, da za vsemi temi uspehi stoji podpora Občine Brda, Kleti Brda, naših članov, sponzorjev in vseh tistih, ki nam stojijo ob strani.

Daniela Pirih

Vzpon na Korado

Maraton češenj

Maraton češenj

Kolesarski pohod

Pomladni seminar Društva Šolski ekovrtovi

Semenarjenje, šolski vrtovi in vonj vrtnic

V pomladnem dopoldnevu, obdanem z razgledi Goriških brd, smo v Kleti Brda odprli seminar s kratkim kulturnim programom, ki so ga pripravile devetošolke Lea M., Vita V., Ameli J. in Valeri B. S pesmijo in besedo so nas spomnile na lepoto narave in pomen njene ohranitve, kar je bila tudi rdeča nit srečanja.

Udeležence (75 mentorjev šolskih ekovrtov) sta v imenu gostiteljev pozdravila ravnatelj Uroš Kobal in podžupanja Občine Brda Tea Jelina, ki sta poudarila pomen povezovanja lokalne skupnosti, šol in naravnega okolja ter izrazila podporo tovrstnim projektom, ki prepletajo znanje, izkušnje in vrednote trajnosti.

V uvodnem delu seminarja sta nas nagovorili tudi dr. Anamarija Slabe, vodja Društva šolskih ekovrtov Slovenije, in Jožica Fabjan, dolgoletna promotorica trajnostnega vrtnarjenja. Poudarili sta, kako pomembno je, da otroci in mladi ne le pridelujejo hrano, temveč tudi razumejo pomen semen – njihovega izbora, shranjevanja in ohranjanja kot skupnega kulturnega in naravnega bogastva.

Osrednja tema seminarja je bila semenarjenje – tako z vrtnarskega vidika kot z vidika vzgoje in izobraževanja. Spoznali smo delovanje Goriške knjižnice semen, ene največjih v Sloveniji, in mrežo sestrskih knjižnic, ki povezuje šole, vrtove in lokalne knjižnice v skupnem prizadevanju za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Navdihujoče je bilo srečanje z Gregorjem Božičem, nagrajenim režiserjem in sadjarjem, ki na posestvu v

Kojskem nadaljuje delo svojega očeta in skrbi za ohranjanje starih sadnih sort Goriške.

Sledila je predstavitev ter ogled šolskega vrta pri OŠ Alojza Gradnika. Za pravo učno popestritev pa so poskrbeli učenci projekta Erasmus+ (David V., Jan J., Špela K. in Sara P.), ki so udeležencem seminarja pripravili pravi ekološki izziv.

Seminar smo zaključili z izkustveno delavnico na ekološki kmetiji Marinič, kjer smo se vključili v obiranje vrtnic damaščank, spoznavali njihovo predelavo ter iskali navdih za lastne aktivnosti na šolskih vrtovih. V času našega obiska je v Novi Gorici potekal tudi Festival vrtnic, ki je s svojo simboliko in razkošjem dodatno obogatil izkušnjo.

Posebna zahvala gre kuharjem, hišnikom in računalničarju Aljažu, ki so nam bili v veliko pomoč pri organizaciji dogodka. Ta je bil priložnost za učenje, izmenjavo izkušenj in predvsem za iskanje skupnih poti, kako trajnostno vzgajati, pridelovati in ohranjati življenje – v vrtu, šoli in skupnosti.

Mentorji šolskega vrta: Valentina Bevčar Stanič, Anika Mugerli, Tereza Peršolja, Lidija Vodopivec, Teja Lazar.

Balinarski klub praznuje 60-letnico

Uspešni v spomladanskem delu prvenstva

Balinarji kluba Goriška brda smo navkljub težavam s poškodbami in odsotnostmi igralcev zaradi šolskih in službenih obveznosti zelo uspešno zaključili spomladanski del prvenstva v drugi ligi, saj smo v svoji skupini osvojili 1. mesto in se uvrstili v ligo za prvaka, ki se bo končala konec junija. Tudi tu nam kaže zelo dobro, saj po polovici tekmovanja zasedamo sam vrh lestvice.

V poletni sezoni, ko se ligaška tekmovanja ne igrajo, načrtujemo organizacijo nekaj turnirjev tako v moški kot ženski kategoriji. Konec junija bomo v Vipolžah organizirali prvenstvo OBZ Nova Gorica v igri četvork, v juliju turnir za ženske in konec avgusta tradicionalni mednarodni turnir trojk za pokal Brd. Igrali bomo tudi turnirje s prijateljskimi klubi, prvi bo že konec junija čez mejo v Koprivnem v Italiji.

Potekajo pa tudi priprave na največji dogodek letos na balinišču v Vipolžah, to je organizacija mladinskega turnirja reprezentanc za pokal Alpe Adria, ki bo 11. in 12. oktobra.

Klub letos praznuje 60-letnico neprekinjenega delovanja. Ob tej priložnosti bomo organizirali svečan dogodek.

Balinarski klub Goriška brda

29. kolesarski maraton Junaki vinogradov Kleti Brda

Praznik dobrega vzdušja in premagovanja izzivov

Preko 1000 kolesarjev je zadnjo nedeljo v maju prikolesarilo na cilj 29. kolesarskega maratona Junaki vinogradov Kleti Brda, ki z ves čas nespremenjeno 108 kilometrov dolgo traso od slovenske prestolnice do dvorišča Kleti Brda navdušuje ljubitelje kolesarstva. Tudi letos so bili glavni elementi briškega kolesarskega praznika dobro vzdušje, druženje vseh generacij, slikovitost trase in dobrodelnost, ki se jim je letos pridružilo tudi praznovanje 30. obletnice delovanja pobudnika nastanka kolesarskega maratona, Kolesarskega društva Brda, ki še danes soustvarja zgodbo tega tradicionalnega dogodka.

Iz Ljubljane se je odpravilo 885 kolesarjev, v Ajdovščini pa se jim je pridružilo še 150 posameznikov, med njimi vrhunska smučarka Ana Bucik Jogan in sedemkratni udeleženec Dirke po Franciji Kristijan Koren, ki je tudi narekoval tempo na izzivu najhitrejšega vzpona na sabotinski klanec. Nagradi za najboljši ženski in moški čas tega vzpona sta prejela članica novogoriške ekipe Meblo Jogi Pro Concrete Anet Trakonja in kolesar Izvira Vipave Nejc Ličen. Nagrajeni pa so bili tudi najstarejši in najmlajši udeleženec maratona (86 in 11 let), najštevilčnejša klubska ekipa (Kolesarsko društvo Brda) in najštevilnejša družina.

Klet Brda nadaljuje zgodbo dobrodelnosti in vključevanja. Tudi letos je bilo del vplačanih startnin namenjenih strokovni podpori slepim in slabovidnim otrokom, mladostnikom in njihovim družinam, ki jo izvaja Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica. Vzporedno je v sodelovanju z Lions kluboma Dobrovo in Idrija že četrtrič potekala dobrodelna akcija »Kolesarim, da pomagam«. Dvema slabovidnima otrokoma so omogočili tudi doživetje jutranjega programa Malih junakov vinogradov, ko so se otroci od 2. do 10. leta starosti zabavali na dirki s poganjalci in kolesi. Posebno noto dogodku je pričarala še razstava ob 30. obletnici delovanja Kolesarskega društva Brda.

Erika Koncut
Fotografija: Jure Batagelj

90-letnica Marija Prinčič

Aktivna, polna energije in dobre volje

Marija je dolgoletna, aktivna članica Društva upokojencev Kojško, ki si je vzela čas za obisk dogodkov in uživala na izletih, ki so jih upokojenci organizirali. Življenjska zgodba Marije Prinčič je dokaz, da so vztrajnost, ljubezen do družine in pridne roke ključ do sreče in zadovoljstva.

Marija se je rodila na Banjšicah kot ena izmed desetih otrok v veliki družini, kjer je vsak zaslužek nekaj pomenil. Že kot 16-letna deklica je skupaj s starejšo sestro v času, ko so bile češnje zrele, prišla v Brda in pomagala pri obiranju. Tako sta se začeli dve pravljici zgodbi – najprej sestra, nato tudi Marija, sta si v Brdih našli življenjska partnerja in dom.

Življenje Mariji ni prizanašalo – že zelo zgodaj je postala vdova z veliko odgovornostjo za kmetijo in vzgojo otrok. Njena močna volja, trdo delo in pridni otroci so ji pomagali premagati to težko preizkušnjo.

Danes Marija uživa v družbi svojih štirih vnukov in štirih pravnukov, ki so njen največji ponos in veselje. Kljub zaviljivi starosti ostaja aktivna, polna energije in dobre volje. Skrbi za vrt in številne rože, ki krasijo okolico njene hiše.

Ob večerih kvačka in plete, njena neizmerna zbirka umetnin, ki so nastale pod njenimi rokami, je neprecenljiva. Kvačkala je celo copatke za novorojenčke in ni bilo razstave, na kateri ne bi bilo njenih ročnih del. Rada tudi bere, rešuje sudoku in se vsak dan odpravi na sprehod.

Majda Korenjak
Fotografija: Irena Koncut

90-letnica Vida Čadež

Najhitreje govoreča briška trgovka obožuje svoje pravnukinje

Letošnje leto je za Vido Čadež iz Kozane zelo posebno, saj je 4. maja 2025 praznovala svoj okrogli jubilej, 90. rojstni dan.

Vida je v času svojega zelo intenzivnega življenja bila v svoji generaciji poznana kot najhitreje govoreča briška trgovka. Njeni neomajni vztrajnosti in izjemni trgovski žilici v okolici zlepa ni bilo najti para. Za praznike in ohceti v vasi je rada zakurila svojo krušno peč in nas razveseljevala s svojim izjemnim domačim kruhom, za katerega so mnogi rekli: »Če imaš kroh od Vide, ne nucaš pršuta.« Zdaj, ko so ji življenjske moči nekoliko popustile, svoj čas preživlja doma v Kozani v krogu svoje družine. Vedno rada sprejme družbo svojih prijateljic in sosed, ki k Vidi prihajajo na klepet. Neizmerno veselje ji danes pomenijo vse njene štiri navihane pravnukinje Klara-Marija, Nežka, Katja in Manca. Mami, noni, pranonni želimo še na mnoga, mnoga zdrava leta.

Zlata poroka Majde in Branka Piriha

Ponovno sta dahnila »da«

»Prava ljubezen v dolgih letih iz drobnega želoda strasti zraste v mogočno, trdno ukoreninjeno drevo. Vse spremembe preživi, odeta v košate veje, in vsak list ima svoj poseben pomen.«

Besede Vite Sackville West s čarobno poetičnostjo orišejo ljubezen med Majdo in Brankom Piriho, ki ju je k obljudi medsebojne zvestobe združila pred 50 leti, 26. aprila 1975, v Cerkvi sv. Nikolaja v Gornjem Cerovem. »Poročil naju je župnik Efrem Mozetič, žurali pa smo kar dva dni. Bilo nas je veliko, saj imava oba polno sorodnikov,« se poročnega slavlja spominja Majda, ki je s svojo karizmo in večnim optimizmom našla pravo srčno polovico v dobrosrčnem in v skupnosti zelo aktivnem Branku. Njuno skupno življenje sta oplemenitili rojstvi hčerk Tanje in Mateje, svoj pečat sta dodala še zeta Davorin in Dean, najdražje darilo pa jima predstavlja jo vnuki Žan, Žiga, Matic in Maja.

Letošnjega 26. aprila so Majdi in Branku ponovno zadoneli poročni zvonovi, tokrat na Sveti Gori. Med poročne zaobljube ju je pospremil župnik Niko Rupnik, posebnost njunega obreda pa so bili glasovi pevcev. Med cerkvenimi zidovi so se namreč prelivali zvoki petja njunih sorodnikov, na orgle pa je igral Se-

bastjan Štekar iz Kojškega. Srčen trenutek je bil zagotovo Majino branje prošelj, ko jima je zaželela ohranjanje hvaležnosti za skupne trenutke, simbolike družine, zdravja in vere.

Posebno presenečenje je bilo skupno darilo sorodnikov: s hčerama in vnuki sta po 50 letih ponovno doživela poročno potovanje. Obiskali so tretje največje mesto v Španiji, Valencijo.

Erika Koncut
Fotografija: Andrej Colja
in osebni arhiv

POŠ Kojško

Velikonočne pletenice

Na podružnični šoli so petošolci pred velikonočnimi prazniki zavihali rokave ter spekli praznične pletenice. Ob tem so se spomnili bogate slovenske kulturne dediščine. Dišalo je po tradiciji in tudi po sveže pečenem kruhu.

Briški zlatomašnik Jože Ipavec (1975–2025)

Župnija Kojško je bila v nedeljo, 6. julija, praznično obarvana s slovesno zlato mašo v počastitev 50 let duhovništva Jožeta Ipavca, župnika naše župnije.

»Zlatomašnik, bod' pozdravljen ...,« smo vam zapeli na začetku svete maše in tako naznanili, zakaj smo se zbrali ob Gospodovem oltarju.

V nabito polno cerkev ste k oltarju pristopili v spremstvu prijateljev dušnih pastirjev. Uvodoma je sledil pozdravni nagovor, nato je sledila sveta maša s petjem domačega cerkvenega zbora, pred daritvijo so vam podarili kruh in vino. Po končanem obhajilu smo zaslišali citre. Sledil je zahvalni govor, nato še »ofer« z ro-kovanjem zlatomašnika in njegovo podobico, na koncu smo bili vsi povabljeni na prireditveni prostor v Rio, da smo nazdravili in se povесelili.

Molitev, evharistija in občestvo

Jože Ipavec se je rodil leta 1950. Župnijska cerkev sv. Štefana v Postojni je kmalu za tem postala njegov drugi dom. V duhovnika je bil posvečen na Sveti Gori pred natanko 50 leti. 29. junija 1975 je – enako kot letos – tudi tedaj praznik padel na nedeljo.

Vodila so ga tri načela: molitev, evharistija in občestvo. V času študija na bogoslovju je kot študijski kaplan v črnovrški župniji, v cerkvi sv. Jošta, preživel tri leta. V času počitnic si je poiskal delo. Da ne bi staršem naprtil dodatnih stroškov, je delal v Postojnski jami in za dva meseca odšel tudi v Nemčijo. Po novi maši so sledile postojanke, z dekretom je bil premeščen v slovensko Istro: tri leta je preživel v Kopru, 19 let v Luciji, oskrboval je tudi cerkev Marije Rožnenske v Portorožu. V Portorožu so zbirali sredstva za novo župnišče. Ker je kot študent bil v Nemčiji, so tja pošiljali oljčne vejice, ki so se po Nemčiji prodajale in sredstva so prihajala za potrebe novega župnišča. Župnišče je bilo končano, da pa ne bi ideja usahnila, se je potrudil za nakup zemljišča za novo cerkev v Luciji. Škofija je potrdila soglasje, od občine pa niso dobili gradbenega dovoljenja in postopek še kar traja. Tudi sedaj, ko je nastanjen v Kojškem, je tesno povezan z Lucijčani.

Pred 27 leti je bil z dekretom premeščen za župnijskega upravitelja v župnijo Kojško, ki obsega sedem cerkva: Vrhovlje, Podsabotin in Podsenica, Dolnje in Gornje Cerovo ter Kojško. Njegov opus je zelo obsežen, sodeloval je pri obnovi cerkve v Podsabotinu, v Dolnjem Cerovem pri izkopaninah, pri obnovi poslikav in prezbiterja v Kojškem, pri obnovitvenih delih pri sv. Križu ... Spominjam se, da sva leta 2009 popolnoma zamenjala kor. Pod njegovim bistrim očesom so se odpirala nova

in nova poglavja. Ljudje ga ocenjujejo za zelo bistrega in razgledanega, je kot živ leksikon. Žilico ima, da stalno nekaj popravlja, raziskuje, nadomešča v pomenu besede »mali obrtnik za vsa področja«. V teh letih ga je tudi bolezen zdelala, ampak se ne da. Začel je z veroukom na šoli v Kojškem, kasneje pa na povabilo doma starejših občanov v Podsabotinu opravlja sveto mašo vsak drugi četrtek ob 10.00. Zberejo se vsi stanovalci z osebjem.

Aktivno sodeluje kot predsednik briške Karitas, takoj je pripravljen za vse osebne pogovore in pričevanja, ki jih želi izpolnjevati s srcem in dušo, neštete ure porabi za pripravo maš, spovedi in verouka.

Naj ga spremljata Božja milost in blagoslov, naj mu Bog podari zdravje, moč in veselje, da bo njegovo služenje še naprej naša pot do večnega življenja. Vaše delo naj bo vir navdiha in luči za vse nas. Iz srca vam hvala za vse, kar ste storili in še boste storili. Bog vas živi in blagoslovi!

gradivo zbral Zoran Slejko
Fotografija: Andrej Colja